

ΑΠΛΗ ΚΑΤΗΧΗΣΗ

«Μορφώστε τόν λαό ἐν σιωπῇ. Αὐτός θά'ναι ὁ μοναχικός σας ἄθλος.
Γιατί αὐτός ὁ λαός εἶναι θεοφόρος» (Ντοστογιέφσκι, ἀπό τίς διδαχές τοῦ στάρετς Ζωσιμᾶ)

Ἰανουάριος 2010 – Ἀριθμ. 37

Συντάκτης: Ἐπίσκοπος Ἱερεμίας Φούντας, Μητροπολίτης Ἱ. Μ. Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως
Δημητσάνα Τ.Κ. 220 07 ἢ Μεγαλόπολη Τ.Κ. 222 00
Ἡλεκτρονική Διεύθυνσις: www.imgortmeg.gr

ΑΠΟ ΤΟ ΙΕΡΟ ΣΥΝΑΞΑΡΙΟ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ*

Τήν ὀγδόη τοῦ μηνός Ἰανουαρίου
ἐορτάζουμε τήν μνήμη τοῦ ὁσίου Ἀγάθωνος

Γιά τόν ὅσιο Ἀγάθωνα γράφει τό Γεροντικό ὅτι μερικοί πού ἄκουσαν ὅτι ἔχει μεγάλη ἀρετή θέλησαν νά τόν δοκιμάσουν ἄν ὀργίζεται. Γι' αὐτό καί τοῦ εἶπαν: «Ἐσύ εἶσαι ὁ Ἀγάθωνας; Ἀκούσαμε γιά σένα ὅτι εἶσαι πόρνος καί υπερήφανος». Καί ὁ ὅσιος τούς ἀπάντησε: «Ναί, αὐτή εἶναι ἡ ἀλήθεια». Καί πάλι αὐτοί τοῦ ξαναεἶπαν: «Ἀκούσαμε ἐπίσης γιά σένα ὅτι εἶσαι φλύαρος καί κατάλαλος». «Ναί εἶμαι», τούς ἀπάντησε πάλι ὁ ἀββᾶς Ἀγάθωνας. Καί αὐτοί πάλι τοῦ εἶπαν: «Ἐσύ εἶσαι ὁ Ἀγάθωνας ὁ αἰρετικός;». Αὐτός δέ τούς ἀπάντησε: «Ὅχι, δέν εἶμαι αἰρετικός». Τότε αὐτοί τόν παρεκάλεσαν νά τούς ἐξηγήσει, γιατί τίς μέν ἄλλες ὕβρεις τίς δέχτηκε, αὐτήν δέ τήν ὕβρη, ὅτι εἶναι αἰρετικός, δέν τήν δέχτηκε. Καί ὁ ἀββᾶς τούς εἶπε: «Τίς πρῶτες ὕβρεις τίς δέχτηκα, γιατί εἶναι καλό γιά τήν ψυχή μου τό νά μέ βρίζουν. Τό νά μέ ποῦν ὅμως “αἰρετικό” σημαίνει ὅτι εἶμαι χωρισμένος ἀπό τόν Θεό καί γι' αὐτό δέν τό δέχτηκα».

Αὐτός ὁ ὅσιος Ἀγάθωνας ἔφθασε σέ τέλεια ἀγάπη καί γι' αὐτό εἶπε τόν θαυμάσιο αὐτό λόγο: «Ἦθελα νά βρῶ ἕναν ἀνάπηρο ἄνθρωπο καί ἐγώ μέν νά λάβω τό δικό του ἀνάπηρο σῶμα καί νά δώσω σ' αὐτόν τό δικό μου ἀκέραιο καί ὑγιές σῶμα».

Κάποτε ὁ ὅσιος Ἀγάθωνας βρῆκε στήν ἀγορά ἕναν πεταμένο ξένο καί ἀφρόν-

* Ἀπό τό ἐβδομαδιαῖο μας θεολογικό-κατηχητικό περιοδικό τῆς Παρασκευῆς, πού ἀναρτοῦμε στήν ιστοσελίδα τῆς Μητροπόλεώς μας στό Διαδίκτυο, παραθέτουμε στό ἐδῶ μηνιαῖο περιοδικό μας τά κύρια ἄρθρα του, πού ἀναφέρονται σέ ἁγίους τῆς ἐβδομάδος.

τιστο ἄρρωστο. Τόν πήρε ἀπό τόν δρόμο, τοῦ ἐνοικίασε σπίτι καί τόν φρόντιζε γιά ἕξι μῆνες συνέχεια, μέχρις ὅτου ἔγινε καλά.

Ὁ ἅγιος Ἀγάθωνας ἔλεγε τήν «παρρησία» ὡς τό μεγαλύτερο ἀμάρτημα, πού διαφθείρει τήν ψυχή. «Παρρησία» εἶναι, ἐνῶ στήν ἀρχή ἔχεις ντροπή καί σεβασμό σέ κάποιον ἀνώτερό σου, μετά ἀποκτᾶς ἕνα τέτοιο θάρρος, ὥστε νά τοῦ μιλάς μέ ἐλευθεροστομία καί νά ἐκφράζεσαι μέ ἀναίδεια σ' αὐτόν. «Παρρησία» γενικῶς στά πατερικά κείμενα εἶναι ἡ ἐλευθεροστομία καί ἡ χωρίς ντροπή συμπεριφορά πρὸς τόν ἄλλον. Ἔτσι λοιπόν ὁ ἀββᾶς Ἀγάθωνας εἶπε σέ κάποιον πού ἤθελε νά κατοικήσει μέ ἄλλους ἀδελφούς σέ μοναστήρι: «Πρόσεχε», τοῦ εἶπε. «Νά φέρεσαι πρὸς τούς ἀδελφούς σέ ὅλη σου τήν ζωή, ὅπως φερόσουν τήν πρώτη ἡμέρα πού μπῆκες στό κοινόβιο. Πρόσεχε, νά μήν παρρησιάζεις μαζί τους».

Ὁ ὅσιος Ἀγάθωνας εἶπε καί αὐτόν ἐπίσης τόν σοφό λόγο: «Τό σκυλί μου εἶναι ἀνώτερο ἀπό μένα, γιατί ἔχει ἀγάπη»!

Τήν ἴδια ἡμέρα ἐορτάζουμε τήν μνήμη τοῦ ὁσίου Γεωργίου τοῦ Χοτζεβίτου

Αὐτός ὁ ὅσιος Πατέρας, ἂν καί δέν κατηγοροῦσε κανέναν, ὅμως θρηνοῦσε συχνά, ὅταν ἔβλεπε τούς μοναχούς τῆς ἐποχῆς του νά μήν ἔχουν ζῆλο καί φόβο Θεοῦ καί νά μήν ἔχουν προθυμία γιά τίς ἱερές Ἀκολουθίες. Ἰδιαιτέρως τόν πονοῦσε ἡ συμπεριφορά μερικῶν μοναχῶν, πού συμπεριφέρονταν ὑποτιμητικά στούς λαϊκούς καί τούς ἀμαρτωλούς. «Πιστέψτε με – ἔλεγε – ὅ,τι καλό καί μεγάλο ἂν κάνει κάποιος, ἂν ὅμως περιφρονεῖ μέ ἀλαζονεία τόν πλησίον του, τοῦ εἶναι ὅλα χαμένα. Δέν μπορούμε νά πλησιάσουμε τόν Θεό, παρά μόνο ἂν εἰρηνεύσουμε μέ τόν πλησίον».

Τήν ἴδια ἡμέρα ἐορτάζουμε τήν μνήμη τοῦ ἁγίου Ἀττικοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κων/πόλεως

Ὁ ἅγιος αὐτός διοίκησε σοφά τήν Ἐκκλησία γιά 20 χρόνια ἐπιμένοντας πολύ στήν καθαρότητα τῆς πίστεως καί τῶν ἠθῶν. Ταυτόχρονα ὅμως ἔδειχνε κατανόηση καί μετριοπάθεια στούς αἵρετικούς καί τούς σχισματικούς καί δέν τούς περιφρονοῦσε. Καί χάρις σ' αὐτή τήν μετριοπάθειά του πρὸς αὐτούς πέτυχε νά κάνει πολλούς αἵρετικούς καί σχισματικούς νά ἐπιστρέψουν στήν Ἐκκλησία.

Τὴν 9ῃ τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου
ἐορτάζουμε τὴν μνήμη τοῦ ὁσίου Εὐστρατίου
τοῦ θαυματουργοῦ, ἡγουμένου τῆς μονῆς τῶν Ἀγαύρων

Ὁ ἅγιος αὐτός προόδευσε πολὺ στὴν ἀγάπη. Μιά μέρα ἔδωσε τὸ πανωφόρι του σὲ ἓνα ζητιάνο καὶ ἄλλη μέρα ἔδωσε τὸ ἄλογό του σ' ἓνα στρατιώτη, πού εἶχε χάσει τὸ ὑποζύγιό του. Μιά ἄλλη φορά δώρισε τὸ μοναδικὸ βόδι τοῦ μοναστηριοῦ σὲ ἓνα χωρικό πού εἶχε χάσει τὸ δικό του. Ἄλλοτε, πού εἶχε πάει στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ ὁ βασιλιάς τοῦ πρόσφερε χρήματα γιὰ ἐνίσχυση τοῦ μοναστηρίου του, αὐτός, ὅταν ἐπέστρεψε στὸ μοναστήρι, μοίρασε ὅλα αὐτὰ τὰ χρήματα στοὺς πτωχοὺς τῆς περιοχῆς.

Ἀλλά πῶς σπουδαῖο καὶ γλυκὸ ἀπὸ τὴν ζωὴ τοῦ ἁγίου εἶναι τὸ ἐξῆς: Μιά μέρα συναντήθηκε στὸν δρόμο μὲ κάποιον πού ἦταν ἀπελπισμένος γιὰ τίς πολλές του ἁμαρτίες καὶ εἶχε ἔλθει σὲ ἀπόγνωση. Ὁ ἅγιος Εὐστράτιος πῆρε τότε τὸ χέρι του, τὸ ἔβαλε στὸν λαιμό του καὶ τοῦ εἶπε: «Οἱ ἁμαρτίες σου, ἀδελφέ μου, ἀπὸ ὧν καὶ πέρα θά βαρύνουν ἐμένα. Τίς παίρνω ἐγὼ στὸν λαιμό μου. Τὴν ἡμέρα τῆς Κρίσεως ἐγὼ θά λογοδοτήσω γιὰ σένα. Ἐσύ ἀπὸ τὴν μεριά σου θέλω νὰ πετάξεις ἀπὸ πάνω σου τὴν ἀπογοήτευση καὶ νὰ ἀγαπᾶς καὶ νὰ ἐλπίζεις στὸν Θεό».

Τὴν 11ῃ τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου
ἐορτάζουμε τὴν μνήμη τοῦ ὁσίου Βιταλίου

Ὁ ὁσιος αὐτός, ἀφοῦ ἔκανε μακροχρόνια ἀσκήση, τοῦ δόθηκε στὴν καρδιά του, ὡς χάρις ἀπὸ τὸν Θεό, νὰ ἔχει ἀγάπη στοὺς ἁμαρτωλοὺς. Γι' αὐτὸ ἄφησε τὸ μοναστήρι του καὶ πῆγε στὴν μεγάλη πόλη τῆς Ἀλεξάνδρειας, γιὰ νὰ φροντίσει γιὰ τὴν σωτηρία τῶν παραστρατημένων γυναικῶν. Τὴν ἡμέρα ἐργαζόταν ἐργόχειρο καὶ τὰ χρήματα πού ἔπαιρνε ἀπὸ τὴν ἐργασία του αὐτὴ πῆγαινε τὸ βράδυ στὴν συνοικία τῶν ἱεροδούλων καὶ τὰ ἔδινε σὲ μία ἀπὸ αὐτὲς τίς δυστυχισμένες ὑπάρξεις, μὲ τὸν ὄρο νὰ μὴν πράξει ἁμαρτία ἐκείνη τὴν νύχτα μὲ κανένα. Καὶ αὐτός ἔμενε ὅλη τὴν νύχτα δίπλα τῆς προσευχόμενος γιὰ τὴν σωτηρία τῆς. Ὅταν ξημέρωνε, ἔφευγε, ἀφοῦ ἔβαζε πρῶτα τὴν γυναῖκα νὰ τοῦ ὑποσχεθεῖ ὅτι δέν θά πει σὲ κανέναν τί ἔγινε. Καὶ αὐτὸ ὁ ὁσιος Βιτάλιος τὸ ἔκανε συχνά. Ἀλλὰ κατήγγειλαν τὸν ὁσιο στὸν Πατριάρχη, τὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸν Ἐλεήμονα, ὅτι αὐτός ὁ μοναχὸς σκανδαλίζει μὲ τὴν διαγωγή του αὐτὴ. Ὁ ἅγιος ὅμως Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμονας δέν ἐπέπληξε καθόλου τὸν ὁσιο Βιτάλιο. Ἡ εὐσπλαγχνὴ καὶ πονετικὴ

καρδιά τοῦ Πατριάρχου στούς φτωχοῦς τόν ἔκανε νά ἔχει καί συμπάθεια στά ἀκουόμενα δῆθεν σκάνδαλα καί νά μὴν εἶναι ἀπότομος ἐλεγκτής. Ἔτσι δέν ἔλαβε κανένα μέτρο ἐναντίον τοῦ ὁσίου Βιταλίου, πού μερικοί «εὐσεβεῖς» χριστιανοί τῆς Ἀλεξάνδρειας σκανδαλίζονταν ἀπό τήν διαγωγή του. Μάλιστα ἕνας ἀπό αὐτούς, ὅταν εἶδε τόν ὅσιο Βιτάλιο νά βγαίνει ἀπό τό πορνεῖο, τοῦ ἔδωσε ἕνα χαστούκι καί τοῦ εἶπε: «Βρωμοκαλόγερε, πού σκανδαλίζεις τόν λαό»; Καί ὁ ὅσιος Βιτάλιος τοῦ ἀπάντησε: «Πίστεψέ με, ὅτι θά σοῦ ἀνταποδώσω τό χαστούκι αὐτό καί θά πονέσεις καί θά φωνάζεις πολύ, ὥστε ἀπό τήν φωνή σου θά συναχθεῖ ὅλη ἡ Ἀλεξάνδρεια». Πραγματικά, ἔτσι καί ἔγινε. Ὄταν ἐκοιμήθη ὁ ὅσιος Βιτάλιος, ἄγγελος Κυρίου ἔδωσε στόν ὑβριστή «εὐσεβῆ» χριστιανό ἕνα ἠχηρότατο δυνατό ράπισμα καί τοῦ εἶπε: «Πᾶρ' το. Εἶναι ἀπό τό ἀμάρτημά σου στόν Βιτάλιο»; Τότε αὐτός ἔπεσε κατά γῆς καί οὐρλιαζε δυνατά, πολύ δυνατά, ὥστε συγκεντρώθηκε πολὺς κόσμος γύρω του. Καί ἐξομολογήθηκε σ' ὅλους αὐτούς τό ἀμάρτημά του πρὸς τόν Βιτάλιο. Τότε ὅλος αὐτός ὁ κόσμος πῆγε στό πτωχό δωματιάκι πού ἔμενε ὁ Βιτάλιος καί τόν βρῆκε νεκρό. Δίπλα δέ στό λείψανό του εἶδαν μία πλάκα πάνω στήν ὁποία εἶχε γράψει ὁ ἴδιος ὁ Βιτάλιος σάν διαθήκη του:

«Ἀλεξανδρινοί, μὴν κρίνετε κανέναν
προτοῦ νά ἔρθει ἡ ἡμέρα τῆς κρίσεως»!!!

Στήν κηδεῖα τοῦ ὁσίου Βιταλίου ἦταν πολλές ἐκδιδόμενες γυναῖκες πού, ἀπό τόν ὅσιο Βιτάλιο, ἀπό τίς προσευχές του καί τίς μέ δάκρυα συμβουλές του πρὸς αὐτές, εἶχαν μετανοήσει.

**Τὴν 12ῃ τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου
ἐορτάζουμε τὴν μνήμη τοῦ ὁσίου Μαρτινιανοῦ
τῆς Λευκῆς Λίμνης**

Ὁ μέγας ἡγεμόνας τῆς Μόσχας, τόν ὁποῖο εἶχαν ἐκδιώξει ἀπό τόν θρόνο, ἐπισκέφθηκε τόν ὅσιο Μαρτινιανό στό μοναστήρι του καί τόν παρακάλεσε νά προσευχηθεῖ γι' αὐτόν, γιὰ νά βρεῖ τό δίκαιό του. Πραγματικά ὁ ὅσιος προσευχήθηκε γι' αὐτόν καί ὁ πρίγκηπας ἀνέλαβε πάλι τόν θρόνο του. Τότε αὐτός κάλεσε τόν ἅγιο στήν Μόσχα καί τόν ὅρισε πνευματικό του. Καί, παρά τήν θέληση τοῦ ἁγίου, τόν τοποθέτησε ἡγούμενο στήν Λαύρα τῆς Ἁγίας Τριάδος τοῦ ἁγίου Σεργίου. Παρά ὅμως τήν τιμὴ πού ἔκανε ὁ μέγας ἡγεμόνας στόν ἅγιο Μαρτινιανό, αὐτός

δέν δίσταζε νά ἐλέγχει τόν ἡγεμόνα, ὅταν ἔπεφτε σέ σφάλμα. Μιά μέρα μάλιστα πῆγε στά ἀνάκτορα γιά νά ὑπερασπιστεῖ ἕναν ἄγνωστό του εὐγενῆ, πού εἶχε ἄδικα φυλακιστεῖ. Καί εἶπε στόν ἡγεμόνα ὅτι, ἂν δέν δικαιώσει τόν φυλακισμένο αὐτό, θά τοῦ πάρει πάλι τήν εὐλογία πού τοῦ ἔδωσε. Ὁ ἡγεμόνας πικράθηκε βέβαια ἀπό αὐτό πού τοῦ εἶπε ὁ ἅγιος, ἀλλά τελικά ἔκανε ὑπακοή, ἐλευθέρωσε τόν φυλακισμένο εὐγενῆ καί ζήτησε συγγνώμη ἀπό τόν ἅγιο.

Τήν 13η τοῦ μηνός Ἰανουαρίου
ἐορτάζουμε τήν μνήμη τοῦ ὁσίου Μαξίμου
τοῦ Καυσοκαλύβη

Ἀπό πολύ μικρός, σέ ἡλικία 15 ἐτῶν, ἔγινε μοναχός. Εἶχε ιδιαίτερη ἀγάπη στήν Παναγία καί προσευχόταν σ' Αὐτήν μέ δάκρυα. Τήν παρακαλοῦσε νά τοῦ δοθεῖ ἡ χάρη τῆς προσευχῆς. Μιά μέρα, βρισκόμενος στήν κορυφή τοῦ Ἁγίου Ὅρους καί προσευχόμενος στήν Παναγία, τοῦ παρουσιάστηκε ἡ Ἰδία ἡ Θεοτόκος, περιστοιχισμένη ἀπό οὐράνιες δυνάμεις, καί τόν εὐλόγησε. Τόν δυνάμωσε μέ ἕνα θαυματουργικό ἄρτο πού τοῦ πρόσφερε καί τοῦ ἔδωσε τήν ἐξουσία κατά τῶν δαιμόνων. Ὄταν ἡ Παναγία χάθηκε ἀπό τά μάτια του, ὁ ἅγιος ἔμεινε ἀκόμη τρεῖς μέρες ἐκεῖ, ἀπολαμβάνοντας τό φῶς καί τό ἄρωμα πού εἶχε ἀφήσει πίσω Της. Ἐπειτα ὁ ὁσιος κατέβηκε ἀπό τήν κορυφή ὀλόχαρος καί φανέρωσε τό ὄραμά του σέ ἕνα γέροντα ἀσκητή. Ἐκεῖνος ὅμως, μὴ ἔχοντας καθαρθεῖ στήν ψυχή καί γι' αὐτό μὴ ἔχοντας τό χάρισμα τῆς διακρίσεως, ὅταν ἄκουσε τό ὄραμα τοῦ ὁσίου Μαξίμου, τόν κατηγόρησε ὅτι ἔγινε παίγνιο δαιμονικῆς πλάνης. Ὁ Μάξιμος, ἐπειδή ἦταν ταπεινός, δέν ἀπάντησε καθόλου στά λόγια τοῦ ἀφώτιστου Γέροντα, ἀντίθετα μάλιστα ἐξέλαβε τά λόγια του σάν θεῖο σημεῖο καί ἀποφάσισε ἀπό ὄῳ καί πέρα νά ὑποκρίνεται τόν σαλό καί τόν πλανεμένο. Ἐπεδίωκε νά τόν χλευάζουν οἱ ἄλλοι γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, δέν ξέφευγε ὅμως ἡ ἀγιότητά του ἀπό τήν προσοχή τῶν φωτισμένων Πατέρων. Ἐτσι ὁ ὁσιος Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης (ἐορτάζει στίς 12 Ἀπριλίου), πῆγε καί συνάντησε τόν ἅγιο Μάξιμο καί τόν παρακάλεσε νά τοῦ πεῖ τά βιώματά του. Στό ἐρώτημα τοῦ ὁσίου Γρηγορίου «ποιά εἶναι τά σημάδια τῆς πλάνης καί ποιά τά σημάδια τῆς Χάριτος», ὁ ὁσιος Μάξιμος ἀπάντησε: «Τά σημάδια τῆς πλάνης τοῦ διαβόλου εἶναι ἡ σύγχυση τοῦ νοῦ, ἡ σκληρότητα τῆς καρδιάς, ὁ φόβος, ἡ ταραχή τῶν λογισμῶν, οἱ φαντασιώσεις, θρησκευτικά τάχα ὀράματα μέ αἰσθητά φῶτα, πού ὅμως φέρουν ταραχή, ἡ ματαιοδοξία καί ὁ θυμός. Ἀλλά, ὅταν τό Ἅγιο Πνεῦμα ἔρχεται στό νοῦ μας, τόν

συμμαζεύει, τόν κάνει προσεκτικό, τόν κάνει ταπεινό, μετρίοφρονα καί σοφό. Τοῦ ἐμπνέει τήν σκέψη τοῦ θανάτου καί τῆς κρίσεως καί τόν κάνει νά χύνει δάκρυα συλλογιζόμενος τήν εὐσπλαγχία τοῦ Κυρίου. Τόν ὑψώνει σέ θεῖες σκέψεις καί θεωρίες καί τόν φωτίζει, βαπτίζοντάς τον στό θεῖο φῶς. Τό Ἅγιο Πνεῦμα φέρνει εἰρήνη στήν καρδιά καί χαρίζει στόν ἄνθρωπο χαρά, εἰρήνη, συμπάθεια καί ἀγάπη, ὅπως τό εἶπε ὁ Ἀπόστολος» (βλ. Γαλ. 5,22).

Τήν 17η τοῦ μηνός Ἰανουαρίου
ἐορτάζουμε τήν μνήμη τοῦ ὁσίου πατρός ἡμῶν
Ἁντωνίου τοῦ Μεγάλου

Γράφει τό Γεροντικό γιά ἕναν διακριτικό γέροντα, ὁ ὁποῖος παρεκάλεσε τόν Θεό νά δεῖ τούς κοιμηθέντες ὁσίους Πατέρες. Τούς εἶδε, ἀλλά δέν εἶδε μεταξύ αὐτῶν τόν ἀββᾶ Ἀντώνιο. «Τί λοιπόν», σκέφτηκε, «δέν σώθηκε ὁ ἀββᾶς Ἀντώνιος;» Γι' αὐτό ρώτησε τόν ἄγγελο πού δείκνυε τούς ἁγίους Πατέρες: «Ποῦ εἶναι ὁ ἀββᾶς Ἀντώνιος;». Καί ὁ ἄγγελος τοῦ ἀπάντησε: «Ὁ ἀββᾶς Ἀντώνιος εἶναι παραπάνω ἀπό αὐτούς. Βρίσκεται στόν τόπο ὅπου εἶναι ὁ Θεός!» Καί τόν ξαναρωτάει ὁ Γέροντας: «Γιατί ὁ Ἀντώνιος ἀξιώθηκε τόση δόξα παραπάνω ἀπό τούς ἄλλους Πατέρες;». «Γιατί ἀγάπησε τόν Θεό παραπάνω ἀπό ἐκείνους», τοῦ ἀπάντησε ὁ ἄγγελος.

Κάποτε πῆγε ὁ ὁσιος Ἀμμοῦν ὁ Νιτριώτης στόν ἀββᾶ Ἀντώνιο καί τοῦ εἶπε: «Γιατί, ἐνῶ ἐγώ κάνω μεγαλύτερη ἄσκηση ἀπό σένα, ὅμως δοξάζεται τό δικό σου ὄνομα περισσότερο ἀπό τό δικό μου;». Καί ὁ ἅγιος Ἀντώνιος τοῦ ἀπάντησε: «Αὐτό συμβαίνει ἐπειδή ἐγώ ἀγάπησα τόν Θεό περισσότερο ἀπό σένα!» Γι' αὐτό καί ὁ μακάριος Ἀντώνιος συνήθιζε νά λέει: «Ἐγώ δέν φοβοῦμαι πιά τόν Θεό, γιατί τόν ἀγαπῶ. Ἡ δέ τελεία ἀγάπη διώχνει τόν φόβο».

Ὁ ἀββᾶς Σισώης ἔλεγε: «Ἄν εἶχα ἕναν ἀπό τούς λογισμούς τοῦ Ἀντωνίου, θά γινόμουν ὅλος ὡς πῦρ»!

Οἱ παλαιοί ὅσιοι Πατέρες οἱ εὐρισκόμενοι στά μοναστήρια, μόλις τελείωναν τήν ἐορτή τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου, ἔφευγαν ἀπό τά μοναστήρια τους καί πήγαιναν στίς ἐρήμους, τά ὄρη καί τά σπήλαια καί ἔμεναν ἐκεῖ μέχρι τήν ἐβδομάδα τῶν Βαΐων. Αὐτό τό ἔκαναν κατά μίμηση τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου, ἧ καλύτερα κατά μίμησιν τοῦ Κυρίου, ὁ Ὅποῖος μετά τό Βάπτισμά Του στόν Ἰορδάνη πῆγε στήν ἐρημο καί νήστεψε ἐκεῖ σαράντα ἡμέρες. Κατά δέ τήν ἐβδομάδα τῶν Βαΐων συναθροίζονταν πάλι στά μοναστήρια τους, γιατί τήν Κυριακή τῶν Βαΐων ἔπρεπε

νά εύρεθοῦν ὅλοι συναθροισμένοι. Γι' αὐτό καί τό πρῶτο τροπάριο τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων ἀναφέρεται στήν σύναξη αὐτή τῶν Πατέρων καί λέγει: «Σήμερον ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἡμᾶς συνήγαγε· καί πάντες αἴροντες τόν σταυρόν σου λέγομεν». Μόνον δέ ὁ ἅγιος Σάββας περίμενε νά τελειώσει ἡ ἐορτή τοῦ γέροντός του ἁγίου Εὐθυμίου († 20 Ἰανουαρίου) καί τότε πήγαινε στήν ἔρημο.

Τήν ἴδια ἡμέρα ἐορτάζουμε τήν μνήμη τοῦ ὁσίου Ἀχιλλᾶ

Λέγεται γιά τόν ὅσιο Ἀχιλλᾶ ὅτι κάποτε πῆγε σ' αὐτόν ἕνας γέροντας καί τόν εἶδε ὅτι ἔφτυσε αἷμα ἀπό τό στόμα του. Τόν ἐρώτησε, «τί εἶναι αὐτό;». Καί ὁ ὅσιος Ἀχιλλᾶς ἀπάντησε: «Αὐτό τό αἷμα εἶναι ἕνας σκληρός λόγος πού μοῦ εἶπε ἕνας ἀδελφός καί μέ ἐλύπησε. Καί ἐγώ ἀγωνίστηκα νά μήν φανερώσω τόν λόγο αὐτόν σέ κανένα, ἀλλά παρακαλοῦσα τόν Θεό νά μήν θυμᾶμαι καθόλου τόν πικρό λόγο τοῦ ἀδελφοῦ. Ἔτσι ὁ λόγος ἐκεῖνος ἔγινε αἷμα στό στόμα μου καί τώρα τόν ἔφτυσα καί λησμόνησα τήν λύπη πού μοῦ προξένησε».

Τήν 18η τοῦ μηνός Ἰανουαρίου ἐορτάζουμε τήν μνήμη τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας

Ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος συκοφαντήθηκε πολύ ἀπό τούς ἐχθρούς τῆς ὀρθόδοξης πίστεως μας. Μάλιστα αὐτοί παρουσίασαν σέ δίκη καί μιά γυναίκα πού ἰσχυριζόταν ὅτι τήν εἶχε βιάσει ὁ ἅγιος. Ὁ Ἀθανάσιος πῆγε στήν δίκη μέ ἕνα φίλο του, ὁ ὁποῖος στήν γυναίκα παρέστησε τόν ἑαυτό του ὡς Ἀθανάσιο, γιατί αὐτή δέν εἶχε δεῖ ποτέ τόν ἅγιο, πού τόν συκοφάντησε ὡς βιαστή της. Καί ὁ τάχα Ἀθανάσιος ρωτάει τήν γυναίκα: «Ἐγώ γυναίκα συναντήθηκα ποτέ μέ σένα καί σοῦ ἀφαίρεσα τήν παρθενία;». «Ναί, ναί! Ἐσύ ὁ Ἀθανάσιος μοῦ τό ἔκανες αὐτό», ἀπάντησε ἡ γυναίκα. Ἔτσι ἀποδείχθηκε ἡ ἀθωότητα τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου καί οἱ ἐχθροί του καταντροπιάστηκαν.

Ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος δέν ἔδειχνε πολύ ἐνδιαφέρον γιά τήν θύραθεν γνώση. Προτιμοῦσε νά μελετᾶ περισσότερο τήν Ἁγία Γραφή, τήν Παλαιά καί τήν Καινή Διαθήκη. Ὄταν ἦταν ἀκόμη νέος Ἐπίσκοπος συνέταξε τά δύο πρῶτα θεμελιακά συγγράμματά του: *Κατά Ἑλλήνων* καί *Περί ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου*. Στά

ἔργα του αὐτά ὁ μέγας Πατέρας ἀποσιωπᾶ ἠθελημένα τὴν ἀρειανὴ ἔριδα, ὥστε ἡ ἀντιαιρετικὴ του πολεμικὴ νὰ εἶναι καθαρὰ πνευματικὴ, ἐδραιωμένη στὴν ἐμπειρία του περὶ θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἐμπειρία πού εἶχε ἀποκτήσει ἀπὸ τὴν ἐπαφὴ του μέ τούς μοναχοὺς. Στά δύο του αὐτά ἔργα ὁ μέγας Ἀθανάσιος καταδικάζει τὸ ἄτοπο τῶν ἐθνικῶν φιλοσοφιῶν καὶ δοξασιῶν καὶ δείχνει ὅτι ὁ Λόγος τοῦ Πατρὸς δὲν εἶναι μονάχα ὁ Δημιουργὸς τοῦ κόσμου, ἡ Σοφία καὶ ἡ Πρόνοιά Του, ἀλλὰ ἔγινε καὶ Σωτὴρας τῶν ἀνθρώπων, πού εἶχαν ὑποπέσει στὴν φθορά: «Αὐτὸς γὰρ ἐνηθρώπησεν – λέγει –, ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν» (Περὶ ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου, 54). Κοινωνώντας μέ τόν Χριστό γινόμαστε «θείας κοινωνοὶ φύσεως» (Β' Πέτρ. 1,4), γιατί ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι ἀπλό δημιούργημα, ἀλλὰ εἶναι κατὰ φύσιν Λόγος τοῦ Πατρὸς, Μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Θεός, πού ἔγινε ἄνθρωπος, γιὰ νὰ μᾶς κάνει θετοὺς υἱοὺς τοῦ Πατρὸς. Αὐτὴ ἡ θεολογία ἔγινε γιὰ τόν ἅγιο σκοπὸς τῆς ζωῆς του καὶ τῶν σκληρῶν του ἀγώνων. Ὑπῆρξε ὁ κήρυκας τῆς ἐν Χριστῷ ἀγιότητος καὶ θεώσεως. Τὸ ὄνομα Ἀθανάσιος ἔγινε συνώνυμο τοῦ δόγματος τῆς Νικαίας, συνώνυμο τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως.

Τὴν 19ῃ τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου ἐορτάζουμε τὴν μνήμη τοῦ ἁγίου Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου

Κάποτε μία ἔγκυος νεάνιδα κατηγόρησε τόν ἅγιο Μακάριο τόν Αἰγύπτιο ὡς βιαστή της. Τότε οἱ γονεῖς της πῆγαν καὶ βρῆκαν τόν Μακάριο, τόν ἔβρισαν χυδαῖα καὶ τόν ὑποχρέωσαν νὰ ἀναλάβει νὰ θρέψει τὸ παιδί πού θά γεννιόταν. Ὁ ὅσιος, χωρὶς νὰ ὑπερασπιστεῖ καθόλου τόν ἑαυτό του, δέχτηκε τὴν κατηγορία καὶ τίς ὕβρεις καὶ εἶπε στὸν ἑαυτό του: «Μακάριε, τώρα πρέπει νὰ δουλεύεις διπλᾶ, γιατί ἔχεις καὶ γυναίκα!» Ἔργαζόταν λοιπὸν περισσότερο ὁ ἅγιος Μακάριος καὶ πῆγαινε τὰ χρήματα πού κέρδιζε στοὺς γονεῖς τῆς κοπέλλας καὶ εἰσέπραττε ἀπ' αὐτοὺς πάλι ὕβρεις καὶ ὄνειδισμούς. Αὐτὸ γινόταν μέχρι πού ἤρθε ἡ ὥρα νὰ γεννήσει ἡ νέα. Τότε αὐτὴ στὴν ὠδίνη τοῦ τοκετοῦ ὁμολόγησε τὴν ἀθώότητα τοῦ μοναχοῦ. Καὶ ὁ Μακάριος τότε, γιὰ νὰ μὴν τὸν ἐπαινέσουν γιὰ ἅγιο, ἐπειδὴ δέχτηκε ἀδιαμαρτύρητα τὴν κατηγορία, ἐξαφανίστηκε.

Ἀλλὰ πῶς σκέφτηκε καὶ δέχτηκε αὐτὴν τὴν συκοφαντία; Σκέφτηκε ἀπλᾶ ὅτι αὐτὸ τὸ ἁμάρτημα, γιὰ τὸ ὁποῖο τὸν κατηγοροῦν, κάποιος τὸ ἔκανε. Καὶ φορτώθηκε, λοιπὸν, αὐτὸς τὴν ἁμαρτία αὐτοῦ τοῦ κάποιου. Αὐτὴ ἡ σκέψη εἶναι θεϊκὴ, γιατί ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ Θεὸς μας, ἔλαβε τίς ἁμαρτίες μας καὶ ὑπέφερε τὸν σταυρικὸ θάνατο γιὰ μᾶς. Ὁ ἅγιος Μακάριος, ἂν καὶ μοναχός, δὲν θεωροῦσε τὸν

ἑαυτό του μεμονωμένο ἀπό τό σύνολο τῶν ἀνθρώπων, ἀλλά ζοῦσε ἐνωμένος μέ ὄλους. Καί γνώριζε ὅτι οἱ ἀνθρώποι εἶναι ἀμαρτωλοί. Καί τόν ἑαυτό του τόν πίστευε ἐπίσης ἕνα σάν καί αὐτούς ἀμαρτωλό. Ζοῦσε τήν καθολικότητα τῆς ἀμαρτωλῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Μέ τέτοια λοιπόν βάση καί θεολογική σκέψη ὁ ἅγιος Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος, ὅταν τόν κατηγόρησαν ὡς ἀνήθικο, δέχτηκε πρόθυμα τήν κατηγορία αὐτή.

Κάποτε περπατώντας ὁ ἅγιος Μακάριος στήν ἔρημο βρῆκε ἕνα κρανίο, τό ὁποῖο ἦταν κρανίο ἑνός ἱερέως τῶν εἰδώλων. Καί ὅταν ὁ ἅγιος τό ἐρώτησε, ἄκουσε ἀπ' αὐτό νά λέγει ὅτι, ὅταν προσφέρει στόν Θεό τίς προσευχές του, ἐλαφρύνονται λίγο καί αὐτοί οἱ εἰδωλολάτρες ἀπό τήν βάσανο στήν ὁποία βρίσκονται.

Σέ μία γυναίκα, ἡ ὁποία εἶχε ἐπηρεαστεῖ ἀπό τίς διαβολικές μαγεῖες καί ὁ ἅγιος Μακάριος τήν θεράπευσε, εἶπε ἔπειτα: «Γυναίκα, νά μήν ἀπέχεις ἀπό τήν κοινωνία τῶν Μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά νά μεταλαμβάνεις συχνά, γιατί αὐτή ἡ διαβολική ἐνέργεια σου ἦρθε ἐπειδή εἶχες πέντε βδομάδες νά μεταλάβεις τά Ἄχραντα Μυστήρια. Καί ἀπό αὐτήν τήν ἀργοπορία σου βρῆκε εὐκαιρία ὁ διάβολος καί σέ ἐπείραξε».

Τέλος, γιά τόν ἅγιο αὐτό Μακάριο γράφει ὁ Εὐεργεντινός ὅτι ἔγινε ἕνας ἐπίγειος θεός. Γιατί, ὅπως ὁ Θεός σκεπάζει τόν κόσμο, ἔτσι καί ὁ ἀββᾶς Μακάριος σκέπαζε τά ἐλαττώματα πού ἔβλεπε καί ἦταν σάν νά μήν τά ἔβλεπε. Καί ὅσα ἐναντίον τῶν ἄλλων ἄκουε, ἦταν σάν νά μήν τά ἄκουε.

Τήν ἴδια ἡμέρα ἐορτάζουμε τήν μνήμη τοῦ ὁσίου Μακαρίου τοῦ πολιτικοῦ

Μία φορά, πού ὁ ὁσῖος αὐτός Πατέρας καθόταν στήν αὐλή καί συνομιλοῦσε μέ τούς ἀδελφούς, ἔρχεται σ' αὐτόν μία ὕαινα, ἡ ὁποία ἔφερε μαζί της τό μικρό της, πού ἦταν τυφλό, καί τό ἔρριξε στά πόδια τοῦ ὁσίου. Τότε ὁ ὁσῖος Μακάριος ἔφτυσε στά τυφλά μάτια τοῦ ζώου καί τό ἔκανε νά δεῖ. Ἡ ὕαινα ἔλαβε ἔπειτα τό γέννημά της καί ἔφυγε. Τό πρωί ὅμως ἔφερε στόν ἅγιο ἕνα μεγάλο δέρμα ἑνός προβάτου, ἀλλά αὐτός τῆς εἶπε: «Ἐγώ πράγματα ἀπό ἀδικία δέν δέχομαι!» Τότε ἡ ὕαινα ἔκλινε τό κεφάλι της καί ἔφυγε.

Τὴν ἴδια ἡμέρα ἐορτάζουμε τὴν μνήμη
τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφρασίας

Τὴν ἁγία αὐτὴ τὴν κατηγορήσαν ὡς χριστιανὴ καὶ ἐπειδὴ δὲν πείστηκε νὰ προσφέρει θυσία στὰ εἰδῶλα, τὴν παρέδωσαν σὲ ἓνα βάρβαρο ἄνθρωπο, γιὰ νὰ τὴν ἀτιμάσει. Ἀπατήθηκε ὅμως αὐτὸς ὁ βάρβαρος ἀπὸ τὴν ἁγία μὲ αὐτὸν τὸν σοφὸ τρόπο: Τοῦ ὑποσχέθηκε ὅτι, ἂν δὲν τὴν πειράξει, θὰ τοῦ δώσει ἓνα γιατρικὸ πού, ἂν ἀλείφεται μὲ αὐτό, θὰ μένει ἀπλήγωτος ἀπὸ τὰ χτυπήματα καὶ τὰ ἀκόντια τῶν ἐχθρῶν του. Καὶ γιὰ νὰ τὸν πείσει ὅτι ἔτσι ἔχει τὸ πράγμα, ἀλείφθηκε ἡ ἴδια στὸν λαιμὸ τῆς μὲ τὸ ὑγρὸ αὐτό καὶ τοῦ εἶπε: «Χτύπησέ με τώρα στὸν λαιμὸ καὶ θὰ δεῖς ὅτι δὲν θὰ πάθω τίποτα». Τότε ὁ βάρβαρος, νομίσας ὡς ἀληθινὰ τὰ λόγια τῆς Εὐφρασίας, τὴν χτύπησε δυνατὰ στὸν λαιμὸ μὲ τὸ σπαθί του καὶ ἔκοψε τὴν ἁγία τῆς κεφαλὴ! Ἔτσι ἡ ἁγία διαφυλάχτηκε ἀμόλυντος.

Τὴν ἴδια ἡμέρα ἐορτάζουμε τὴν μνήμη
τοῦ ἁγίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ, Μητροπολίτου Ἐφέσου,
τοῦ ὁμολογητοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως

Ὁ ἅγιος αὐτὸς ἔλαμψε στὴν μελανὴ ἐκείνη ἐποχὴ πού ψυχορραγοῦσε ἡ βυζαντινὴ αὐτοκρατορία, γιὰ τὴν πίεζε ἀσφυκτικὰ ὁ κλοιὸς τῶν Τούρκων ἀπὸ παντοῦ. Οἱ Φραγκολατῖνοι δὲν ἔλεγαν νὰ παράσχουν οἰκονομικὴ καὶ στρατιωτικὴ ὑποστήριξη στό Βυζάντιο, παρά μόνο ἂν γινόταν ἡ ἔνωση τῶν Ἐκκλησιῶν, ἢ μᾶλλον νὰ ὑποταγεῖ ἡ Ὁρθοδοξία στὸν Παπισμὸ.

Ὁ ἅγιος Μᾶρκος γεννήθηκε περί τὸ 1392 μ.Χ. καὶ ἔλαβε λαμπρὴ παιδεία κοντὰ στοὺς καλύτερους διδασκάλους τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡ ὁποία ἐξακολουθοῦσε νὰ παραμένει τὸ πνευματικὸ κέντρο τῆς χριστιανοσύνης. Γρήγορα ὁ ἅγιος Μᾶρκος ἔγινε καθηγητὴς στὴν πατριαρχικὴ σχολή, ἐγκατέλειψε ὅμως τὴν ἀκαδημαϊκὴ του αὐτὴ σταδιοδρομία σὲ ἡλικία 26 ἐτῶν καὶ ἐκάρη μοναχός. Ὡς μοναχός ζοῦσε μὲ ἔντονη ἄσκηση καὶ προσευχὴ, ἀλλὰ καὶ ἔντονη μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῶν Ἁγίων Πατέρων. Συνέταξε μάλιστα καὶ κάποια δογματικὰ συγγράμματα πού ἀκολουθοῦν τὴν γραμμὴ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, καθὼς ἐπίσης ἔγραψε καὶ λόγους περί προσευχῆς. Παρά τὴν πρόθεσή του νὰ μείνει ἀφανής, ὅμως γιὰ τὴν ἀρετὴ του καὶ τὴν μόρφωσή του ἐκτιμῆθηκε πολὺ ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Ἰωάννη Η' τὸν Παλαιολόγο. Ὁ αὐτοκράτορας αὐτὸς ἐτοίμαζε μεγάλη Σύνοδο γιὰ νὰ ἐπιτευχθεῖ ἡ ἔνωση μὲ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία,

ἐλπίζοντας ἔτσι ὅτι μέ αὐτό θά ἔχει τήν ὑποστήριξη τοῦ Πάπα καί τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων ἐναντίον τῶν Τούρκων. Ἐπειδή λοιπόν τό ἀπαιτοῦσε ὁ βασιλεύς, δέχτηκε ὁ εὐσεβής ἡσυχαστής μοναχός Μᾶρκος νά χειροτονηθεῖ Μητροπολίτης Ἐφέσου καί νά συμμετάσχει στήν βυζαντινή ἀντιπροσωπεία ὡς ἀναπληρωτής τῶν Πατριαρχῶν Ἱεροσολύμων, Ἀντιοχείας καί Ἀλεξανδρείας καί ὡς Ἐξάρχος τῆς Συνόδου.

Ἡ ἑλληνική ἀντιπροσωπεία, πού ἀποτελεῖτο ἀπό τόν αὐτοκράτορα, τόν Πατριάρχη Ἰωσήφ Β΄, 25 Ἐπισκόπους καί μιᾶ ἀκολουθία 700 περίπου προσώπων, ἔφτασε στήν Ἰταλία, στήν πόλη Φερράρα, μέ μεγάλο ἐνθουσιασμό, γιατί πίστευαν ὅτι θά πραγματοποιηθεῖ γρήγορα ἡ περιπόθητη ἔνωση. Ὁ ἅγιος Μᾶρκος συμεριζόταν καί αὐτός τό ἐλπιδοφόρο αὐτό αἶσθημα, χωρίς νά ἔχει προκαταλήψεις ἐναντίον τῶν Λατίνων, ἔμεινε ὅμως ἀσάλευτα προσηλωμένος στήν πέτρα τῆς πίστεως. Γι' αὐτόν, ὅπως καί γιά τήν πλειοψηφία τῶν Ἑλλήνων, δέν ὑπῆρχε ἄλλος τρόπος ἔνωσης παρά μόνο μέ τήν ἐπιστροφή τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν στήν Ὀρθόδοξη Πίστη. Τά θέματα τῆς ἡμερησίας διάταξης ἦταν: α) Γιά τήν ἐκπόρευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος («φιλιόκβε»), β) γιά τό ἄν ὑπάρχει καθαρτήριο πῦρ, γ) γιά τήν χρήση τῶν ἀζύμων κατά τήν Θεία Λειτουργία ἀπό τούς Λατίνους καί τό ζήτημα τοῦ καθαγιασμοῦ τῶν Τιμίων Δώρων μόνο μέ τά λόγια «Λάβετε, φάγετε...» καί «Πίετε ἐξ αὐτοῦ...», ὅπως τό ἔκαναν αὐτοί καί δ) γιά τό πρωτεῖο τοῦ Πάπα.

Ἐγινε συζήτηση στά θέματα αὐτά, χωρίς νά ὑπάρχει συμφωνία. Συνεχῶς δέ ἀκουγόταν ἡ ὀρθόδοξη φωνή τοῦ ἁγίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ, πού διαφώτιζε τόν διάλογο. Στό θέμα τοῦ «φιλιόκβε» ὁ ἅγιος εἶπε: «Τό Σύμβολο τῆς Πίστεως πρέπει νά διατηρηθεῖ ἄθικτο, ὅπως διατυπώθηκε στήν ἀρχή ἀπό τούς ἁγίους πατέρες καί διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας. Δέν μπορούμε νά ἐνωθοῦμε μέ αὐτούς πού χάλκεψαν τό ἅγιο καί θεῖο Σύμβολο, εἰσάγοντας μέ τό “φιλιόκβε” τόν Υἱό ὡς δεύτερη αἰτία τοῦ Πνεύματος».

Ἀφοῦ ἔγιναν ἄγονες συζητήσεις πού κράτησαν ἑπτὰ μῆνες, ὁ Πάπας Εὐγένιος Δ΄ μετέφερε τήν Σύνοδο ἀπό τήν Φερράρα στήν Φλωρεντία. Καί πάλι ἐκεῖ ὁ ἅγιος Μᾶρκος, μέ τό καθαρμένο ἀπό τήν προσευχή του πνεῦμα, ἐξέθεσε μέ δύναμη τήν διδασκαλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί τῶν Πατέρων περί τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἐγιναν καί προδοσίες: Οἱ Μητροπολίτες Νικαίας Βησσαρίων καί Κιέβου Ἰσιδώρος ἔγιναν ἐνθερμοὶ θιασῶτες τῆς ἔνωσης καί μηχανεύονταν στά παρασκήνια τρόπους γιά νά πείσουν καί ἄλλους Ἱεράρχες ὅτι ἡ διδασκαλία τῶν Λατίνων περί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δέν εἶναι αἰρετική. Κουρασμένοι, τέλος πάντων, οἱ Ὀρθόδοξοι Ἱεράρχες ἀπό τίς ἄγονες συζητήσεις καί ἀγωνιοῦντες γιά τήν

τύχη τῆς Κωνσταντινούπολης, πού βρισκόταν ὑπό τήν ἀπειλή τῶν Τούρκων, καί πιεζόμενοι ἀπό τόν αὐτοκράτορα καί τόν Πατριάρχη, ὑπέκυψαν τελικά σέ μιά συμβατική ἔνωση. Μόνον ὁ ἅγιος Μᾶρκος δέν παρασύρθηκε καί δέν ὑπέγραψε τήν ἔνωση. Οἱ ἄλλοι τόν ἐπίεζαν, ἀκόμη δέ καί τόν ὕβριζαν γιά τήν στάση του αὐτή, ἀλλά αὐτός ἔμεινε ἀκλόνητος καί ἔλεγε καί ὁμολογοῦσε: «Δέν ἐπιτρέπεται νά κάνουμε συμβιβασμούς στό θέμα τῆς πίστεως».

Στήν οὐσία δέν ἦταν ἔνωση αὐτή πού ἔγινε, ἀλλά ψευδοένωση. Κατά τήν ἐπίσημη λειτουργία πού τελέστηκε ἐνώπιον τοῦ Πάπα καί ὅλης τῆς Συνόδου, στίς 6 Ἰουλίου 1439, διαβάστηκε ὁ ψευδώνυμος ὅρος καί στίς δύο γλῶσσες. Εἶναι σημαντικό ὅτι στήν λειτουργία αὐτή κανένας Ἑλληνας δέν κοινώνησε καί οἱ δύο ἀντιπροσωπεῖες, τοποθετημένες ἀπό τίς δύο πλευρές τοῦ θυσιαστηρίου, δέν ἀντάλλαξαν τόν ἀσπασμό τῆς εἰρήνης.

Ὁ Πάπας Εὐγένιος μαθαίνοντας ὅτι ὁ Μᾶρκος δέν ὑπέγραψε τήν ἔνωση εἶπε: «Ὁ Ἐπίσκοπος Ἐφέσου δέν ὑπέγραψε, ἄρα τίποτα δέν κάναμε». Κάλεσε τότε τόν ἅγιο καί ἐπεχείρησε νά τόν καταδικάσει ὡς αἵρετικό. Ἐπενέβη ὅμως ὁ αὐτοκράτορας καί χάρη στήν ἐπέμβαση αὐτή ὁ Μᾶρκος μπόρεσε νά ἐπιστρέψει στό Βυζάντιο μέ τήν ὑπόλοιπη ἀντιπροσωπεῖα. Φθάνοντας στήν Κωνσταντινούπολη οἱ πρωτεργάτες τῆς ψευδοένωσης, ὕστερα ἀπό 17 μῆνες ἀπουσίας, ἔγιναν δεκτοί ἀπό τόν κληρο καί τόν λαό μέ γενική περιφρόνηση καί ἀποδοκιμασία. Ὁ λαός τοῦ Θεοῦ ἀπέρριψε παμφηφεί τήν ψευδοσύνοδο τῆς Φλωρεντίας καί δέν πήγαινε στούς Ναούς, ὅπου λειτουργοῦσαν κληρικοί πού πρόσκειντο στούς ἐνωτικούς. Ἀπεναντίας ἦταν ὅλοι προσκολλημένοι στόν ἅγιο Μᾶρκο, τόν ὁποῖο δέχονταν ὡς ὁμολογητή τῆς πίστεως καί στύλο τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἅγιος Μᾶρκος, μέ τήν προσευχή του πρῶτα καί μέ τά κηρύγματα του καί τά γραπτά του ἔπειτα, ξεκίνησε ἀγώνα κατά τῆς ἐνώσεως ἢ μᾶλλον ἀγώνα ὑπέρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἔλεγε: «Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ὅσο ἀπομακρύνομαι ἀπό τούς ἐνωτικούς, τόσο πλησιάζω τόν Θεό καί ὅλους τούς ἁγίους. Καί ὅσο ἀποχωρίζομαι ἀπό αὐτούς, τόσο ἐνώνομαι πιο πολύ μέ τήν ἀλήθεια».

Ἐξελέγη νέος Πατριάρχης, ὁ Μητροφάνης. Τότε ὁ ἅγιος Μᾶρκος ἔφυγε ἀπό τήν Κωνσταντινούπολη, γιά νά ἀποφύγει τό ὑποχρεωτικό συλλεῖτουργο μαζί του καί ἐπέστρεψε στήν ἐπισκοπή του στήν Ἐφεσο. Ἀλλά καί ἀπό κεῖ ἔφυγε, γιατί συγκρούστηκε μέ τούς ἐνωτικούς καί θέλησε νά βρεῖ καταφύγιο στό Ἅγιον Ὄρος. Τόν σταμάτησαν ὅμως καθ' ὁδόν καί τόν ἔθεσαν, κατά διαταγή τοῦ αὐτοκράτορα, σέ περιορισμό κατ' οἶκον στήν Λήμνο. Ἀπό τόν περιορισμό αὐτό ἐλευθέρωθηκε τό 1442 καί ἐπέστρεψε στήν Μονή του, ἀπ' ὅπου συνέχισε τόν ἀγώνα γιά τήν πίστη μέχρι τήν τελευταία του πνοή.

Τὴν 20ῃ τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου
ἐορτάζουμε τὴν μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου

Γιὰ τὸν ἅγιο Εὐθύμιο λέγουν ὅτι, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ πεθάνει κάποιος μοναχός, πού νομιζόταν μὲν, ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴ του ἐμφάνιση, ὅτι ἦταν σώφρονας καὶ ἐγκρατὴς καὶ ἅγιος, στὴν καρδιά του ὅμως ἦταν ἀκόλαστος, γιατί συγκατετίθετο καὶ γλυκαινόταν στοὺς αἰσχροὺς λογισμοὺς, ὅταν, λοιπόν, ἐπρόκειτο νὰ πεθάνει τέτοιος μοναχός, ὁ ἅγιος Εὐθύμιος ἔβλεπε ἕναν ἄγγελο πού κρατοῦσε ἕνα ἀκόντιο μὲ τρία δόντια καὶ ἔβγαζε βιαίως τὴν ψυχὴ τοῦ ἀθλίου αὐτοῦ μοναχοῦ. Κάποτε ὁ ἅγιος Εὐθύμιος σὲ μία τέτοια περίπτωση ἀκουσε καὶ θεία φωνὴ πού ἔλεγε: «Καθὼς ἡ ψυχὴ αὐτὴ, μὲ τὸ νὰ σκέπτεται πονηρά, δὲν μὲ ἀνέπαυσε οὔτε μία ἡμέρα, ἔτσι τώρα καὶ αὐτὴ δὲν θὰ ἀναπαύεται ἀπολαμβάνοντας Ἐμένα».

Τὴν ἴδια ἡμέρα ἐορτάζουμε τὴν μνήμη
τοῦ ἁγίου Πέτρου τοῦ τελώνου

Ὁ ἅγιος αὐτὸς εἶχε μεγάλο ἀξίωμα στὰ χρόνια τοῦ βασιλιᾶ Ἰουστινιανοῦ. Ἦταν ὅμως πολὺ ἄσπλαγγος καὶ ἀνελεήμονας. Κάποτε πῆγε σ' αὐτόν ἕνας φτωχός καὶ τοῦ ζητοῦσε ἐλεημοσύνη. Αὐτὸς τότε ἄρπαξε θυμωμένος ἕνα ἀπὸ τὰ ζεστά ψωμιά, πού τοῦ εἶχε φέρει ὁ δοῦλος του, καὶ τὸ ἔρριξε σάν πέτρα ἐναντίον του γιὰ νὰ τὸν χτυπήσει. Καὶ ὁ φτωχός, ἀφοῦ ἄρπαξε στὸν ἀέρα τὸ ψωμί, ἔφυγε. Μετὰ ὅμως ἀπὸ δύο μέρες ὁ Πέτρος ἔπεσε σὲ βαρειά ἀρρώστια καὶ εἶδε στὸν ὕπνο του ὅτι ἔπρεπε νὰ δώσει ἀπολογία γιὰ ὅσα ἔκανε. Τοῦ φανερώθηκε καὶ μία ζυγαριά. Στὸ ἀριστερὸ μέρος τῆς ζυγαριᾶς κάποιιοι μαῦροι (ἦταν οἱ δαίμονες) τοῦ ἔβαλαν ὅλες τίς κακὲς του πράξεις. Στὸ δεξιὸ δὲ μέρος τῆς ζυγαριᾶς ἦρθαν λευκοφόροι καὶ θαυμαστοὶ ἄνδρες (ἦταν οἱ ἄγγελοι) γιὰ νὰ βάλουν τὰ καλὰ του ἔργα. Δὲν εὔρισκαν ὅμως κανένα ἄλλο καλὸ ἔργο, παρά μόνο ἐκεῖνο τὸ ψωμί πού ἔρριξε περιφρονητικὰ στὸν φτωχό. Ὅταν ξύπνησε ὁ Πέτρος, κατανύγηκε ἀπὸ αὐτὸ πού εἶδε καί, ἀφοῦ ἔγινε καλὰ ἀπὸ τὴν ἀρρώστια του, μοίρασε στοὺς φτωχοὺς ὅλα του τὰ ὑπάρχοντα. Καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἐνδύματά πού φοροῦσε τὰ ἔδωσε σὲ ἕνα φτωχό. Στὸ ὄνειρό του δὲ ἔπειτα εἶδε τὸν ἴδιο τὸν Χριστὸ πού φοροῦσε τὰ ἐνδύματα αὐτὰ πού ἔδωσε τοῦ φτωχοῦ. Μὴ ἔχοντας τέλος τί ἄλλο νὰ δώσει σὲ φτωχοὺς, πούλησε τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του καὶ τὰ χρήματα πού πῆρε τὰ ἔδωσε στοὺς φτωχοὺς.

Τὴν 24ῃ τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου
ἐορτάζουμε τὴν μνήμη τῆς ὁσίας Ξένης τῆς Ἁγίας Πετροπόλεως

1. Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός εἶπε: “Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν” (Ματθ. 5,3).

Αὐτόν τόν πρῶτο μακαρισμό τῆς ἐπὶ τοῦ Ὄρους Ὁμιλίας μπορούμε νά τόν ἀποδώσουμε στήν δούλη τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁσία Ξένη τῆς Ἁγίας Πετροπόλεως.

Πάνω στήν πλάκα τοῦ τάφου της ἀπό ἓνα ἄγνωστο πρόσωπο γράφτηκαν τά ἐξῆς: «Εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἐδῶ ἀναπαύεται τό σῶμα τῆς δούλης τοῦ Θεοῦ Ξένης Γκριγκόριεβνα, γυναίκας τοῦ αὐτοκρατορικοῦ πρωτοψάλτου, τοῦ συνταγματάρχου Ἀνδρέα Φεοντόροβιτς Πετρόβ. Χήρα σέ ἡλικία 26 ἐτῶν. Μία προσκυνήτρια γιά 45 χρόνια, ἔζησε 71 χρόνια. Ἦταν γνωστή μέ τό ὄνομα Ἀνδρέα Φεοντόροβιτς».

Καμμιά λαϊκή διήγηση, οὔτε γραπτές οὔτε προφορικές πηγές δέν μᾶς προμηθεύουν πληροφορίες σχετικά μέ τούς γονεῖς τῆς ὁσίας αὐτῆς Ξένης ἢ σχετικά μέ τὴν ἀνατροφή της, τὴν παιδεία της ἢ ἄλλη κοινωνική δραστηριότητά της. Ὅμως μπορούμε νά ὑποθέσουμε ὅτι ἡ Ξένη Γκριγκόριεβνα δέν ἦταν ἀπό πτωχή οἰκογένεια. Ὁ σύζυγός της, Ἀνδρέας Φεοντόροβιτς, εἶχε τόν βαθμό τοῦ συνταγματάρχου καί ἦταν πρωτοψάλτης στήν βασιλική αὐλή. Αὐτή ἦταν τότε μιά πολύ ὑψηλή κοινωνική θέση καί ἔδινε ὑλική εὐτυχία καί δόξα σ’ ὅποιον τὴν κατεῖχε.

2. Οἱ νεαροὶ σύζυγοι ἐνοιώθην εὐτυχισμένοι. Εἶχαν ἀγάπη μεταξύ τους. Ἰππρέτησαν καί οἱ δύο στήν βασιλική αὐλή, καλοῦσαν φιλοξενούμενους στό σπίτι τους, ὅπως πάλι καί αὐτοὶ οἱ ἴδιοι πῆγαιναν στά σπίτια πού τούς καλοῦσαν. Φαινόταν ὅτι τίποτε δέν θά ἔδινε τέλος στήν χαρά τους. Ἀλλά ξαφνικά συνέβηκε ἓνα φοβερό χτύπημα, πού κεραυνοβόλησε σάν κεραυνός ἐν αἰθρία τὴν Ξένη Γκριγκόριεβνα. Ἀναπάντεχα πέθανε ὁ ἀγαπημένος της σύζυγος. Ἡ Ξένη, τόσο πολύ καταβλήθηκε ἀπό θλίψη γιά τόν ἀπροσδόκητο αὐτόν θάνατο τοῦ συζύγου της, ὥστε φαινόταν ὅτι ἔχασε τίς αἰσθήσεις της. Ἐτσι νόμιζαν ἀκόμη καί αὐτοὶ οἱ συγγενεῖς της, οἱ φίλοι της καί οἱ γνωστοί της.

Πραγματικά ἡ συμπεριφορά τῆς Ξένης μετά τόν θάνατο τοῦ συζύγου της ἦταν πολύ περίεργη. Κατά πρῶτον ἄρχισε νά βεβαιώνει ὅλους ὅσους τὴν περιτριγύριζαν ὅτι ὁ σύζυγός της δέν πέθανε, ἀλλά ὅτι πέθανε αὐτή. Φόρεσε τά ροῦχα τοῦ νεκροῦ συζύγου της καί ἄρχισε νά ὀνομάζει τόν ἑαυτό της Ἀνδρέα Φεοντόροβιτς. Οἱ συγγενεῖς της τὴν θεώρησαν γιά παράφρονα τότε περισσότερο, ὅταν αὐτή ἄρχισε νά μοιράζει τὴν περιουσία της στοὺς φτωχοὺς καί ὅταν ἔδωσε τό σπίτι της στόν Πα-

ρασκευᾶ Ἀντόνοβα. Οἱ ἐνδιαφερόμενοι γιά τήν περιουσία της συγγενεῖς της στράφηκαν στίς ἀρχές καί ζήτησαν ἀπό αὐτές νά λάβουν μέτρα ἐναντίον μιᾶς τέτοιας διάθεσης τῆς κληρονομίας της. Οἱ ἀρχές τήν κάλεσαν τήν Ξένη Γκριγκόριεβνα καί, ἀφοῦ συζήτησαν μαζί της, συμπέραναν ὅτι ἦταν πολύ καλά στά λογικά της καί εἶχε ἐπομένως κάθε δικαίωμα νά κάνει ὅ,τι ἤθελε τήν περιουσία της.

3. Τί συνέβηκε πράγματι μέ τήν Ξένη Γκριγκόριεβνα; Ἀσφαλῶς συνέβηκε μιᾶ πλήρης πνευματική ἀναγέννηση, μιᾶ μεγάλη πνευματική ἀντιστροφή. Κατά τά ἴδια της τά λόγια, ἡ Ξένη Γκριγκόριεβνα Πετρόβα εἶχε πεθάνει. Βάζοντας τά ροῦχα τοῦ συζύγου της καί παίρνοντας τό ὄνομα του ἦταν, κατά τήν γνώμη της, σάν νά παρατεινόταν ἡ ζωή του στό πρόσωπό της γιά τήν λύτρωση τῶν ἁμαρτιῶν του. Τώρα αὐτή θά παρουσίαζε τόν ἑαυτό της στόν κόσμο ὡς “κατά Χριστόν τρελλή” καί αὐτό ἦταν μιᾶ δύσκολη ὑπηρεσία στόν Θεό.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κρονστάνδης μᾶς λέγει: « Ὑπάρχει, ἀδελφοί χριστιανοί, μιᾶ ἀληθινή καί μιᾶ ψεύτικη ζωή. Τό νά ζεῖς γιά νά τρῶς, νά πίνεις, νά ντύνεσαι μέ πολυτελῆ ἐνδύματα, νά διασκεδάζεις καί νά εἶσαι πλούσιος, τό νά κρίνεις καί νά συκοφαντεῖς τούς ἄλλους εἶναι μιᾶ ψεύτικη ζωή, εἶναι μιᾶ φαντασία. Τό νά ζεῖς ὅμως γιά νά εὐχαριστεῖς τόν Θεό καί τούς ἄλλους, τό νά προσεύχεσαι γιά τήν σωτηρία τους καί νά ἐργάζεσαι γιά τό καλό τους, αὐτό εἶναι ἡ πραγματική ζωή. Ὁ πρῶτος τρόπος ζωῆς εἶναι πνευματικός θάνατος. Ὁ δεύτερος εἶναι ζωή τοῦ Πνεύματος».¹

Βλέπουμε λοιπόν ὅτι τό χτύπημα πού χτύπησε τήν δούλη τοῦ Θεοῦ Ξένη μέ τόν θάνατο τοῦ συζύγου της ἦταν μιᾶ ὠθηση ἀπό τήν μή πραγματική ζωή στήν ζωή τοῦ Πνεύματος.

4. Ἡ μακαρία Ξένη ἔζησε μιᾶ φτωχική ζωή. Δέν εἶχε πραγματικά πού νά κλίνει τήν κεφαλή της. Γιά σκέπη της εἶχε τόν μελαγχολικό βροχερό οὐρανό τῆς Ἁγίας Πετροπόλεως, ἐνῶ γιά κρεβάτι της εἶχε τό ὑγρό γυμνό ἔδαφος. Περνοῦσε τίς νύχτες της προσευχόμενη γονατιστή πάνω στό γυμνό ἔδαφος τῶν χωραφιῶν. Αὐτό τό μαρτυροῦσαν ἡ ἀστυνομία καί οἱ κάτοικοι, πού τήν ἀνακάλυψαν, γιατί εἶχαν τήν περιέργεια πού ἐξαφανιζόταν τίς νύχτες. Ἕνας ἀστυνομικός τήν παρακολούθησε κάποτε μιᾶ νύχτα καί τήν εἶδε νά γονατίζει σ' ἕνα ἀνοιχτό χωράφι καί νά ἀρχίζει τήν προσευχή. Ἄρχισε νά προσεύχεται ἀπό τό βράδυ καί δέν σηκώθηκε μέχρι τό πρωί. Κατά τήν διάρκεια τῶν προσευχῶν της ἔκανε μετάνοιες σέ ὅλες τίς διευθύνσεις προσευχομένη γιά ὅλους τούς ὀρθόδοξους χριστιανούς.

1. Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κρονστάνδης, *Περί τῆς ἐγκοσμίου ζωῆς*.

Κατά τήν ἡμέρα συνήθως γύριζε γύρω στους δρόμους τῆς Ἁγίας Πετρούπολης. Τά κουρελιασμένα ρούχα της δύσκολα τήν σκέπαζαν . Φοροῦσε μιά κόκκινη φούστα καί μιά πράσινη ζακέτα. Στά πόδια της φοροῦσε χαλασμένα παπούτσια καί γύρω ἀπό τό κεφάλι της εἶχε δεμένο ἕνα παλιό μαντήλι. Ἀκόμα καί κατά τόν βαρῦ χειμῶνα δέν φοροῦσε ζεστά ρούχα καί παπούτσια, ἄν καί ἡ καλωσύνη τοῦ λαοῦ τῆς πρόσφερε ἀπ' αὐτά. Ὁ καθένας τήν ἔβλεπε νά ντύνεται ὀλόκληρο τό ἔτος τά ἴδια κουρέλια. Τό κρῦο στήν Ἁγία Πετρούπολη ἦταν δυνατό καί διαπερνοῦσε τά κόκκαλα. Ἀλλά ἡ Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πού χύθηκε μέ ἀφθονία στους ἁγίους τοῦ Θεοῦ, τούς ἔκανε νά νικοῦν τούς νόμους τῆς φύσεως. Ἔτσι λοιπόν ἡ μακαρία Ξένη ἐνοιωθε ζεστασιά καί δύναμη τόν χειμῶνα παρά τά ἑλαφρά κουρελιάρικα ρούχα πού φοροῦσε.

Ὅλοι ἀγαποῦσαν τήν ἡσυχία, τήν ἡρεμία, τήν ταπεινή καί εὐγενική δούλη τοῦ Θεοῦ Ξένη. Πολλοί τήν λυποῦνταν καί τῆς ἔδιναν ἐλεημοσύνη, ἀλλ' αὐτή δέν ἔπαιρνε τίποτε. Ἄν δεχόταν κανένα μικρό κέρμα, ἀμέσως τό ἔδινε σέ κάποιον φτωχό ζητιάνο.

Ὅταν κτιζόταν μιά Ἐκκλησία στό νεκροταφεῖο Σμόλενσκ, τήν νύχτα ἡ μακαρία Ξένη μέ τά ἀδύνατα χέρια της ἔσερνε λίθους ἐκεῖ πού θά κτιζόταν τό οἰκοδόμημα. Μέ αὐτό πού ἔκανε ὑπαγόταν γιά πάντα στήν δέηση πού θά ἔκαναν οἱ ἱερεῖς στόν Ναό, ὅταν θά ἔλεγαν «ὑπέρ τῶν μακαρίων καί ἀειμνήστων κτιτόρων τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τούτου». Οἱ κτίστες παραξενεύονταν ὅταν ἔβλεπαν τούς λίθους στόν τόπο ἀνέγερσης τοῦ Ναοῦ χωρίς νά τούς φέρουν αὐτοί. «Ἀπό πού βρίσκονται αὐτοί οἱ σωροί τῶν λίθων κάθε πρωί;», ἔλεγαν. Κατάλαβαν ὅμως ἔπειτα ὅτι βοήθης τους ἦταν ἡ μακαρία Ξένη.

Αὐτά πού εἶπαμε μέχρι τώρα γιά τήν ὁσία Ξένη προέρχονται ἀπό τό συναξάριο τοῦ λαοῦ. Πόσα ὅμως ἄλλα ἄγνωστα ὑπάρχουν, ἄγνωστα σέ ἡμᾶς, ἀλλά γνωστά στόν Θεό;

5. Ὁ Κύριός μας εἶπε: «Ὅποιος θέλει νά μέ ἀκολουθήσει, ἄς ἀπαρνηθεῖ τόν ἑαυτό του, ἄς σηκώσῃ τόν σταυρό του καί ἄς μέ ἀκολουθήσει» (Ματθ. 16,24). Μέ ταπείνωση, μέ ὑπομονή καί μέ χαρά ἡ μακαρία Ξένη τῆς Ἁγίας Πετρούπολεως σήκωσε μέ προθυμία καί αὐταπάρνηση τόν σταυρό τῆς πνευματικῆς πενίας καί ἀντί νά σκέπτεται τό δικό της συμφέρον ἔκλεισε στήν καρδιά της ὅλους τούς «γείτονές» της μέ τίς δυστυχίες τους, τίς ἀνάγκες τους, τίς φροντίδες τους καί τίς λύπες τους. «Γείτονές» της, εἰκονικά μιλώντας, ἦταν ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἁγίας Πετρούπολης. Ἡ μακαρία Ξένη, ὅταν περπατοῦσε στόν δρόμο, ἀκουγε ἀπ' ὅλες τίς μεριές νά φωνάζουν, ἀπ' ὅλα τά ἀμάξια πού περνοῦσαν: «Ἀνδρέα Φε-

οντόροβιτς, σταμάτα. Θά σέ πάρω στό άμάξι μου έστω καί γιά λίγα βήματα». Καί όταν έμπαινε σέ κανένα αυτοκίνητο, οί εισπράξεις τοῦ αυτοκινήτου αὐτοῦ ἐκείνη τήν ἡμέρα ἦταν πολύ μεγάλες. Ἡ μακαρία Ξένη προτιμοῦσε νά κάθεται σέ αυτοκίνητα ἀνθρώπων πού εἶχαν ἀνάγκη βοήθειας. Ἐάν μιλοῦσε μέ κανέναν πού ἦταν στενοχωρημένος, ἀμέσως αὐτός καταπραϊνόταν καί τοῦ ἐρχόταν μιά θαυματουργική βοήθεια. Ὅταν θώπευε ἕνα ἄρρωστο παιδάκι, ἀμέσως αὐτό γινόταν καλά. Οἱ ἔμποροι τήν παρακαλοῦσαν νά πάρει κάτι ὡς δῶρο ἢ τοῦλάχιστον νά μπεῖ στό κατάστημά τους. Ἦξεραν ὅτι ἐκείνη τήν ἡμέρα οἱ δουλειές τους θά πήγαιναν πολύ καλά καί τά κέρδη τους θά ἦταν πολλά.

6. Ἡ μακαρία Ξένη ἔλαβε ἀπό τόν Θεό τό προορατικό χάρισμα. Κάποτε, τό ἔτος 1764, ἀναταράχτηκε πολύ καί ξέσπαγε κάθε μέρα σέ δάκρυα. Οἱ ἄνθρωποι τήν ρωτοῦσαν τήν αἰτία πού κλαίει καί αὐτή ἀπαντοῦσε: «Αἷμα, αἷμα, αὐλάκι ἀπό αἷμα»!... Τότε ὅλοι ἦταν ἀνήσυχοι γιά τό τί ἄραγε θά συνέβαινε. Ἀλλά τρεῖς ἐβδομάδες ἀργότερα οἱ πολῖτες τῆς Ἁγίας Πετρούπολης ἔμαθαν τί ἐσήμαιναν τά λόγια της. Ἀπό τήν Ρωσική ἱστορία γνωρίζουμε ὅτι ἡ προσπάθεια τοῦ ἀξιωματικοῦ Μίροβιτς νά ἐλευθερώσει τόν αἰχμάλωτο βασιλέα Ἰβάν Ἀντώνοβιτς, πού ἦταν φυλακισμένος στό φρούριο Σλούσσελμπουργκ ἀπέτυχε καί ὁ Ἰβάν Ἀντώνοβιτς φονεύτηκε.²

Στίς 24 Δεκεμβρίου 1761 τήν παραμονή τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ ἡ μακαρία Ξένη περιερχόταν τούς δρόμους τῆς πρωτεύουσας καί ἔλεγε στόν κάθε ἕνα νά κάνει τηγανίτες. Τήν ἐπόμενη μέρα ἀκούστηκε τό φοβερό νέο: Ἡ αυτοκράτειρα Ἐλισάβετ Πετρόβα πέθανε ξαφνικά. Οἱ τηγανίτες, ὅπως συνηθίζουν οἱ Ρῶσοι, θά ἦταν γιά τήν ἀγρυπνία πού προφήτευσε ἡ προικισμένη μέ τό προορατικό χάρισμα Ξένη Γκριγκόριεβνα. Ἀλλά ὑπάρχουν καί πολλές ἄλλες περιπτώσεις πού φάνηκε τό προγνωστικό χάρισμα τῆς μακαρίας Ξένης μέ τίς θαυματουργικές βοήθειες πού συνόδευαν τό χάρισμά της αὐτό.

7. Ἡ δσία Ξένη ἦταν κατά Χριστόν σαλή. Ὁ ἀγώνας τῶν διά Χριστόν σαλῶν ἦταν δύσκολος. Οἱ ἅγιοι μοναστικοί πατέρες καί ἀσκητές ἔφευγαν ἀπό τούς πειρασμούς αὐτοῦ τοῦ κόσμου καί πήγαιναν στήν ἔρημο καί τά δάση καί ἀσκήτευαν ἐκεῖ. Οἱ μακάριοι ὅμως διά Χριστόν σαλοί ἅγιοι δέν ἄφηναν τόν κόσμο καί μέ τό νά παρουσιάζονται ὡς ἀνόητοι ἔκρυβαν τούς πνευματικούς τους ἀγῶνες.

2. Ὁ Ἰβάν Ἀντώνοβιτς ἀπομακρύνθηκε ἀπό τόν αυτοκρατορικό θρόνο τῆς Ρωσίας μέ ἕνα πραξικόπημα τοῦ 1741 καί ἀντικαταστήθηκε ἀπό τήν αυτοκράτειρα Ἐλισάβετ Πετρόβα.

Ἡ δούλη τοῦ Θεοῦ Ξένη εἶδε καθαρά τήν δυσκολία αὐτοῦ τοῦ ἀγώνα καί, γιά νά προετοιμάσει πνευματικῶς τήν ψυχή της, ἐξαφανίστηκε ἀπό τήν Ἁγία Πετρούπολη γιά ὀχτώ χρόνια. Πρέπει νά ὑποθέσουμε ὅτι αὐτό ἦταν τό πρῶτο στάδιο τῆς ἐπίσαράντα πέντε χρόνια ἀφιερώσεώς της. Ὁ πρῶην Ἀρχιεπίσκοπος Ἀνδρέας εἶχε ἀξιόπιστη πληροφορία ὅτι ἡ μακαρία Ξένη γιά τήν πνευματική της τελείωση ἐδᾶπάνησε αὐτά τά χρόνια μεταξύ τῶν Στάρετς καί ἦταν κάτω ἀπό τήν πνευματική τους καθοδήγηση, γιατί προετοιμάζε τόν ἑαυτό της γιά μεγαλύτερους ἀγῶνες.

Ποῦ ἦταν οἱ Στάρετς; Ἴσως ἦταν σ' ἓνα ἀπό τά μοναστήρια πού αὐτόν τόν καιρό εἶχαν Στάρετς, μαθητές τοῦ Παΐσίου Βελιτσκόφσκυ. Ὑστερα ἀπό ὀχτώ χρόνια ἡ μακαρία Ξένη ξαναγύρισε πάλι στήν πατρίδα της, τήν Ἁγία Πετρούπολη, καί δέν τήν ξανάφησε στά ὑπόλοιπα τριάντα ἐπτά χρόνια τῆς ζωῆς της.

Ἦρθε τέλος ἡ στιγμή πού ἔληξαν οἱ ἀγῶνες της. Ἡ μακαρία Ξένη ἐγκατέλειψε τόν πρόσκαιρο κόσμο καί εἰσῆλθε στόν αἰώνιο. Ὑποθέτουν ὅτι ἀναπαύτηκε ἐν Κυρίῳ περί τό 1810. Εἶναι ἀδύνατο νά καθορίσουμε ἀκριβῶς τήν χρονολογία τοῦ θανάτου της. Γνωρίζοντας τήν ἀγάπη καί τόν σεβασμό μέ τόν ὁποῖο τήν περιέβαλε ὁ κόσμος μπορούμε νά ὑποθέσουμε μέ βεβαιότητα ὅτι ἡ κηδεία της θά εἶχε μεγάλη ἐπισημότητα καί ὅτι πολὺς κόσμος θά συγκεντρώθηκε, γιά νά τῆς δώσει τόν τελευταῖο χαιρετισμό καί νά πάρει τήν εὐχή της.

Ἀμέσως μετά τήν κηδεία της οἱ θαυμαστές της ἄρχισαν νά παίρνουν χουφτες χῶμα ἀπό τόν τάφο της. Ὁ ἀριθμός τῶν προσκυνητῶν αὖξανε κάθε ἡμέρα. Ὁ σωρός τοῦ χώματος στόν τάφο της συνέχεια ἐλαττωνόταν καί χρειάζόταν νά τόν ἀναπληρώσουν. Τελικά τοποθετήθηκε στόν τάφο της μιά πέτρινη πλάκα, ἀλλά καί αὐτή τήν ἔσπαζαν κομμάτια καί τήν ἀφαιροῦσαν. Τελικά τοποθετήθηκε πάνω στόν τάφο της μιά πλάκα ἀπό γρανίτη μέ τήν ἐπιγραφή πού ἀναφέραμε στήν ἀρχή. Ἐπειτα μέ τίς προσφορές τῶν πιστῶν κτίστηκε στόν τάφο της ἓνα ἐκκλησάκι. Πολλοί πιστοί ἄρχισαν νά γράφουν στούς τοίχους τοῦ Ναυδρίου διάφορα αἰτήματα γιά βοήθεια, ἀλλά ἦταν τόσα πολλά τά αἰτήματα, ὥστε ἀναγκάστηκαν νά τόν χρωματίσουν. Οἱ ἱερεῖς ἔκαναν παννυχίδες στόν Ναό ἀπό νωρίς τό βράδυ μέχρι ἀργά τό πρωί.

Τά χέρια τῶν ἀθειιστῶν δέν σεβάστηκαν τόν Ναό αὐτό πού ἦταν στόν τάφο τῆς ἁγίας. Γιατί ἐκλείσαν τά παράθυρα τοῦ Ναοῦ μέ σανίδες, ἐκλείσαν τήν εἴσοδό του, ἀλλά ὁ δρόμος πρός τό νεκροταφεῖο Σμολένσκ ἦταν πάντοτε ἀνοιχτός. Νέοι καί γέροντες πήγαιναν στόν Ναό τοῦ τάφου τῆς ἁγίας, ψιθύριζαν τά αἰτήματά τους γιά βοήθεια καί ἔσκυβαν στό ἔδαφος πλησίον τοῦ τάφου. Καί ἡ μακαρία Ξένη τοὺς βοηθοῦσε ὅλους.³

3. Ὅποιος γνώστης τῆς Ἀγγλικῆς θέλει νά γνωρίσει πολλά γιά τήν ζωή, τοὺς πνευματικούς ἀγῶνες

Τὴν 26ῃ τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου
ἐορτάζουμε τὴν μνήμη τοῦ ἁγίου Ἀμμωνᾶ

Αὐτός ὁ ἅγιος Ἀμμωνᾶς ἦταν Ἐπίσκοπος γιὰ τὸν ὁποῖο ὁ Μέγας Ἀντώνιος εἶχε πεῖ ὅτι θά προκόψει στὸν φόβο τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἅγιος εἶχε μεγάλη ἀνεξικακία καὶ ἀγαθότητα, τόση, ὥστε δὲν ἐγνώριζε καθόλου τὴν κακία. Ἔτσι, ὅταν ἔγινε Ἐπίσκοπος ἔφεραν σ' αὐτὸν μία νέα, ἡ ὁποία ἔμεινε ἐγκυος ἀπὸ κάποιον. Ὁμοίως ἔφεραν στὸν ἅγιο καὶ ἐκεῖνον πού ἔφθειρε τὴν νέα καὶ ζητοῦσαν νὰ τοὺς ἐπιτιμήσει. Ὁ ἅγιος ὅμως Ἀμμωνᾶς ὄχι μόνο δὲν τοὺς ἐπιτίμησε, ἀλλὰ οὔτε καθόλου τοὺς κατέκρινε. Μάλιστα, ἀντὶ νὰ ἐπιτιμήσει τὴν γυναίκα, τὴν σφράγιζε στὴν κοιλιὰ τῆς καὶ τῆς δώρισε καὶ ἕξι ζευγάρια σεντόνια!

Ἄλλοτε πάλι ἐπῆγε ὁ ἅγιος σέ ἓνα τόπο καὶ ἐκεῖ ἦταν ἓνας μοναχός, πού φημιζόταν ὅτι πορνεύει μέ μία γυναίκα. Μάλιστα ἐκείνη τὴν φορά ἔτυχε νὰ εἶναι μέσα στό κελλί τοῦ μοναχοῦ ἡ γυναίκα μέ τὴν ὁποία ἀμάρτανε. Αὐτό τό ἤξεραν οἱ ἄλλοι ἐντόπιοι καὶ παρακάλεσαν τὸν ἅγιο Ἀμμωνᾶ νὰ περάσει, ὡς Ἐπίσκοπος πού ἦταν, ἀπὸ τό κελλί τοῦ μοναχοῦ, γιὰ νὰ ἐξευτελιστεῖ ὁ μοναχός γιὰ τὴν ἀμαρτία του. Πῆγε ὁ ἅγιος στό κελλί τοῦ μοναχοῦ μέ τοὺς ἐντοπίους ἄλλους μοναχοὺς καὶ λαϊκοὺς. Ὁ μοναχός, ὅταν τοὺς εἶδε, πρόλαβε καὶ ἔκρυψε τὴν γυναίκα σέ ἓνα πιθάρι, ἀλλὰ ὁ Ἀμμωνᾶς, σάν ἅγιος, τό γνώριζε αὐτό καὶ πῆγε καὶ κάθισε πάνω στό στόμιο τοῦ πιθαριοῦ. Ἐπειτα πρόσταξε τοὺς ἄλλους νὰ ἐρευνήσουν, γιὰ νὰ τοῦ βροῦν τὴν γυναίκα, γιὰ τὴν ὁποία τοῦ κατήγγειλαν. Ἀλλὰ αὐτοὶ δὲν τὴν βρῆκαν πουθενά. Καὶ μετὰ εἶπε σ' αὐτούς, τοὺς κατηγορήσαντες τὸν μοναχό: «Ὁ Θεός νὰ σᾶς συγχωρέσει γιὰ τὴν ἀμαρτία πού κάνατε μέ τό νὰ συκοφαντήσετε τὸν ἀδελφό σας μοναχό». Τότε αὐτοὶ καταντροπιασμένοι ἀναχώρησαν καὶ ὁ ἅγιος Ἀμμωνᾶς πιάνοντας τό χέρι τοῦ μοναχοῦ (δείχνοντάς του ἔτσι τὴν ἀγάπη του σ' αὐτόν) τοῦ εἶπε αὐτόν τὸν ἀπλό λόγο: «Πρόσεχε, ἀδελφέ μου». Καὶ ἀναχώρησε!

Τὴν 28ῃ τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου
ἐορτάζουμε τὴν μνήμη τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀσκητοῦ

Ὁ ὅσιος Ἰάκωβος ἐγκατέλειψε τὰ ἐγκόσμια καὶ ἐγκαταστάθηκε γιὰ δεκαπέντε χρόνια σέ μιὰ σπηλιά δίπλα σέ μιὰ κωμόπολη. Προόδευσε πολὺ στὴν ἀσκησι,

καὶ τὰ θαύματα τῆς μακαρίας Ξένης ἃς παραγγέλλει τό βιβλίον THE LIFE AND MIRACLES OF BLESSED XENIA OF ST. PETERSBURG στὴν διεύθυνση Holy Trinity Monastery Bookstore, jordanville, N. Y. 13361.

τόσο πολύ, ὥστε ἀξιώθηκε ἀπό τόν Θεό νά κάνει θαύματα: Ἔδωχε δαίμονες, γιάτρευε ἀσθένειες καί πολλές ἀνίατες ἀρρώστειες. Ἀπό τότε ἔγινε γνωστός καί ξακουστός σέ ὅλους. Πολλοί πήγαιναν στό κελλί του γιά νά ὠφεληθοῦν καί νά θεραπευθοῦν. Πήγαιναν ὄχι μόνο εὐσεβεῖς, ἀλλά καί ἀσεβεῖς, τούς ὁποίους νουθετοῦσε μέ παραδείγματα ἀπό τήν Ἁγία Γραφή καί τούς ἔστρεφε στήν εὐσέβεια.

Ὁ φθονερός ὅμως διάβολος, βλέποντας τήν πολύ μεγάλη ὠφέλεια πού εἶχε ὁ λαός ἀπό αὐτόν, τόν μίσησε καί προσπάθησε νά διώξει τόν ὄσιο ἀπό ἐκεῖ. Ἔτσι ἔβαλε μερικούς κακούς ἀνθρώπους νά βροῦν τρόπους νά διώξουν τόν ὄσιο ἀπό τό κελλί του. Αὐτοί βρῆκαν μία πόρνη καί τῆς ἔδωσαν εἴκοσι χρυσά φλουριά, ὑποσχόμενοι νά τῆς δώσουν καί ἄλλα περισσότερα, ἂν καταφέρει νά ἀμαρτήσῃ μέ τόν ὄσιο καί ἔτσι νά τόν διώξουν ἀπό τήν περιοχή.

Ὅταν λοιπόν νύχτωσε, ἡ ἀδιάντροπη καί ἄσωτη αὐτή γυναίκα πῆγε στό κελλί τοῦ ὁσίου, χτύπησε τήν πόρτα καί τόν παρακάλεσε νά τήν δεχθεῖ. Ἐκεῖνος δέν ἤθελε νά τῆς ἀνοίξει. Αὐτή ὅμως ἔμεινε πολλή ὥρα καί τόν παρακαλοῦσε μέ δάκρυα νά τῆς ἀνοίξει. Ὅταν ἐκεῖνος ἀνοίξε τήν πόρτα καί τήν εἶδε, νόμισε ὅτι ἦταν ἕνα φάντασμα καί κλείνοντας πάλι τήν πόρτα πίσω του ἄρχισε νά προσεύχεται, γιά νά τόν λυτρώσῃ ὁ Κύριος ἀπό τόν πειρασμό.

Ἡ γυναίκα ὅμως τοῦ φώναζε καί τοῦ ἔλεγε:

«Γιά τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ, δούλε τοῦ Θεοῦ, ἐλέησέ με τήν ταλαίπωρη καί φτωχή καί ἀνοίξέ μου τήν πόρτα, γιά νά μή μέ φᾶνε τά θηρία».

Καί φώναζε μέχρι τά μεσάνυχτα. Ὁ ὄσιος τότε τήν λυπήθηκε καί τῆς ἀνοίξε: «Ἀπό ποῦ εἶσαι καί τί ζητᾶς;», τήν ρώτησε. Καί αὐτή ἀπάντησε: «Ἀπό τό τάδε μοναστήρι εἶμαι καί μέ ἔστειλε ἡ ἡγουμένη νά φέρω εὐλογίες σέ τοῦτο τό χωριό καί νύχτωσα. Γι' αὐτό παρακαλῶ νά μέ κρατήσεις ἐδῶ ἕως ὅτου νά ξημερώσῃ καί τότε θά πάω στόν προορισμό μου».

Ἐπειδή λοιπόν τήν λυπήθηκε ὁ ὄσιος Ἰάκωβος, τῆς ἔδωσε ἄρτο καί κρασί καί, ἀφοῦ τήν ἄφησε στό ἔξω κελλί, μπῆκε ἐκεῖνος στό μέσα κελλί. Αὐτή, ἀφοῦ ἔφαγε, ἠσύχασε γιά λίγο. Ἐπειτα ἄρχιζε νά φωνάζει δυνατά σάν νά τήν ἔδερναν. Ὁ ὄσιος, τήν ρώτησε τί ἔπαθε. Ἐκείνη τότε εἶπε ὅτι τῆς ἦλθε στήν καρδιά δυνατός πόνος, πού τήν ὀδηγεῖ στόν θάνατο καί τόν παρακάλεσε νά βάλῃ στό στήθος της τό χέρι του καί νά τό σταυρώσῃ, μήπως σταματήσῃ ὁ πόνος της. Πιστεύοντάς την λοιπόν σάν ἄνθρωπος ὁ ὄσιος βγῆκε καί, ἀφοῦ ἀναψε φωτιά, τέντωσε τό ἀριστερό του χέρι πάνω στήν πυρά καί μέ τό δεξί του χέρι ἄλειψε τό στήθος της μέ λάδι ἀπό τά καντήλια τῶν ἀγίων. Αὐτή ὅμως κοπίαζε νά τόν παγιδεύσῃ καί τοῦ ἔλεγε: «Γιά τό ὄνομα τοῦ Κυρίου, ἄλειψέ μου τήν καρδιά γιά ἀρκετή ὥρα, ἕως ὅτου σταματήσουν οἱ πόνοι μου».

Ὁ ὄσιος γνωρίζοντας τίς ραδιουργίες τοῦ πονηροῦ δέν τόλμησε νά βγάλει τό χέρι του ἀπό τήν φωτιά, ὅση ὥρα τήν ἄλειφε. Ἔτσι πέρασαν τρεῖς ὥρες, ὥστε ἔσπασαν οἱ σύνδεσμοι τῶν δακτύλων του.

Ὁ ἅγιος μέ αὐτόν τόν τρόπο, μέ τό νά βάλει δηλαδή τό χέρι του στήν φωτιά, ἀπομάκρυνε τήν σαρκική ἐπιθυμία ἀπό μέσα του. Ὄταν δέ ἡ γυναίκα εἶδε κατακαμένο τό χέρι του, ἤρθε σέ περισυλλογή καί ἄρχισε νά κλαίει πικρά, μετανιώνοντας γιά τήν πράξη της. Ἐξομολογήθηκε στόν ἅγιο ὅλη τήν ἱστορία της καί ἔταξε νά τηρήσει σωφροσύνη στό μέλλον. Τότε ὁ ἅγιος τήν κατήχησε καί τήν ἔστειλε στόν ἀγιώτατο Ἐπίσκοπο Ἀλέξανδρο, ὁ ὁποῖος, ὅταν διαπίστωσε τήν πραγματική της μετάνοια, τήν ἔστειλε σέ μοναστήρι, τούς δέ κακούς ἀνθρώπους, πού μηχανεύθηκαν αὐτό τό κακό τέχνασμα ἐναντίον τοῦ ὁσίου, ἀπομάκρυνε ἀπό τήν περιοχή ἐκείνη. Μάλιστα ἡ γυναίκα αὐτή, ἡ πρόωγη ἄσωτη, τόσο πολύ πρόκοψε στήν μοναχική ζωή, ὥστε ἀξιώθηκε καί δαιμόνια νά διώκει ἀπό τούς ἀνθρώπους.

Ἔστερα ἀπό καιρό μία κόρη, θυγατέρα ἑνός ἄρχοντα, δαιμονίστηκε. Μέ τό στόμα της φώναζε τό δαιμόνιο καί καλοῦσε τόν Ἰάκωβο. Οἱ γονεῖς τοῦ κοριτσιοῦ τήν ἔφεραν σ' αὐτόν μέ τήν θερμή παράκληση νά διώξει τό ἀκάθαρτο δαιμόνιο. Ὁ ὄσιος προσευχήθηκε καί μόλις ἔβαλε τό χέρι του στό κεφάλι τῆς κόρης ὁ δαίμονας ἔφυγε ἀμέσως καί αὐτή ἔγινε καλά. Οἱ γονεῖς της τότε, γιά νά ἀνταμείψουν τόν ὄσιο γι' αὐτό τό μεγάλο καλό πού τούς ἔκανε, ἔστειλαν σ' αὐτόν τριακόσια χρυσά νομίσματα. Αὐτός ὅμως δέν δεχόταν τά χρήματα καί ἔλεγε: «Τήν χάρη τοῦ Θεοῦ δέν πρέπει κανεῖς νά τήν ἐκμεταλλεύεται». Οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ εἶπαν νά τά κρατήσῃ γιά νά τά δώσει στους φτωχοῦς, ἀλλά ὁ ὄσιος τούς ἀπάντησε: «Ἄς τά δώσουν στους φτωχοῦς ἐκεῖνοι πού τά κατέχουν».

Καί ἄλλα πολλά θαύματα ἔκανε ὁ ὄσιος Ἰάκωβος ὁ ἀσκητής μέ τήν προσευχή του, μέ ἀποτέλεσμα νά δέχεται τίς τιμές καί τίς εὐχαριστίες τῶν ἀνθρώπων. Φοβήθηκε ὅμως μήπως πέσει στήν κενοδοξία καί χάσει τούς κόπους του. Ἔτσι πῆγε σέ ἄλλο μέρος, σαράντα μίλια μακριά, σέ ἕνα σπήλαιο καί κατοίκησε ἐκεῖ γιά τριάντα χρόνια τρώγοντας μόνο ἄγρια χόρτα. Ἀλλά καί ἐκεῖ ἔγινε πολύ γνωστός καί πολλοί ἔρχονταν νά λάβουν τήν εὐλογία του.

Ὅμως, ἄν καί ἦταν ἀνθρώπος μέ τόσο μεγάλη ἀγιότητα, ἐπειδή ὑπερηφανεύθηκε, ἐγκαταλείφθηκε ἀπό τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ καί ἔπεσε σέ μεγάλη ἁμαρτία. Τό ἐπέτρεψε δέ αὐτό ὁ Θεός γιά νά ταπεινωθεῖ καί νά σωθεῖ. Γιατί, ὅταν ὁ ἁμαρτωλός μετανοεῖ γιά τήν ἁμαρτία του καί κλαίει γι' αὐτήν, ὁ Κύριος τόν εὐσπλαγχνίζει καί τόν σώζει.

Μία κόρη ἑνός πλουσίου δαιμονίστηκε καί τό δαιμόνιο πού εἶχε μέσα της φώ-

ναίε και τῆς ἔλεγε: «Ἄν δέν μέ διατάξει ὁ Ἰάκωβος ὁ ἀσκητής, δέν θά βγῶ ποτέ ἀπό μέσα σου». Πῆραν λοιπόν οἱ γονεῖς τήν δαιμονιζόμενη κόρη τους και τήν πῆγαν στόν Ἰάκωβο. Ἐπесαν στά πόδια του και τοῦ ζητοῦσαν νά τήν θεραπεύσει.

Τότε ὁ ἅγιος, ἀφοῦ προσευχήθηκε ἐπί πολλή ὥρα, φύσησε στό πρόσωπό της λέγοντας: «Στό ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ βγές ἀπό τήν κόρη αὐτή, ἀκάθαρτε». Ὁ δαίμονας ἔφυγε ἀμέσως ἀπό τήν κόρη σάν νά τόν κυνηγοῦσε φωτιά. Οἱ γονεῖς της δόξασαν τόν Θεό γιά τό θαῦμα πού εἶδαν, ἀλλά ἐπειδή φοβήθηκαν μήπως ἐπανέλθει τό δαιμόνιο σ' αὐτήν, παρακάλεσαν τόν ὄσιο νά τήν κρατήσῃ μαζί του ἀκόμη γιά λίγες ἡμέρες και αὐτοί ἐπέστρεψαν στό σπίτι τους. Ἀλλά ὁ πονηρός, μέ ἀφορμή πιθανόν τίς εὐλαβικές διαχύσεις τῆς νέας στό πρόσωπο τοῦ θεραπευτοῦ της, ἀναψε στήν καρδιά τοῦ ἀσκητῆ μεγάλη σαρκική ἐπιθυμία, και τόσο πολύ τόν βασάνισε ἡ ἐπιθυμία αὐτή, ὥστε τόν ἔκανε νά πέσει στά γηρατεία του σέ ἁμαρτία μέ τήν νέα γυναίκα. Στά νειῶτα του εἶχε ξεφύγει τήν ἁμαρτία αὐτή και τήν διέπραξε τώρα σέ μεγάλη, προχωρημένη ἡλικία. Πρέπει νά ἦταν ἐβδομήντα ἐτῶν. Ἀλλά και τό ἀκόμη χειρότερο και φοβερώτερο! Φοβούμενος τώρα ὁ Ἰάκωβος μήπως φανερωθεῖ ἡ ἁμαρτία του και διαπομπευθεῖ, φόνευσε τήν κόρη και πέταξε τό νεκρό της σῶμα στό ποτάμι πού ἔτρεχε ἐκεῖ κοντά.⁴

Μετά ὅμως ἀπό τήν διάπραξη τῶν δύο αὐτῶν μεγάλων του ἁμαρτημάτων, τῆς μοιχείας και τοῦ φόνου, ὁ Ἰάκωβος ἤλθε στόν ἑαυτό του. Μπῆκε στό κελλί του και πέφτοντας στό χῶμα χτυποῦσε τό στήθος του και τό πρόσωπό του δυνατά και ἀπό τά μάτια του ἔτρεχαν πολλά και καυτά δάκρυα. Ὁ διάβολος ὅμως τώρα, βλέποντάς τον νά μετανοεῖ, ἔσπειρε στήν καρδιά του λογισμούς ἀπελπισίας και τοῦ ἔλεγε: «Μήν κοπιᾶζεις ἄδικα, γιατί δέν σώζεσαι». Σηκώθηκε λοιπόν ἀπό τό ἔδαφος και ἀναχώρησε ἀπό τήν ἔρημο πηγαίνοντας περίλυπος πρὸς τόν κόσμο.

Ἀλλά ὁ φιλόανθρωπος Θεός τοῦ ἔστειλε πάλι βοήθεια. Στόν δρόμο του συνάντησε ἕναν ἅγιο Γέροντα, ὁ ὁποῖος ἀπό τό παραγμένο ὕφος του κατάλαβε ὅτι εἶχε πέσει σέ μεγάλο ἁμάρτημα και τόν παρακάλεσε νά τοῦ τό ἐξομολογηθεῖ.

Τότε ὁ Ἰάκωβος μέ πολλά δάκρυα διηγήθηκε τήν ὑπόθεσή του ἀπό τήν ἀρχή.

4. Οἱ Συναξαριστές λέγουν πράγματι ὅτι τόν φόνο ὁ Ἰάκωβος τόν ἔκανε γιά νά μή διαπομπευθεῖ ἡ ἁμαρτία του μέ τήν νεάνιδα. Ἐπειδή βασάνισαμε τό συμβάν, νομίζουμε ὅτι ὁ ὄσιος φόνευσε τήν νεάνιδα ἀπό παραχή και ἀγανάκτηση γι' αὐτό πού συνέβηκε ἐξ αἰτίας της. Τό περιστατικό ἐρμηνεύεται ψυχολογικά. Σκεπτόμενος ὁ ἀσκητής αὐτό πού τοῦ συνέβηκε σέ προχωρημένη του μάλιστα ἡλικία και πού μ' αὐτή του τήν ἁμαρτία παρέβηκε τόν ὄρκο τῆς ἀφιερώσεώς του στόν Θεό, ταραχθηκε και ἔγινε «ὠκεανός» ἡ ψυχή του. Στήν κατάσταση αὐτή ἔχασε τήν κυριαρχία του και ὄρμησε κατά τῆς νέας μέ ἀγανάκτηση ἐναντίον της, γιά τό πού βρέθηκε αὐτή ἐκεῖ μακριά στό ἀσκηταριό του και ἔγινε ἀφορμή νά τοῦ συμβεῖ τέτοιο κακό, χειρότερο ἀπό τόν ὁποῖο γι' αὐτόν δέν ὑπῆρχε. Ἐτσι, μέ τέτοια ὄρμη και βρασμό ψυχῆς, ὄρμησε ἐναντίον της και τήν ἔπνιξε.

Ὁ ἅγιος Γέροντας, πού ἦταν ἔμπειρος πνευματικός πατέρας, κατάλαβε τίς πανουργίες τοῦ δαίμονα καί εἶπε μέ ἀγάπη στόν Ἰάκωβο: «Μή λυπᾶσαι, ἀδελφέ μου, μή λυπᾶσαι καί πέσεις στήν ἀπελπισία, γιατί ὑπάρχει μετάνοια. Ὁ Θεός πού συνεχώρησε τόν Δαυῖδ, θά συγχωρέσει καί σένα, πού ἔκανες τά ἴδια ἁμαρτήματα μ' αὐτόν. Καί ὁ Πέτρος ἁμάρτησε, ἀλλά μέ τήν μετάνοιά του ἔσβησε τήν ἁμαρτία του καί ὁ Χριστός τόν ἔκανε ἀπόστολό Του».

Μέ αὐτά τά λόγια τοῦ φωτισμένου Γέροντα στηρίχθηκε ὁ θλιμμένος καί ἀπελπισμένος Ἰάκωβος καί συνέχισε ἔπειτα τόν δρόμο του. Περιπατώντας βρῆκε ἕνα μεγάλο τάφο σάν σπηλιά καί κλείστηκε σ' αὐτόν γιά νά ξεπλύνει μέ τήν μετάνοια τίς ἁμαρτίες του. Ἡ μετάνοιά του ἔγινε τόσο δεκτή ἀπό τόν Θεό, ὥστε κάποτε πού ἡ περιοχή ὑπέφερε ἀπό μεγάλη ἀνομβρία, ὁ Θεός ἐμφανίστηκε σέ ὄνειρο στόν Ἐπίσκοπο τοῦ τόπου καί τόν πρόσταξε νά καταφύγει στόν Ἰάκωβο, γιά νά προσευχηθεῖ νά σταματήσει ἡ ἀνομβρία. Ὁ Θεός μάλιστα φανέρωσε στόν Ἐπίσκοπο καί πού ἦταν κλεισμένος ὁ Ἰάκωβος. Ὁ Ἐπίσκοπος τότε πῆγε μαζί μέ τόν λαό στόν τάφο πού ἀσκεῖτο ὁ Ἰάκωβος καί τόν παρακάλεσαν νά προσευχηθεῖ γιά νά βρέξει. Ὁ Θεός πράγματι ἄκουσε τήν προσευχή τοῦ Ἰακώβου καί ἡ βροχή ἔπεσε πλούσια στήν γῆ. Αὐτό ἔδωσε θάρρος στόν Ἰάκωβο, γιατί πῆρε ἐλπίδες γιά τήν σωτηρία του, καί πρόσθετε περισσότερες προσευχές στίς μέχρι τώρα προσευχές του καί ἔκανε ἀκόμη μεγαλύτερη ἀσκήση. Ἔτσι, μέ αὐτήν τήν θεάρεστη μετάνοιά του, τελείωσε ὁ ὅσιος τήν ζωή του ἐν εἰρήνῃ σέ ἡλικία ἑβδομήντα πέντε ἐτῶν, τήν 28ῃ Ἰανουαρίου.⁵

Τήν 29ῃ τοῦ μηνός Ἰανουαρίου
ἐορτάζουμε τήν ἀνακομιδή τῶν λειψάνων
τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου

Ἀπό τόν ἅγιο Ἰγνάτιο τόν Θεοφόρο, τόν 2ο Ἐπίσκοπο Ἀντιοχείας, μᾶς κάνει ἐντύπωση ἡ διδασκαλία του, τήν ὁποία ἐκφράζει στίς ἑπτὰ ἅγιες ἐπιστολές του, πού ἔγραψε κατά τήν μαρτυρική του πορεία ἀπό τήν Ἀντιόχεια μέχρι τήν Ρώμη:

1. *Γιά τόν Ἰησοῦ Χριστό.* Τόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό τόν ὀνομάζει καί «γεν-

5. Ὁ ὅσιος Ἰάκωβος ὁ ἀσκητής μοῦ εἶναι συμπαθής ἅγιος ἀπό ἐτῶν, ἀπό τότε πού ἀνέγνωσα τόν βίο του. Γι' αὐτό τοῦ ἀφιέρωσα ἕνα ἐκκλησάκι, ὡς ὑπόγειο, γιά νά μοῦ θυμίζει τόν τάφο του. Εἶναι ὁ ὑπόγειος Ναός κάτω ἀπό τόν ὅσιο Δαυῖδ στήν Μάνδρα Ἀττικῆς, δίπλα ἀκριβῶς στόν τάφο τῆς μακαριστῆς Μητέρας μου. Οἱ θεῖες Λειτουργίες σ' αὐτόν τόν ὑπόγειο Ναό τοῦ ὁσίου Ἰακώβου μοῦ ἦταν πολύ θελκτικές.

νητό» και «ἀγέννητο», και «ἐκ Μαρίας» και «ἐκ Θεοῦ», και «παθητό» και «ἀπαθῆ» (Ἐφεσ. 7,2). Οἱ ἐκφράσεις αὐτές τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου νοοῦνται ἂν λάβουμε ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ Χριστός ἦταν και Θεός και ἄνθρωπος. Ἦταν Θεάνθρωπος. Ὡς Θεός ὁ Χριστός γεννήθηκε ἀπό τόν Θεό Πατέρα. Ὡς ἄνθρωπος γεννήθηκε ἀπό τήν Παρθένο Μαρία. Σάν ἄνθρωπος ἦταν παθητός και τιμοῦμε τά Πάθη τοῦ Χριστοῦ. Ὡς Θεός ὅμως ἦταν ἀπαθής, γιατί ἡ θεότητα δέν μπορεῖ νά πάθει τίποτε. Γιά τόν ἴδιο λόγο και σέ ἄλλη του ἐπιστολή ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὀνομάζει τόν Ἰησοῦ Χριστό «ἄχρονο», «ἀόρατο», ἀλλά και «όρατό». Τόν ὀνομάζει «ἀψηλάφητο», «ἀπαθῆ», ὁ ὁποῖος ὅμως γιά τήν σωτηρία μας ἔγινε «παθητός» (Πρός Πολύκαρπον 3,2).

Αὐτά τά λέγει ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος γιατί στά χρόνια του ὑπῆρχε ἡ αἵρεση τῶν Δοκητῶν. Οἱ Δοκῆτες ἔλεγαν ὅτι ὁ Χριστός δέν ἔγινε πραγματικός ἄνθρωπος, δέν ἔλαβε πραγματικό ἀνθρώπινο σῶμα, ἀλλά φανταστικό. Ὅτι σαρκώθηκε «κατά δόκησιν», δηλαδή φαινομενικά. Ὁ ἅγιος, ἂν και ἦταν πολύ γλυκός και ἐκφραζόταν πάντα ταπεινά και μέ ἀγάπη, ὅμως γιά τούς αἵρετικούς αὐτούς ἐκφράζεται μέ σκληρή γλώσσα. Τούς λέγει ὅτι εἶναι «λύκοι μέ σχῆμα προβάτου», «κακά βότανα», «σπέρμα τοῦ πονηροῦ», «τάφοι νεκρῶν», «ἀνθρωπόμορφα θηρία» και προτρέπει τούς χριστιανούς νά ἀπέχουν ἀπ' αὐτούς (βλ. Φιλ. 2-3. Σμυρν. 4-5). Τήν διδασκαλία τους τήν λείει «δυσωδία τοῦ διαβόλου» (Ἐφεσ. 17,1).

Ὁ ἅγιος πολύ τονίζει τό πραγματικό τῆς σαρκώσεως τοῦ Χριστοῦ, γιατί ἂν ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ δέν σαρκώθηκε πραγματικά, δηλαδή, ἂν πραγματικά δέν ἐνώθηκε στό Πρόσωπό Του ἡ θεία και ἡ ἀνθρώπινη φύση, τότε δέν σώθηκε ἡ φύση μας, ἀφοῦ δέν ἐνώθηκε στήν πραγματικότητα μέ τήν θεία φύση.

2. *Γιά τήν Ἐκκλησία.* Γιά τήν Ἐκκλησία ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος λέγει ὅτι εἶναι τό «θυσιαστήριο», δηλαδή ἡ Ἁγία Τράπεζα. Δηλαδή, Ἐκκλησία κατά τόν ἅγιο Ἰγνάτιο εἶναι ἡ Θεία Λειτουργία, γιατί αὐτή τελεῖται πάνω στήν Ἁγία Τράπεζα. Τήν Θεία Λειτουργία τελοῦν οἱ Ἐπίσκοποι, ἀλλά και οἱ Ἱερεῖς. Στά χρόνια τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου τήν Θεία Λειτουργία τήν τελοῦσαν μόνο οἱ Ἐπίσκοποι και ἀργότερα παραχωρήθηκε και στους Ἱερεῖς νά τελοῦν τήν Θεία Λειτουργία. Ἀλλά οἱ Ἱερεῖς χειροτονοῦνται ἀπό τούς Ἐπισκόπους, γιά νά εἶναι Ἱερεῖς και νά μποροῦν νά τελοῦν τήν Θεία Λειτουργία. Ἄρα, ἂν δέν ὑπάρχουν οἱ Ἐπίσκοποι νά τελοῦν τήν Θεία Λειτουργία ἢ νά χειροτονοῦν Ἱερεῖς γιά τήν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας, δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει Ἐκκλησία. Γι' αὐτό και ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος λέγει: «Χωρίς τούτων (τῶν Ἐπισκόπων) Ἐκκλησία οὐ καλεῖται» (Τραλ. 3,1). Οἱ Προτεστάντες αὐτό, τό ὅτι δηλαδή δέν μπορεῖ νά νοηθεῖ Ἐκκλησία χωρίς τούς Ἐπισκόπους, δέν μποροῦν νά τό νοήσουν και γι' αὐτό δέν τό δέχονται.

Όμοίως τό ἴδιο καί μερικοί δικοί μας «Ὁρθόδοξοι» Χριστιανοί ἀποκρούουν τήν διδασκαλία τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου ὅτι «χωρίς τούς Ἐπισκόπους δέν νοεῖται Ἐκκλησία».

Ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος εἶναι ὁ πρῶτος πού ὀνόμασε τήν Ἐκκλησία «καθολική». Καί λέγεται ἔτσι ἡ Ἐκκλησία μας γιατί ὁ σκοπός της εἶναι καθολικός, οἰκου-
μενικός, νά ἀγκαλιάσει δηλαδή ὅλα τά ἔθνη, ὅπως εἶπε ὁ Κύριος στούς Ἀποστό-
λους Του: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη» (Ματθ. 28,19). Ἔτσι
καί ἐμεῖς μέ βάση τήν ὀνομασία αὐτή τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου λέμε γιά τήν Ἐκκλησία
στό «Πιστεύω» μας: «Εἰς μίαν, ἁγίαν, καθολικήν καί ἀποστολικήν Ἐκκλησίαν».

Ἡ σωτηρία μας εἶναι μόνο μέσα στήν Ἐκκλησία, γιατί μόνο σ' αὐτήν ὑπάρχει
ἡ Θεία Τροφή, τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, πού μᾶς σώζει. Γι' αὐτό ὁ
ἅγιος Ἰγνάτιος λέει: «Μηδεῖς πλανάσθω· εἴαν μή τις ἦ ἐντός τοῦ Θυσιαστηρίου
(δηλ. τῆς Ἐκκλησίας) ὑστερεῖται τοῦ Ἄρτου τοῦ Θεοῦ» (Ἐφεσ. 5,2).

3. *Γιά τήν Θεία Κοινωνία.* Τήν Θεία Κοινωνία ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος τήν ὀνομάζει
«σάρκα τοῦ Χριστοῦ παθοῦσα» (Σμύρν. 7,1), «φάρμακον ἀθανασίας» καί «ἀντί-
δοτον τοῦ μή ἀποθανεῖν» (Ἐφεσ. 20,2). Ἡ ἁμαρτία εἶναι θάνατος. Ὅσο περισ-
σότερο ἁμαρτάνουμε, τόσο περισσότερο πεθαίνουμε. Τό φάρμακο ἐναντίον τοῦ
θανάτου αὐτοῦ εἶναι ἡ Θεία Κοινωνία.

Ὅταν κοινωνοῦμε τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ καί εἶναι βέβαια καθαρῆ
ἡ καρδιά μας ἀπό τά πάθη, τότε, λέγει ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὅτι γινόμαστε «θεοφό-
ροι», «χριστοφόροι», «ναοφόροι» καί «ἁγιοφόροι» (Ἐφεσ. 9,2).

Στόν ἁγιασμένο Ἄρτο καί Οἶνο πού κοινωνοῦμε ἔχουμε τήν παρουσία τοῦ Ἰδιοῦ
τοῦ Χριστοῦ. Αὐτό πού κοινωνοῦμε εἶναι πραγματικά (really) τό Σῶμα καί τό
Αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Αὐτό τό τονίζει πολύ ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος, ἀκριβῶς γιά τήν αἵρεση
τῶν Δοκητῶν, πού ἔλεγαν ὅχι πραγματικά, ἀλλά φαινομενικά σαρκώθηκε ὁ Χρι-
στός. Ἔτσι καί ἐδῶ στήν Θεία Κοινωνία κοινωνοῦμε πραγματικά τό Σῶμα καί
τό Αἷμα τοῦ πραγματικά Σαρκωθέντος Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Μέ τήν Θεία Κοινωνία ὁ
πιστός ἔχει δυνατή σχέση μέ τόν Χριστό, ἔχει «ἀνάκραση» μαζί Του, ἄν βέβαια
καθαρεύει ἡ καρδιά του. Τό περισσότερο ἀπό ὅλα ἐπιθυμητό γιά τόν χριστιανό πρέ-
πει νά εἶναι ἡ Θεία Κοινωνία. Ὁ θερμός χριστιανός πρέπει νά λαχταράει νά κοι-
νωνήσει τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ στήν Θεία Λειτουργία. Ἄς ἀκούσουμε
τόν ἅγιο Ἰγνάτιο πόσο πολύ ἐπιθυμεῖ τήν Θεία Κοινωνία: «Οὐχ ἡδομαι – “δέν μέ
εὐχαριστεῖ” λέει – τροφῇ φθορᾶς, οὐδέ ἡδοναῖς τοῦ βίου τούτου. Ἄρτον Θεοῦ θέλω,
ὅ ἐστιν Σάρξ Ἰησοῦ Χριστοῦ... καί πόμα θέλω τό Αἷμα αὐτοῦ» (Ρωμ. 7,3)!

4. *Γιά τό θεϊκό ἦθος τοῦ χριστιανοῦ.* Ὅταν ὁ χριστιανός καθαρεύει στήν καρδιά
του ἀπό τά πάθη καί ἐνώνεται μέ τόν Χριστό κοινωνώντας τό Πανάγιό Του

Σῶμα καί Αἷμα, τότε παίρνει ἓνα θεϊκό ἦθος. Ἡ ζωή του, τρόπον τινά, εἶναι χρωματισμένη μέ τό «χρῶμα» τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος μᾶς λέει νά ἀποκτήσουμε «ἦθος» Θεοῦ ἢ, ὅπως τό λέει, «ὁμοθήειαν Θεοῦ» (Μαγν. 6,2) καί «χρῶμα Θεοῦ» (Ἐφεσ. 4,2). Ὅλη ἡ συμπεριφορά τοῦ ἀληθινοῦ χριστιανοῦ εἶναι «χρωματισμένη» ἀπό τόν Χριστό, πού ἔχει μέσα του.

Ἀρκούμαστε σ' αὐτά τά λίγα ἀπό τήν διδασκαλία τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ θεοφόρου, ἡ ὁποία εἶναι πλούσια. Γιά περισσότερα παραπέμπουμε στό περιοδικό μας *ΑΠΛΗ ΚΑΤΗΧΗΣΗ*, Μάιος-Ἰούνιος 2007, Ἀριθμ. 5, σελ. 25-37.

Τήν ἴδια ἡμέρα ἐορτάζουμε τήν μνήμη τοῦ ὁσίου Ἀφραάτη

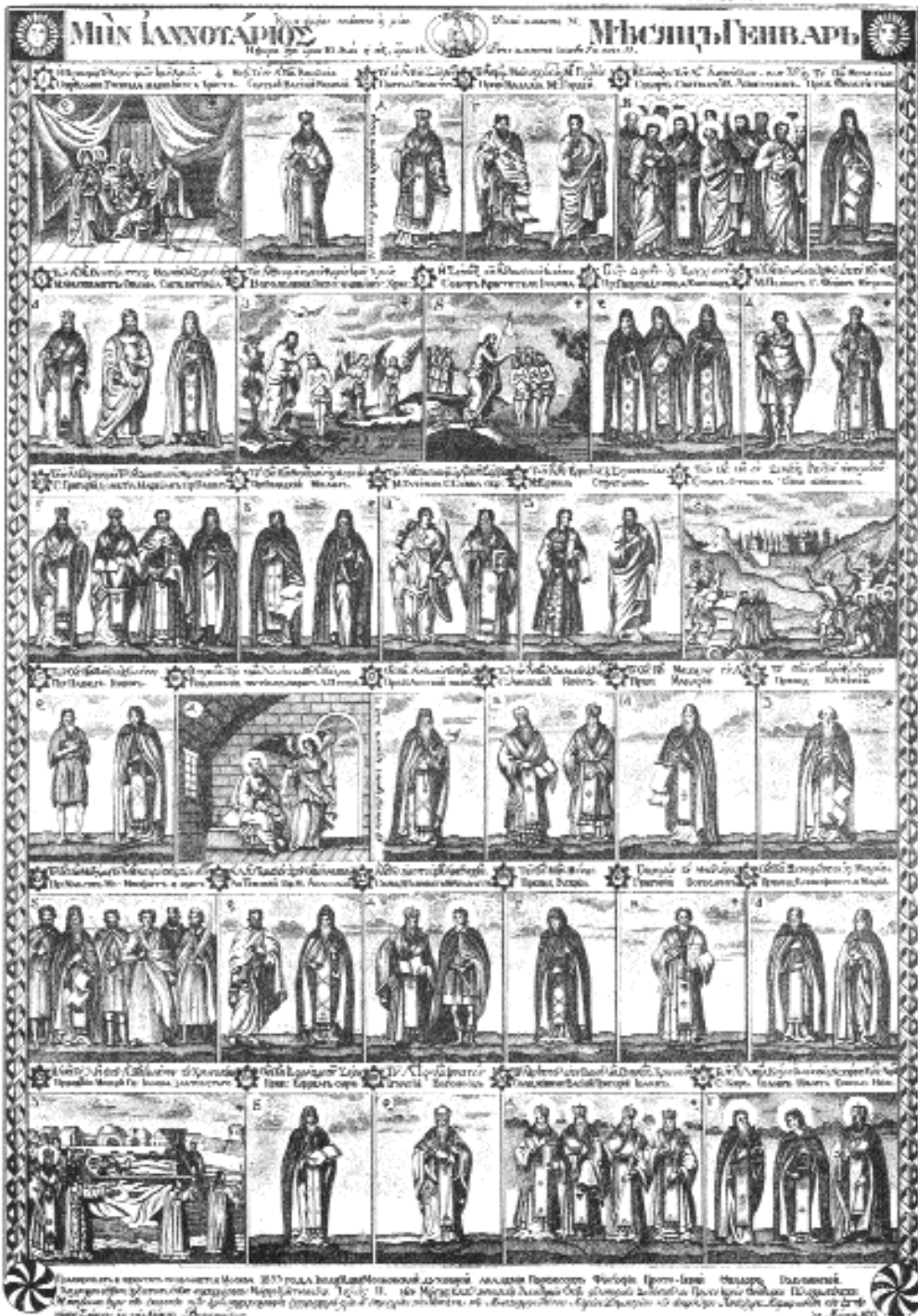
Γι' αὐτόν τόν ἅγιο λέγει ὁ Θεοδώρητος Ἐπίσκοπος Κύρου τά ἐξῆς: Ἐπειδή εἶδε τούς χριστιανούς τῆς περιοχῆς του νά μὴν ἔχουν καθόλου πνευματική τροφή καί προστασία, γιατί ὁ ἀρειανός βασιλιάς Οὐάλεντας εἶχε ἐξορίσει τούς Ἀρχιερεῖς, ἄφησε τήν ἡσυχία του καί κατέβηκε στόν κόσμο, γιά νά διδάσκει τούς χριστιανούς καί νά τούς στηρίζει στήν ὀρθόδοξη πίστη. Κάποια μέρα λοιπόν τόν βρῆκε ὁ βασιλιάς νά περπατάει στήν ἀγορά καί τόν ρώτησε, γιατί ἄφησε τήν ἡσυχία του καί κατέβηκε στήν πόλη. Καί ὁ ὁσιος τοῦ ἀποκριθῆκε: «Πές μου, βασιλιά, ἂν κάποιος ἔβαζε φωτιά στό σπίτι τοῦ πατέρα μου, δέν θά ἔπρεπε νά πάω νά σβήσω τήν φωτιά; Αὐτό κάνω καί τώρα. Ἐπιασε φωτιά ὁ Οἶκος τοῦ Πατέρα μου Θεοῦ καί κατέβηκα στόν κόσμο γιά νά τήν σβήσω. Ἄν μέ κατηγορεῖς γι' αὐτό, κατηγορήσε καλύτερα τόν ἑαυτό σου, πού ἔβαλε τήν φωτιά, καί μὴν κατηγορεῖς ἐμένα, πού προσπαθῶ νά τήν σβήσω».

Τήν 31η τοῦ μηνός Ἰανουαρίου ἐορτάζουμε τήν μνήμη τῶν ἁγίων καί θαυματουργῶν Ἀναργύρων Κύρου καί Ἰωάννου

Ἐπειδή συνέβηκε νά πιασθεῖ ἀπό τούς εἰδωλολάτρες μία γυναίκα ὀνομαζόμενη Ἀθανασία, μαζί μέ τίς τρεῖς θυγατέρες της, τήν Θεοδότη, τήν Θεοκτίστη καί τήν Εὐδοξία, καί ἐπρόκειτο νά παρουσιαστοῦν στόν κριτή καί νά βασανιστοῦν γιά νά ἀρνηθοῦν τήν πίστη τοῦ Χριστοῦ, γι' αὐτό ὁ Κύρος καί ὁ Ἰωάννης φοβηθέντες

μήπως οί γυναῖκες δειλιάσουν στό μαρτύριο πῆγαν νά τίς δυναμώσουν. Τίς ἐνίσχυσαν μέ τά λόγια τους καί τίς παρακίνησαν νά μαρτυρήσουν γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Γιά τόν λόγο αὐτό συνελήφθησαν καί αὐτοί οἱ δύο ἀπό τούς εἰδωλολάτρες καί βασανίστηκαν γιά τήν πίστη τοῦ Χριστοῦ καί τελικά ἀποκεφαλίστηκαν μαζί μέ τίς τέσσερις γυναῖκες.

«Ταῖς αὐτῶν ἀγίαις πρεσβείαις ὁ Θεός,
ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν».

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ 2010

Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας
πρὸς τὸν Κλήρο καὶ τὸν Λαὸ τῆς Μητροπόλεώς του.

1. Μπήκαμε, ἀδελφοί μου χριστιανοί, σέ νέο ἔτος, τό ἔτος 2010. Πότε πέρασε ἡ προηγούμενη χρονιά καὶ πότε ἦρθε ἡ νέα! Πόσο γρήγορα περνάει ἡ ζωὴ!... Τὴν ἔχουν παρομοιάσει μέ ἓνα ποτάμι πού τρέχει, τρέχει γρήγορα καὶ πάει νά χυθεῖ στὸν μεγάλο ὠκεανό. Καὶ ἐμεῖς, ἀδελφοί μου, ὁ καθένας μας εἴμαστε μικρά ρυάκια καὶ χυνόμαστε στὸν ποταμὸ αὐτό καὶ πᾶμε γιὰ τὸν ὠκεανό τῆς αἰωνιότητος! Ὅλα εἶναι προσωρινὰ καὶ παρέρχονται. Αἰώνιος εἶναι μόνο ὁ Θεός! Ἐνῶ ἡ δική μας ζωὴ μοιάζει μέ ἓνα ρυάκι, ὁ Θεός παρομοιάζεται μέ δέντρο στίς διεξόδους τῶν ρυακίων μας. Τὰ ρυάκια τρέχουν, τό δέντρο ὅμως μένει σταθερό. Ἐτσι σταθερός καὶ ἀναλλοίωτος παραμένει ὁ Θεός μας, πού εἶναι ἐκτός χρόνου, γι' αὐτό καὶ λέγεται Ἄχρονος.

2. Ἀφοῦ ὅμως, ἀγαπητοί μου, εἶναι σύντομη ἡ ζωὴ μας, γι' αὐτό πρέπει νά ἐκμεταλλευτοῦμε τό πέρασμά μας ἀπ' αὐτήν, γιατί μιά ζωὴ ἔχουμε. Δέν ἔχουμε δύο ζωές, τὴν μιά ζωὴ νά τὴν περάσουμε ἐπιπόλαια καὶ στὴν ἄλλη ζωὴ νά σοβαρευτοῦμε. Μιά ζωὴ ἔχουμε, ξαναλέγω, καὶ γι' αὐτό πρέπει νά τὴν ἀξιοποιήσουμε.

Κατὰ πρῶτο λόγο, χριστιανοί μου, στὴν ζωὴ μας πρέπει νά βροῦμε τὸν Θεό. Ἄν δέν βροῦμε τὸν Θεό, καὶ πιο συγκεκριμένα, ἂν δέν γνωρίσουμε τὸν Ἰησοῦ Χριστό, πάει, εἴμαστε χαμένοι. Μποροῦμε νά βροῦμε ἓνα χωράφι γεμάτο λίρες, ἀλλὰ ἂν δέν βροῦμε τὸν Θεό, γιὰ τὸν Ὅποιο εἴμαστε πλασμένοι, θά εἴμαστε φτωχαδάκια. Θά περνάει ἄνοστη καὶ βαρετὴ ἡ ζωὴ μας, χωρὶς γλυκὰ χτυποκάρδια.

Τὸν Ἰησοῦ Χριστό, ἀδελφοί μου, θά Τὸν γνωρίσουμε στό Βιβλίο Του, πού λέγεται Ἁγία Γραφή. Ἄν τὰ προηγούμενα χρόνια πέρασαν χωρὶς νά ἀνοίξουμε τό Βιβλίο αὐτό, τὴν νέα χρονιά, τό 2010, ἄς βάλουμε μιά καλὴ ἀρχὴ καὶ ἄς ἀρχίσουμε νά τό διαβάζουμε λίγο-λίγο κάθε μέρα. Καὶ τὸν Ἰησοῦ Χριστό, τὸν Θεό μας, Τὸν γνωρίζουμε καὶ Τὸν γεύομαστε μέ τὴν προσευχή. Τό ἔτος 2010 ἄς γίνῃ εὐλογημένο καὶ σ' αὐτό: Στό νά μάθουμε νά προσευχομαστε. Ὅλα μας τὰ προβλήματα, χριστιανοί μου νά τὰ λύνουμε μέ τὴν προσευχή μας στὸν Χριστό, κι ἄς μάθουμε καὶ στά παιδιά μας τό μάθημα αὐτό. Μαζί δέ μέ τίς ἄλλες προσευχές πού ξέρεῖ ὁ καθένας, ἄς λέμε στὸν Χριστό, αὐτὴν τὴν πεντάλογη προσευχή: «ΚΥΡΙΑ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΕ, ΕΛΕΗΣΕ ΜΕ».

3. Ὅλα εἶναι ὠραῖα καὶ γλυκὰ στὴν ζωὴ μας, ἀδελφοί μου χριστιανοί. Ὅλα ὠραῖα

τά ἔκανε ὁ Θεός. Ἐνα μόνο εἶναι θλιβερό καί ἀσχημίζει τήν ζωή μας. Καί αὐτό εἶναι ἡ κακία μας, ἡ ἁμαρτία μας. Ἀπ' τήν ἁμαρτία τῶν ἀνθρώπων προέρχονται ὅλα τά κακά πού μᾶς δυσκολεύουν καί ἀσχημίζουν τήν ζωή μας. Καί αὐτό τό κοινωνικό καί οἰκονομικό κακό πού συμβαίνει στόν καιρό μας ὡς βάση ἔχει τήν ἀνθρώπινη κακία. Γι' αὐτό σήμερα περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό μετάνοια. Ἄς εὐχηθοῦμε οἱ ἄρχοντες τῶν λαῶν νά ἀναγνωρίσουν καί νά ἀνακαλέσουν τά ἁμαρτήματά τους καί νά κυβερνοῦν ὁ καθένας ἀπό τό πόστο του μέ τόν νόμο τῆς ἀγάπης, πού ἔφερε ὁ Χριστός στήν ταλαίπωρη ἀνθρωπότητα. Πραγματικά, τί ὠραία, χριστιανοί μου, πού θά ἦταν ἡ ζωή μας μέ τήν ἐντολή τοῦ Χριστοῦ, τό «ἀγαπάτε ἀλλήλους»! Δέν θά γίνονταν πόλεμοι, δέν θά ὑπῆρχε δυστυχία, δέν θά ὑπῆρχε πεινασμένος στόν κόσμο. Γιατί ἐγώ πού ἔχω, θά ἔδινά σέ ἕνα πού δέν ἔχεις, ἀφοῦ πρέπει νά σέ θεωρῶ ἀδελφό μου. Καί εἴμαστε ἀδελφοί, γιατί ἔχουμε τόν ἴδιο Πατέρα τόν Θεό! Καί τό ἴδιο χῶμα τῆς γῆς θά μᾶς δεχτεῖ!

4. Ἀλλά αὐτή τήν μετάνοια, ἀδελφοί, πού εἶναι τό σωστικό φάρμακο γιά τήν πάσχουσα ἀνθρωπότητα, ἄς τό πάρουμε ὁ καθένας καί ὡς φάρμακο γιά τήν οἰκογένειά του καί γιά τό ἄτομό του. Καί τήν μετάνοια ἐμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοί τήν ἐκφράζουμε μέ τό μυστήριο τῆς ἱερῆς ἐξομολόγησης. Ἄν κανεῖς στά προηγούμενα χρόνια δέν εἶχε τήν χαρά νά πάει σέ πνευματικό πατέρα καί νά ἐξομολογηθεῖ, τοῦ εὐχομαι αὐτή τήν νέα χρονιά, τό 2010, νά βρεῖ ἕνα πνευματικό πατέρα, ὅποιον θέλει, καί νά πει τά κρίματά του. Θά γευθεῖ τήν λυτρωτική χαρά τοῦ Χριστοῦ. Καί μετά τήν ἐξομολόγηση, ἄς δώσει ἡ Παναγία τήν Εὐχή Της, νά βάλουμε μιά καινούργια ἀρχή, γιά νά γνωρίσουμε σωστά τόν Θεό μας. Τότε τό ἔτος 2010 θά γίνει εὐλογημένο καί τρισευλογημένο.

Εἶναι ἀνάγκη, χριστιανοί μου, νά διορθωθοῦμε. Πέρασανε τά χρόνια καί ὅμως παραμένουμε οἱ ἴδιοι. Μέ τρομάζει ἕνας λόγος τοῦ προφήτου Ἰερεμίου πού λέγει: «Πέρασε ὁ θερισμός, τέλειωσε τό καλοκαίρι καί ὅμως ἐμεῖς δέν σωθήκαμε» (Ἰερ. 8,20). Πέρασαν τά χρόνια τό ἕνα ὕστερα ἀπό τό ἄλλο· ἔφυγαν τά νειάτα, φεύγει καί ἡ ὠριμη ἡλικία, πᾶμε γιά τήν γεροντική καί ὅμως δέν ἔχουμε σωθεῖ. Πέρασε τό καλοκαίρι, πέρασε καί τό φθινόπωρο, ζοῦμε τόν χειμῶνα καί ἀκόμη δέν γευτήκαμε τήν σωτηρία μας.

Σᾶς εὐχομαι, ἀγαπητοί μου, τήν πιο μεγάλη εὐχή: Τό νέο ἔτος 2010 νά ἐκμεταλλευτοῦμε τίς εὐκαιρίες πού θά δώσει ὁ Θεός γιά τήν σωτηρία μας. Καί αὐτό θά ἀποβεῖ γιά τήν εὐτυχία μας, τήν εὐτυχία τῶν φαμελιῶν μας καί τῆς πατρίδος μας, ΑΜΗΝ.

Μέ πολλές εὐχές

†Ο Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἰερεμίας

ΝΕΑ ΣΕΙΡΑ ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΩΝ ΚΗΡΥΓΜΑΤΩΝ
(Τό περιεχόμενο τῶν Βιβλίων τῆς Ἁγίας Γραφῆς)

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΟ ΕΓΚΥΚΛΙΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

Δημητσάνα - Μεγαλόπολη, Κυριακή 3 Ἰανουαρίου 2010

8. Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΜΕ ΤΟΝ ΝΩΕ -
Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΟΥ ΧΑΝΑΑΝ (Γεν. 8,20-9,29)

1. Τά δίχτυα τῶν κηρυγμάτων μας, ἀγαπητοί χριστιανοί, τά ρίξαμε στήν μεγάλη θάλασσα τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Καί θά μᾶς δώσει πολλά μαργαριτάρια ἡ θάλασσα αὐτή! Τώρα εἴμαστε στό πρῶτο Βιβλίο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τήν Γένεση. Μᾶς εἶπε ὡραῖα πράγματα καί θά μᾶς πεί ἀκόμη περισσότερο ὡραῖα.

Στό προηγούμενο κήρυγμά μας μιλήσαμε γιά τόν κατακλυσμό. Πάει, καταστράφηκε ἡ παλαιά ἐκείνη ἀνθρωπότητα γιά τίς ἀσέβειές της. Καί τώρα ἔχουμε μιά νέα ἀνθρωπότητα, πού προέρχεται καθαρά ἀπό τήν καλή γενεά. Γιατί θυμᾶστε πού σᾶς ἔλεγα ὅτι ἔχουμε δύο γενεές τῶν ἀνθρώπων, τήν καλή καί τήν κακή γενεά. Ἡ κακή γενεά καταστράφηκε μέ τόν κατακλυσμό. Καί τώρα ἔχουμε νέο γενάρχη τῆς ἀνθρωπότητας, τόν Νῶε.

2. Τό πρῶτο πού ἔκανε ὁ Νῶε, ὅταν σταμάτησε ὁ κατακλυσμός, ἦταν νά οἰκοδομήσει θυσιαστήριο στόν Θεό καί νά προσφέρει σ' αὐτό θυσία ἀπό τά καθαρά ζῶα. Τώρα καταλαβαίνουμε, γιατί τά καθαρά ζῶα πού πῆρε ὁ Νῶε στήν κιβωτό ἦταν περισσότερα ἀπό τά ἀκάθαρτα ζῶα (Γεν.7,2 ἐξ.). Ἦταν περισσότερα, γιατί αὐτά θά χρησίμευαν καί γιά τήν διατροφή τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλά καί γιά θυσία στόν Θεό.

Τώρα, χριστιανοί μου, μετά τόν κατακλυσμό, θά δοῦμε ὅτι ὁ Θεός συνάπτει «διαθήκες», δηλαδή συμφωνίες, μέ διάφορα πρόσωπα, μέχρις ὅτου συνάψει τήν μεγάλη καί ἀκατάλυτη Διαθήκη Του μέ ὅλη τήν ἀνθρωπότητα, διά τοῦ Υἱοῦ Του. Εἶναι αὐτό πού λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος στήν ἀρχή τῆς πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολῆς του: «Ἄφου ὁ Θεός τά παλιά χρόνια μίλησε στούς προπάτορες πολλές φορές καί μέ ποικίλους τρόπους διά τῶν προφητῶν, σ' αὐτούς ἐδῶ τούς ἔσχατους καιρούς μίλησε σέ ἐμᾶς μέσω τοῦ Υἱοῦ του» (1,1-2). Κάθε διαθήκη τοῦ Θεοῦ μέ τόν ἀνθρώπο ἔχει ὅρους καί ἓνα σημεῖο. Ἡ πρώτη ὅμως αὐτή διαθήκη τοῦ Θεοῦ μέ τόν Νῶε δέν ἔχει ὅρους ἀπό τήν πλευρά τοῦ ἀνθρώπου, γιατί ὁ Θεός, ὡς φιλόανθρωπος, συγκαταβαίνει καί λαμβάνει ὑπ' ὄψιν του ὅτι ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου «ἐγκείται ἐπί τά πονηρά ἐκ νεότητος αὐτοῦ» (Γεν 8,21). Δέν τοῦ ζητάει πολλά.

3. Ἡ διαθήκη τοῦ Θεοῦ μέ τόν Νῶε ἐκτείνεται σέ ὅλη τήν δημιουργία (Γεν 9,8-10) καί σάν σημεῖο τῆς διαθήκης αὐτῆς δίνεται ἓνα φυσικό φαινόμενο, τό οὐράνιο τόξο (Γεν 9,11-17). Προϋπῆρχε βέβαια αὐτό ὡς φυσικό φαινόμενο (βλ. Σοφ. Σειρ. 43,11.12), ἀλλά τότε τό χρησιμοποίησε ὁ Θεός γιά σημάδι τῆς διαθήκης του. Ὁ Θεός ὑπόσχεται ὅτι «δέν θά ξανασυμβεῖ πιά κατακλυσμός νεροῦ, γιά νά καταστρέψει ὅλη τήν γῆ» (Γεν 9,11). Τώρα, γιά τήν συντήρηση τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ Θεός ἐπιτρέπει σ' αὐτόν νά φονεύει καί νά τρώγει τά ζῶα

(Γεν. 9,2-3), πράγμα πού απαγορευόταν απ' τήν ἀρχή. Γιατί στόν παράδεισο ὁ ἄνθρωπος ἦταν χορτοφάγος (Γεν. 1,29).

Ὅμως, ἂν καί ὁ Θεός ἐπέτρεψε στόν ἄνθρωπο νά τρώγει τά ζῶα, τοῦ ἀπαγόρευσε νά πίνει τό αἷμα τῶν ζώων (Γεν 9,4), γιατί τό αἷμα θεωρεῖται ὡς ἔδρα τῆς ψυχῆς. Καί ἡ ψυχή, ἡ ζωή τοῦ ἀνθρώπου, ἀνήκει μόνον στόν Θεό. Ἡ ἀπαγόρευση ὅμως αὐτή τοῦ Θεοῦ νά μὴν πίνει ὁ ἄνθρωπος τό αἷμα τοῦ ζώου εἶχε στό βᾶθος τῆς ἄλλο σκοπό: Ὁ ἄνθρωπος παλαιά, πίνοντας τά αἷματα τῶν ζώων, λαχταροῦσε τήν ἀθανασία, τήν ὁποία ἔχασε, γιατί ἐκδιώχθηκε ἀπό τόν παράδεισο γιά νά μὴν φάει τό δέντρο τῆς ζωῆς (Γεν 3,22-24). Ὁ Θεός θά χάριζε μελλοντικά τήν ἀθανασία στόν ἄνθρωπο μέ τό νά πιεῖ τό Αἷμα τοῦ Υἱοῦ Του, πού θά σαρκωνόταν. Γιά νά κρατήσῃ, λοιπόν, ὁ Θεός στά παιδιά του καθαρό τόν πόθο αὐτό γι' αὐτό τό μελλοντικό Δῶρο, τοὺς ἀπαγορεύει ἀπό τώρα νά πίνουν τό αἷμα τῶν ζώων.

4. Μέ πολλή πικρία βλέπουμε, χριστιανοί μου, ὅτι καί μετά τόν κατακλυσμό συνεχίζεται ἡ ἁμαρτία τῶν ἀνθρώπων. Ἦταν βέβαια ὁ κατακλυσμός ἓνα «βάπτισμα», ἀλλά καί μετά τό δικό μας βάπτισμα στήν ἅγια Κολυμβήθρα, ἐνῶ ἐξαλείφεται τό προπατορικό ἁμάρτημα, ὅμως παραμένει ἡ ροπή πρὸς τήν ἁμαρτία. Ἔτσι καί στόν κατακλυσμό ἐπὶ Νῶε. Πνίγηκε μὲν στά νερά του ὁ ἁμαρτωλὸς κόσμος, ἀλλά παρέμεινε ἡ ροπή στό κακό καί ἐκδηλώθηκε σύντομα. Ἔτσι, μετά τόν κατακλυσμό, διαβάζουμε γιά τήν ἁμαρτία τοῦ παιδιοῦ τοῦ Νῶε, τοῦ Χάμ, ὁ ὁποῖος εἶδε τήν «γύμνωση» τοῦ πατέρα του καί τόν ἐνέπαιξε (Γεν 9,20-27). Καί ὁ Νῶε καταράστηκε τόν υἱό του γιά τήν πράξη του αὐτή. Ποιά νομίζετε, χριστιανοί μου, ὅτι εἶναι ἡ ἁμαρτία τοῦ Χάμ; Δέν εἶναι ἀκριβῶς αὐτό πού νομίζουμε, τό ὅτι, δηλαδή, εἶδε τήν γύμνωση τοῦ πατέρα του. Ὅσοι διαβάζουν τήν Ἁγία Γραφή, γνωρίζουν ὅτι ἡ ἔκφραση «βλέπω τήν γύμνωση» κάποιου λέγεται εὐφημιστικά, γιά νά δηλωθεῖ ἡ διάπραξη ἁμαρτίας στό πρόσωπο αὐτό (βλ. Λευιτ. 18,6-26). Ὁ Χάμ, λοιπόν, κατά τήν ἐρμηνεία αὐτή, δέν εἶδε ἀπλῶς τήν γύμνωση τοῦ πατέρα του, ἀλλά προέβηκε καί σέ κάποια ἀθέμιτη πράξη. Γι' αὐτό καί ἡ κατάρα τοῦ Νῶε ἦταν μεγάλη. Τότε πού γραφόταν ἡ περικοπή αὐτή, οἱ Χαναναῖοι, μεταξύ τῶν ὁποίων κατοικοῦσαν οἱ Ἰσραηλιῖτες, εἶχαν ἐκτραπεῖ σέ παρά φύση ἀσέλγειες, πού ἐκφράζονται ἐδῶ μέ τήν ἁμαρτία τοῦ Χάμ. Καί γιά νά ἐλέγξει ὁ ἱερός συγγραφέας τῆς Γένεσης τήν αἰσχρότητα τῶν Χαναναίων, γι' αὐτό καί ἀνέφερε τό συμβάν αὐτό. Καί ὅτι αὐτό εἶναι ἀλήθεια φαίνεται ἀπό τό ὅτι ἡ κατάρα τοῦ Νῶε γιά τήν πράξη τοῦ υἱοῦ του Χάμ, δέν ἀπευθύνεται σ' αὐτόν, τόν Χάμ, ἀλλά στόν υἱό του Χαναάν (Γεν. 9,25)· γιατί ὁ Χαναάν εἶναι ὁ πρόγονος τῶν ἀσελγῶν Χαναναίων. Ὁ σκοπός λοιπόν, γιά τόν ὁποῖο ὁ ἱερός συγγραφέας τῆς Γένεσης ἔβαλε τήν περικοπή αὐτή περί τῆς γύμνωσης τοῦ Νῶε ἐδῶ, εἶναι γιά νά ἀσφαλίσει τόν λαό τοῦ Θεοῦ στά ἄγνά ἦθη, ὥστε νά μὴν παρασυρθεῖ ἀπό τοὺς αἰσχροὺς Χαναναίους. Γιατί αὐτοὶ οἱ Χαναναῖοι εἶχαν λάβει τήν κατάρα τοῦ δικαίου Νῶε. Τό ἴδιο θά δοῦμε πάλι στό βιβλίο τῆς Γένεσης στήν περίπτωση τῶν Σοδόμων καί τῶν Γομόρων. Ἄς διδαχθοῦμε λοιπόν ἀπό αὐτό ὅτι ὁ Θεός ἀπό τήν ἀρχή ἔλαβε τήν μέριμνα γιά τόν λαό του νά ζεῖ ἄγνά καί καθαρά καί νά μὴν ἐπηρεάζεται ἀπό τίς αἰσχροτήτες τῶν ἄλλων λαῶν μεταξύ τῶν ὁποίων κατοικοῦσε.

Μέ πολλές εὐχές,

† Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΟ ΕΓΚΥΚΛΙΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

Δημητσάνα - Μεγαλόπολη, Κυριακή 10 Ιανουαρίου 2010

9. Η ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΚΑΙ Η ΣΥΓΧΥΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ (Γεν. κεφ. 10-11)

1. Τά κηρύγματά μας, ἀδελφοί χριστιανοί, εἶναι ἀπό τό βιβλίό τῆς Γενέσεως, τό πρῶτο βιβλίό τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Βρισκόμαστε στήν περίοδο μετά τόν κατακλυσμό. Στό προηγούμενο κήρυγμά μας εἶδαμε ὅτι ἡ ἁμαρτία, πού προκάλεσε τόν κατακλυσμό, συνεχίζεται καί τώρα μετά τόν κατακλυσμό καί μάλιστα μέ τήν μορφή ἀσέλγειας, ὅπως τό εἶδαμε στήν ἁμαρτία τοῦ Χάμ. Ἡ περίπτωση τοῦ Χάμ, μέ τήν ἐρμηνεία πού δώσαμε στό προηγούμενο κήρυγμά μας, εἶναι ἕνα δυνατό παράδειγμα, πού ἐκφράζει τό κατάντημα στό ὁποῖο μπορεῖ νά φθάσει ἡ ἁμαρτία καί μάλιστα σέ ἕνα ἱερό πρόσωπο, ὅπως τό πρόσωπο τοῦ πατέρα.

2. Καί στό σημερινό μας κήρυγμα, ἀδελφοί μου, θά δοῦμε πάλι τό ἴδιο θέμα. Θά δοῦμε τήν συνεχιζόμενη κακία καί μετά τόν κατακλυσμό. Τό βλέπουμε αὐτό πρῶτα στό 10ο κεφάλαιο τῆς Γένεσης. Σ' αὐτό τό κεφάλαιο βλέπουμε ὅτι οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε διαιρέθηκαν σέ τρεῖς μεγάλες ομάδες: Στούς υἱούς τοῦ Ἰάφεθ (10,1-5), τούς υἱούς τοῦ Χάμ (10,6-20) καί τούς υἱούς τοῦ Σήμ (10,21-32). Βέβαια μπορούμε νά ποῦμε ὅτι σ' αὐτό τό κεφάλαιο τῆς Γένεσης ἔχουμε ἕναν πίνακα τῶν λαῶν. Ἔχουμε ἕνα σπουδαῖο καί πολύτιμο κατάλογο γιά τήν καταγωγή ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἀλήθεια δέ τοῦ καταλόγου αὐτοῦ βεβαιώνεται καί ἐπιστημονικά. Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες καταγόμαστε ἀπό τούς ἀπογόνους τοῦ Ἰάφεθ μέ πρόγονο τόν Ἰωάν (βλ. 10.2). Αὐτός ὁ Ἰωάν ἔδωσε τό ὄνομά του στούς Ἰωνες, πού κατοίκησαν στά παράλια τῆς Ἑλλάδος (Ἡσ. 66,19. Ἰεζ. 27,13.18 ἐξ.). Μέ τήν εὐκαιρία ἄς ποῦμε λίγα περισσότερα γιά τήν ἐνδοξη φυλή μας. Πρέπει, ἀγαπητοί μου, νά ξέρουμε ὅτι οἱ Ἕλληνες ὀνομάστηκαν μέ τό ὄνομα αὐτό πολύ μετά τά χρόνια τοῦ Ἡσαΐου, ὁ ὁποῖος Ἡσαΐας εἶναι σύγχρονος μέ τόν Ὅμηρο. Στά χρόνια τοῦ Μωυσέως οἱ Ἕλληνες ἔλεγαν τούς ἑαυτούς τους Ἀχαιοὺς καί Ἰωνες. Οἱ ξένοι ὅμως τούς ἔλεγαν Ἰωάν, ἀκριβῶς ὅπως εἶναι τό ὄνομα πού συναντᾶμε ἐδῶ, στό 10ο κεφ. τῆς Γένεσης πού μελετᾶμε.

Ἐνῶ πραγματικά ὁ κατάλογος αὐτός, πού περιέχει τούς ἀπογόνους τῶν υἱῶν τοῦ Νῶε, εἶναι ἕνας κατάλογος τῶν λαῶν, ὅπως εἶπαμε, ὁ θεολογικός ὅμως σκοπός τοῦ συγγραφέα, πού τόν ἔβαλε ἐδῶ, εἶναι ἄλλος. Εἶναι νά δείξει πάλι τήν αὐξανόμενη καί καί μετά τόν κατακλυσμό ἁμαρτία τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἄνθρωποι, ἀγαπητοί μου, ἀρχίζουν νά χωρίζονται καί νά χάνουν τήν μεταξύ τους ἐνότητα. Καί βέβαια τό χάσιμο αὐτό τῆς ἐνότητος τῶν ἀνθρώπων μεταξύ τους, αἰτία ἔχει τό ὅτι χάθηκε ἡ ἐνότητά τους μέ τόν Θεό.

3. Στόν κατάλογο τῶν ἀπογόνων τοῦ Νῶε, πού μελετᾶμε, μᾶς ἐμφανίζεται καί κάποιος Νεβρώδ (10,9), γιός τοῦ Χούς, ἕγγονος τοῦ Χάμ. Αὐτόν ἡ Ἁγία Γραφή τόν ὀνομάζει «γίγαντα». «Γίγαντας» σημαίνει πολεμιστής, ἐνοπλος ἄνθρωπος, πού ἐπι-

βάλλει στους άλλους τήν θέλησή του μέ ἔνοπλη βία. Καί αὐτός ὁ Νεβρώδ, ὅπως μάς λέει ὁ κατάλογός μας, ἦταν βασιλιάς. Καί οἱ ἄλλοι βέβαια γενάρχες καί ἀρχηγοί φυλῶν ἦταν βασιλιάδες, ἀλλά ἦταν βασιλιάδες εἰρηνικοί καί ἄοπλοι. Ὡς πρῶτος ἔνοπλος βασιλιάς, δηλαδή βασιλιάς μέ στρατό καί πολιτική ἐξουσία, ἐμφανίζεται στήν Ἁγία Γραφή γιά πρώτη φορά ὁ Νεβρώδ. Δέν λέει ὅμως ἀπλά ἐδῶ ὁ κατάλογός μας γι' αὐτόν τόν Νεβρώδ ὅτι ἦταν «γίγαντας», δηλαδή πολεμιστής, ἀλλά ἦταν «γίγαντας ἐναντίον τοῦ Κυρίου». Αὐτό τό «ἐναντίον τοῦ Κυρίου» ὁ ἅγιος Χρυσόστομος τό ἐρμηνεύει ὅτι ἐναντιωνόταν στόν Θεό. Πρόκειται λοιπόν γιά ἄθεο βασιλιᾶ. Ἡ ἐπικράτεια αὐτοῦ τοῦ Νεβρώδ, τοῦ πολεμιστή καί ἀθέου βασιλιᾶ, ἦταν σέ μέγала κέντρα. Καί πρῶτο καί μεγαλύτερο κέντρο ἦταν ἡ Βαβυλώνα. Ὡστε ἡ Βαβυλώνα εἶναι ἡ πρώτη πρωτεύουσα πολιτικοῦ, στρατιωτικοῦ καί ἀθειστικοῦ κράτους. Γι' αὐτό καί ἡ πόλη αὐτή χρησιμοποιεῖται στήν Ἁγία Γραφή ὡς σύμβολο σκοτεινῆς καί ἀντιθέου καί ἀντιχρίστου δυνάμεως.

4. Ἀλλά, ἀγαπητοί μου, τήν ἁμαρτία τῶν ἀνθρώπων μετά τόν κατακλυσμό καί τό τελικό σπάσιμο τῆς ἐνότητος τῶν ἀνθρώπων τό ἐκφράζει δυνατώτερα καί ἡ ἱστορία τοῦ πύργου τῆς Βαβέλ (Γεν. κεφ. 11). Ἡ ἱστορία αὐτή μάς λέγει ὅτι ἔπαψε πιά ἡ συνεννόηση μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, γιατί αὐτοί μιλοῦν διάφορες γλῶσσες. Ἀκόμη καί οἱ ἄνθρωποι πού μιλοῦν τήν ἴδια γλῶσσα δέν ἔχουν πραγματική καί οὐσιαστική κοινωνία μεταξύ τους. Ἡ ἱστορία τῆς Βαβέλ μάς λέγει ὅτι οἱ ἄνθρωποι ὑποφέρουν ἀπό σύγχυση καί δέν μποροῦν νά καταλάβουν ὁ ἓνας τόν ἄλλον.

Κατά τήν ἱστορία τοῦ πύργου τῆς Βαβέλ οἱ ἄνθρωποι τῆς φυλῆς τοῦ Νεβρώδ (βλ. 11,2), γιά τόν ὁποῖο μιλήσαμε παραπάνω, θέλησαν νά κάνουν μιᾶ συγκεντρωτική αὐτοκρατορία ἐναντιούμενη πρὸς τόν Θεό. Αὐτό δέν εἶναι ὁμόνοια, ἀλλά, ὅπως τό λέει ἄλλοῦ ἡ Ἁγία Γραφή, εἶναι «ὁμόνοια πονηρίας ἐθνῶν» (Σοφ. Σολ. 10,5). Ὁ πύργος τους ἦταν ἓνα «ὑψωμα ἐπαιρόμενον κατά τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ» (Β' Κορ. 10,5). Τό ἁμάρτημα τῶν ἀνθρώπων τοῦ πύργου τῆς Βαβέλ ἦταν ἔργο ἀλαζονικό καί καταφρονητικό κατά τοῦ Θεοῦ. Ἦταν τό ἴδιο ἁμάρτημα τοῦ Ἀδάμ καί τῆς Εὕας.

5. Τελειώσαμε, ἀδελφοί μου χριστιανοί, τό πρῶτο μέρος τοῦ βιβλίου τῆς Γένεσης πού μελετᾶμε, τά ἔντεκα πρῶτα κεφάλαιά της. Μάθαμε μεγάλες ἀλήθειες τῆς πίστεως μας ἀπό τά κεφάλαια αὐτά. Μάθαμε γιά τόν Δημιουργό Θεό μας καί γιά τό δικό μας μεγαλεῖο, γιατί εἴμαστε πλασμένοι «κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ». Τήν συμφορά μάς τήν ἔφερε ἡ ἁμαρτία, ἡ ἀνυπακοή μας στό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἀλλά ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἔδωσε στόν ταλαίπωρο ἄνθρωπο, τόν πεσμένο στήν ἁμαρτία, τοῦ ἔδωσε ἓνα λυτρωτικό μήνυμα. Τό εἶπαμε «πρωτοευαγγέλιο» (Γεν. 3,15). Τοῦ ὑποσχέθηκε, δηλαδή, ὅτι θά ἔρθει μία μέρα ὁ Μεσσίας καί θά τόν ἐπαναφέρει στήν πρώτη του παραδείσια κατάσταση. Ἀπό ἐδῶ καί πέρα, ἀδελφοί, θά δοῦμε στά κηρύγματά μας τό σοφὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιά τήν ἔλευση Αὐτοῦ τοῦ Μεσσία, τοῦ Λυτρωτῆ τῆς ἀνθρωπότητος.

Μέ πολλές εὐχές, † Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας

10. ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ

1. Μελετώντας, αγαπητοί μου, τό πρώτο βιβλίο τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τὴν Γένεση, εἶπαμε στό τελευταῖο κήρυμά μας γιά τό ὑπερήφανο σχέδιο τῶν ἀνθρώπων τῆς φυλῆς τοῦ Νεβρώδ, πού εἶχαν τό κέντρο τους στήν Βαβυλώνα, νά κάνουν μία συγκεντρωτική αὐτοκρατορία, πού νά ἐναντιοῦται στά σχέδια τοῦ Θεοῦ. Αὐτός ἦταν ὁ Πύργος τῆς Βαβέλ στήν «Γῆ Σενάάρ». Ἡ «Γῆ Σενάάρ» εἶναι μιά ἀπέραντη καί εὐφορη πεδιάδα τῆς Βαβυλώνας. Ἀλλά ὁ Θεός τούς ματαίωσε τά ὑπερήφανα σχέδιά τους καί τούς διαχώρισε. Ἔτσι ἔχουμε τώρα τόν διασκορπισμό τῶν λαῶν. Γιά τόν διαχωρισμό τῶν λαῶν μιλάει τό βιβλίο τοῦ Δευτερονομίου (βλ. 32,8.9). Ἐκεῖ διαβάζουμε ὅτι ὁ διαμερισμός τῶν ἐθνῶν ἔγινε «κατά ἀριθμόν ἀγγέλων Θεοῦ». Ἀπ' αὐτό εἶπαν μερικοί ὅτι οἱ διάφορες φυλές ὁδηγήθηκαν ἀπό ἀγγέλους στόν τόπο τῆς κατοικίας τους. Παρά τὴν διαίρεση ὅμως τῶν ἀνθρώπων σέ διάφορα ἔθνη καί φυλές, τά αἰσθήματά τους, οἱ ἐπιθυμίες τους καί τά πάθη τους ἦταν τά ἴδια. Ὁ νοῦς τους θυμόταν καί ἀναπολοῦσε τά περασμένα καί ἐπιθυμοῦσε τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ. Καί πάλι παρά τό ὅτι οἱ γλώσσες τῶν ἀνθρώπων ἦταν διάφορες, ὅμως φρόντιζαν νά κοινοποιοῦν τίς σκέψεις τους.

2. Αὐτὴν τὴν ἐνοποίηση πού ζητάει ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἔδωσε ὁ Θεός, αγαπητοί μου, στήν Ἐκκλησία Του. «Ἐκκλησία» σημαίνει ὅτι ὁ Θεός ἀπό «ἐκ», δηλαδή ἀπό ἔξω, ἀπό ὄλο τόν κόσμο, «καλεῖ» ὅλους τούς ἀνθρώπους νά ἐνοποιηθοῦν σέ μία Οἰκογένεια. Τὴν Οἰκογένεια τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ, πού τὴν λέμε «Ἐκκλησία». Ἡ Ἐκκλησία εἶναι τό ἀντίθετο τοῦ Πύργου τῆς Βαβέλ. Ὁ Πύργος τῆς Βαβέλ ἔφερε τὴν σύγχυση καί τόν διασκορπισμό τῶν ἐθνῶν. Ἡ Ἐκκλησία ὅμως φέρει τὴν συμφωνία καί τὴν ἐνότητα τῶν ἀνθρώπων. Αὐτό ἔγινε μέ τὴν Πεντηκοστή, τὴν γενέθλια ἡμέρα τῆς Ἐκκλησίας μας. Τό Κοντάκιο τῆς ἑορτῆς αὐτῆς μιλάει ἀκριβῶς γιά τό θέμα πού μελετᾶμε καί λέει: «Ὅτε καταβάς – στοὺς ἀνθρώπους τοῦ Πύργου τῆς Βαβέλ – τὰς γλώσσας συνέχεε, διεμέριζεν ἔθνη ὁ Ὑψιστος. Ὅτε τοῦ πυρός τὰς γλώσσας διένειμε – κατὰ τὴν Πεντηκοστή – εἰς ἐνότητα πάντα ἐκάλεσε».

3. Μέ τὴν ἱστορία τοῦ Πύργου τῆς Βαβέλ, αγαπητοί μου χριστιανοί, τελειώσαμε τό πρώτο μέρος τῆς Γένεσης, πού τό λέμε «προϊστορία τῆς ἀνθρωπότητος» ἢ τό λέμε ἐπίσης «ἀρχέγονη ἱστορία». Καί θά ἀρχίσουμε τώρα νά μελετήσουμε, μέ γενικότητα βέβαια, τό δεύτερο μέρος τοῦ βιβλίου τῆς Γένεσης, πού εἶναι ἡ ἱστορία τῶν Πατριαρχῶν. Μέ τούς Πατριάρχες ἀρχίζει ὁ Θεός νά ἐφαρμόζει τό σχέδιό Του γιά τὴν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων. Τό σχέδιο αὐτό τό λέμε «οἰκονομικό σχέδιο» τοῦ Θεοῦ. Δέν μᾶς ἄξιζε δηλαδή ὁ Θεός νά φροντίσει γιά ἡμᾶς, πού ἐναντιωθήκαμε στό θέλημά Του, ἀλλά, φιλόανθρωπος ὅπως εἶναι, μᾶς ἔσωσε «κατ' οἰκονομίαν».

Μέ τὴν ἱστορία τῶν Πατριαρχῶν ἀρχίζει ἡ προϊστορία τοῦ Ἰσραήλ. Πρῶτος Πατριάρχης εἶναι ὁ Ἀβραάμ, ὁ ὁποῖος κατοικοῦσε στήν Μεσοποταμία καί ἀπὸ ἐκεῖ μετακινήθηκε καί ἦρθε στήν Παλαιστίνη. Πῶς καί γιατί ἦρθε ὁ Ἀβραάμ ἀπὸ ἕκεῖ μακριά στήν Παλαιστίνη;

Από παλαιά, ήδη από την τρίτη χιλιετηρίδα, γίνονταν μεταναστεύσεις τῶν λαῶν πρὸς τὴν Συρία καὶ τὴν Παλαιστίνη. Καὶ ὁ Θεός, πού ἐπεμβαίνει στὴν ἱστορία τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν κατευθύνει, παρότρυνε τὸν Ἀβραάμ καὶ τοῦ μίλησε δυνατὰ στὴν ψυχὴ του (Γεν. 12,1) νὰ ἀκολουθήσει καὶ αὐτός τὸ ρεῦμα τῶν μεταναστεύσεων καὶ νὰ πάει στὴν Παλαιστίνη. Γιατί τὸ ἔκανε αὐτὸ ὁ Θεός; Ὁ Θεός, ἀγαπητοί μου, ἐπέβλεψε στὴν ἀγαθότητα τῆς ψυχῆς τοῦ Ἀβραάμ καὶ ἤθελε νὰ τὸν ἀποσπάσει ἀπὸ τὸν πατρικὸ τοῦ οἴκο καὶ νὰ τὸν φέρει σὲ ἄλλο τόπο, γιὰ νὰ τὸν κάνει γενάρχη ἐκλεκτοῦ λαοῦ. Γιατί, ὅπως μᾶς λέει ἄλλοῦ ἢ Παλαιὰ Διαθήκη (βλ. Ἰησ. Ν. 24,2), ὁ πατέρας τοῦ Ἀβραάμ, ὁ Θάρα, ἦταν εἰδωλολάτρης. Ὁ Ἀβραάμ ὅμως γνώρισε κατ' ἀποκάλυψη τὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς τὸν ἤθελε δικό Του. Τὸν ἤθελε νὰ τὸν χρησιμοποιοῦσε ὡς ὄργανό Του γιὰ τὸ μεγάλο σχέδιό Του τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. Ἔτσι λοιπὸν ὁ Θεὸς παρότρυνε, ξαναλέμε, τὸν Ἀβραάμ νὰ ἀκολουθήσει κι αὐτός τὸ ρεῦμα τῶν μεταναστεύσεων τῶν λαῶν καὶ νὰ ἔρθει στὴν Παλαιστίνη.

4. Ἀλλὰ γιατί οἱ μεταναστεύσεις γίνονταν κυρίως πρὸς τὴν Παλαιστίνη; Γίνονταν πρὸς τὴν Παλαιστίνη, κατὰ πρῶτον, γιατί ἡ χώρα αὐτὴ ἦταν γέφυρα μεταξύ τῶν δύο μεγάλων κρατῶν, τῆς Βαβυλώνας καὶ τῆς Αἰγύπτου. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Παλαιστίνη εἶχε γίνει «μῆλον ἔριδος» τῶν τότε λαῶν· γιατί ἡ ἐγκατοίκηση σ' αὐτὴν σήμαινε πρόσβαση καὶ παραπέρα. Ἀλλὰ οἱ μεταναστεύσεις γίνονταν κυρίως στὴν Παλαιστίνη καὶ γιὰ τὸν ἄλλον λόγο: Γιατί ἡ χώρα αὐτὴ ἀποτελεῖτο ἀπὸ μικρά - μικρά κρατίδια καὶ δὲν ἦταν πολιτικὰ ὀργανωμένη. Ἔτσι ὁ ντόπιος πληθυσμὸς δὲν μποροῦσε νὰ ἀποκρούσει τοὺς εἰσβάλλοντας σ' αὐτὴν. Στὴν Παλαιστίνη λοιπὸν κατέφυγε καὶ ὁ Ἀβραάμ μέ τοὺς συγγενεῖς του ὡς μετανάστης ἀπὸ τὸν βορρᾶ.

5. Τὴν ἐποχὴ πού κατέβηκε ὁ Ἀβραάμ στὴν Παλαιστίνη, περίπου κατὰ τὸ 1700 π.Χ., ἡ Παλαιστίνη εἶχε κάποιον πολιτισμὸ, γιατί εἶχε ἐπικοινωνία μέ τὰ δύο μεγάλα κράτη, τὴν Βαβυλώνα καὶ τὴν Αἴγυπτο, καὶ ὁ πολιτισμὸς τῶν κρατῶν αὐτῶν εἶχε ἐπηρεάσει καὶ τὴν Παλαιστίνη. Ἀκόμη θά ποῦμε ὅτι στὴν Παλαιστίνη, τὴν ἐποχὴ αὐτὴ τοῦ Ἀβραάμ, οἱ ἄνθρωποι ἀσχολοῦνται μέ τὴν γεωργικὴ ζωὴ. Οἱ κάτοικοί της καλλιεργοῦν τὰ χωράφια, τοὺς κήπους καὶ τὰ ἀμπέλια. Ἀλλὰ ἐπίσης τὴν ἐποχὴ αὐτὴ, πού ἔρχεται ὁ Ἀβραάμ μέ τοὺς δικούς του στὴν Παλαιστίνη, βρίσκει σ' αὐτὴν καὶ σπουδαῖες πόλεις μέ τέχνες καὶ μέ διάφορα ἐπαγγέλματα τῶν ἀνθρώπων. Ἀκόμη καὶ αὐτὴ ἡ μόρφωση καὶ ἡ διανόηση τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἀνεπτυγμένη, καὶ ἡ σκέψη τους ἦταν εὐρεῖα ἀπὸ τὴν βαβυλωνιακὴ καὶ αἰγυπτιακὴ ποίηση καὶ φιλολογία πού ἦταν διαδεδομένες ἐκεῖ. Ἡ θρησκεία δὲ τῶν κατοίκων τῆς Παλαιστίνης ἦταν εἰδωλολατρικὴ. Κύριοι θεοὶ τους ἦταν ὁ Βάαλ καὶ ἡ Ἀστάρτη. Καὶ γι' αὐτούς τοὺς θεοὺς τους πάνω στοὺς λόφους καὶ κάτω ἀπὸ τὰ δέντρα εἶχαν κατασκευάσει ἱερά, στὰ ὁποῖα πρόσφεραν θυσιές. Ἐπίσης οἱ κάτοικοι τῆς Παλαιστίνης τὴν ἐποχὴ αὐτὴ πίστευαν στὴν μεταθανάτια ζωὴ, γι' αὐτὸ καὶ περιποιοῦνταν τοὺς τάφους καὶ εἶχαν ἀφιερῶματα σ' αὐτούς. Αὐτὴ γενικὰ ἦταν ἡ κατάσταση τῆς Παλαιστίνης ὅταν ὁ Ἀβραάμ, ὁ πρῶτος Πατριάρχης, εἰσῆλθε σ' αὐτὴν.

Μέ πολλές εὐχές,

† Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Ἰερεμίας

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΟ ΕΓΚΥΚΛΙΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

Δημητσάνα - Μεγαλόπολη, Κυριακή 24 Ιανουαρίου 2010

11. ΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΙΕΣ ΣΤΟΝ ΑΒΡΑΑΜ (Γεν. 12,2-4.7)

1. Μελετούμε, αδελφοί μου χριστιανοί, τό πρώτο βιβλίο τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τήν Γένεση. Πολύ καλά τό βιβλίο αὐτό τό ὀνόμασαν ἔτσι. «Γένεση» σημαίνει δημιουργία. Τό βιβλίο λοιπόν αὐτό, ἀφοῦ μᾶς εἶπε μέχρι τώρα γιά τήν δημιουργία τοῦ κόσμου καί τοῦ ἀνθρώπου, θα μᾶς πει τώρα γιά τήν δημιουργία τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεός, ἀγαπητοί μου, θά ἐκλέξει ἕνα λαό μέ τόν ὁποῖο θά συνάψει συμφωνία καί θά τοῦ δώσει τόν Νόμο Του. Καί θά τό κάνει ὁ Θεός αὐτό, γιατί θέλει τόν λαό πού θά ἐκλέξει νά τόν χρησιμοποιήσει σάν προζύμι, γιά νά ζυμώσει ὅλο τό ἀλεύρι τοῦ κόσμου! Ναί! Ὁ σκοπός γιά τόν ὁποῖο ὁ Θεός ἐξέλεξε τόν Ἰσραηλιτικό λαό καί τοῦ ἔδωσε τόν Νόμο Του ἦταν ἱεραποστολικός σκοπός. Ἦταν γιά νά γίνει ὁ λαός αὐτός ἱεραπόστολος στά ἔθνη καί νά δώσει καί στά ἔθνη αὐτά τόν Νόμο, πού ἔδωσε ὁ Θεός σ' αὐτόν.

2. Εἶδαμε στό προηγούμενο κήρυγμά μας γιά τήν κλήση τοῦ Ἀβραάμ ἀπό τήν Μεσοποταμία πρὸς τήν Παλαιστίνη. Αὐτός ὁ Ἀβραάμ θά γινόταν ὁ γενάρχη τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Καλώντας ὁ Θεός τόν Ἀβραάμ πρὸς τήν νέα του κατοικία τοῦ ἔδωσε μία ἐπαγγελία, μία ὑπόσχεση γιά τό μέλλον του. Ὅταν αὐτός βρισκόταν στήν Συχέμ τοῦ εἶπε: «Θά σέ εὐλογήσω, θά σέ κάνω μέγα ἔθνος καί θά μεγαλύνω τό ὄνομά σου... Καί θά εὐλογηθοῦν διά σου ὅλες οἱ φυλές τῆς γῆς» (Γεν. 12,2-3). Ἀλλά, λίγο ἀργότερα ὁ Θεός ἔδωσε καί μία ἄλλη ἐπαγγελία στόν Ἀβραάμ. Τοῦ εἶπε ὅτι αὐτή τήν χώρα πού βλέπει τήν προορίζει γιά κατοικία τοῦ λαοῦ πού θά βγεῖ ἀπό τά σπλάχνα του (Γεν. 12,7). Αὐτές οἱ δύο ἐπαγγελίες, ἀγαπητοί, πού δόθηκαν στόν Ἀβραάμ, ἦταν δύο θεοφάνειες τοῦ Θεοῦ σ' αὐτόν. Γι' αὐτό καί διαβάζουμε: «Ἔφθη Κύριος τῷ Ἀβραάμ καί εἶπεν αὐτῷ» (Γεν.12,7). Αὐτές τίς θεοφάνειες θά τίς βλέπουμε συχνά στήν Παλαιά Διαθήκη. Δέν εἶναι, λοιπόν, ἡ Παλαιά Διαθήκη ἕνα ἀπλῶς καλό βιβλίο, πού ἔχει καλά λόγια. Τέτοια βιβλία μέ καλά λόγια εἶναι πολλά. Ἡ Παλαιά Διαθήκη εἶναι βιβλίο θεοφανειῶν. Καί μάλιστα θά πούμε ἀργότερα, ὅτι ἡ Παλαιά Διαθήκη ἔχει θεοφάνειες τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, προτοῦ ἀκόμη νά σαρκωθεῖ. Γι' αὐτόν ἀκριβῶς τόν λόγο δέν πρέπει νά ἀπορρίπτουμε τήν Παλαιά Διαθήκη, γιατί εἶναι καί αὐτή, ὅπως καί ἡ Καινή. Εἶναι βιβλίο τοῦ Χριστοῦ.

3. Ὁ Ἀβραάμ λοιπόν εἶδε καί ἄκουσε τόν Θεό, πού τοῦ ἔδωσε δύο ἐπαγγελίες, γι' αὐτόν καί γιά τόν λαό, πού θά προέλθει ἀπό αὐτόν. Ἀλλά μπορεί νά δεῖ κανεῖς τόν Θεό; Ὁχι, χριστιανοί μου, «κανεῖς ποτέ δέν εἶδε τόν Θεό» (Ἰωάν. 1,18). Ἀλλά θά πρέπει ἀπό τώρα νά σᾶς πῶ ὅτι, ὅπως δέν μπορούμε νά δοῦμε καί νά ἀγγίξουμε τήν οὐσία τοῦ ἡλίου, τήν λάβα του, ἀλλά ὅμως λουζόμαστε στό φῶς καί τίς ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, ἔτσι καί μέ τόν Θεό. Δέν μπορούμε νά δοῦμε, οὔτε μπορούμε νά ἔρθουμε σέ ἐπαφή μέ τήν οὐσία τοῦ Θεοῦ, ἀλλά ὅμως βλέπουμε τόν Θεό καί κοινωνοῦμε μαζί του μέ τίς ἐνέργειές Του. Μάθετε, ἀγαπητοί μου, αὐτό τό δόγμα τῆς πίστεως, πού δέν τό

ἤξερε ὁ αἰρετικὸς Βαρλαάμ, καὶ ἅς ἔκανε τὸν σοφόν. Οἱ ἅγιοι Πατέρες, μὲ μεγάλφωνο τὸν ἅγιο Γρηγόριο τὸν Παλαμᾶ, μᾶς λέγουν ὅτι ὁ Θεὸς ἔχει οὐσία καὶ ἐνέργειες. Μὲ τὴν θεία οὐσία μόνο Τρία Πρόσωπα ἔχουν κοινωνία, γι' αὐτὸ καὶ λέγονται «Ὁμοούσια». Εἶναι τὰ Τρία Πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Διὰ μέσου τῶν θείων ἐνεργειῶν λοιπὸν ὁ Ἀβραάμ εἶδε καὶ ἄκουσε τὸν Θεόν, ὅταν Αὐτὸς τοῦ ἔδωσε τίς ἐπαγγελίες. Ὅτι, δηλαδή, «θά εὐλογηθεῖ καὶ θά γίνει μέγα ἔθνος» καὶ ὅτι «θά εὐλογηθοῦν δι' αὐτοῦ ὅλες οἱ φυλές τῆς γῆς»! Οἱ ὑποσχέσεις αὐτές τοῦ Θεοῦ στὸν Ἀβραάμ εἶναι μὲ λίγα λόγια ὅλο τὸ ὑπόλοιπο μέρος τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἀλλά οἱ ὑποσχέσεις αὐτές τοῦ Θεοῦ εἶναι καὶ ἡ οὐσία τῆς Καινῆς Διαθήκης. Γιατί ἡ Καινὴ Διαθήκη μᾶς μιλάει γιὰ τὴν σωτηρία ὅλων τῶν ἐθνῶν διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος, κατὰ σάρκα, εἶναι ἀπόγονος τοῦ Ἀβραάμ. Ὅπως μᾶς λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος «Ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραάμ – δηλαδή, ἡ ἐπαγγελία πού ἔδωσε ὁ Θεός σ' αὐτόν – ἔρχεται μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστό στὰ ἔθνη. Καὶ ἔτσι μὲ τὴν πίστη ἀποκτοῦμε τὸ πνεῦμα πού ὑποσχέθηκε ὁ Θεός στὸν Ἀβραάμ» (Γαλ. 3,14).

4. Ὁ εὐλαβέστατος καὶ εὐσεβέστατος Ἀβραάμ στὸν τόπο ἐκεῖνο τῆς Συχέμ, πού εἶδε καὶ ἄκουσε τὸν Θεόν, «ἔχτισε θυσιαστήριον σ' Αὐτόν, πού τοῦ φανερώθηκε» (Γεν 12,7). Δηλαδή ὁ Ἀβραάμ στὸν τόπο ἐκεῖνο ἔκανε ἓνα Ναό. Ἦθελε νὰ θυμᾶται καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ἀπόγονοί του τὸ θαῦμα τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ σ' αὐτόν τὸν τόπο καὶ ὅσοι περνοῦν ἀπ' αὐτόν νὰ τὸν σέβονται καὶ νὰ τὸν εὐλαβοῦνται ὡς ἱερό τόπο. Καὶ πραγματικά, ἔτσι ἔβλεπαν ἀργότερα τὸν τόπο αὐτόν. Σ' αὐτόν τὸν τόπο ἀργότερα ὁ Ἰακώβ ἔχτισε καὶ αὐτὸς ἓνα θυσιαστήριον ἀγοράζοντας μάλιστα καὶ τὸν τόπο. Ἦγινε ἓνας τόπος ταφῆς τῶν Πατριαρχῶν (Ἰησ. Ν. 24,32).

5. Ὁ Ἀβραάμ, ἀγαπητοί μου, ἦταν ἄνθρωπος μεγάλης πίστεως στὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς τοῦ εἶπε ὅτι θά πληθύνει τοὺς ἀπογόνους του, ἀλλά ἡ γυναίκα του Σάρρα ἦταν στείρα. Καὶ ἦταν καὶ οἱ δύο σέ μεγάλη ἡλικία. Ὅχι μόνον αὐτό, ἀλλά τώρα ἔχασε καὶ αὐτὴ τὴν στείρα γυναίκα του. Γιατί μᾶς λέει παρακάτω ἡ Γένεση, ὅτι ὁ Ἀβραάμ βρέθηκε στὴν Αἴγυπτο (12,10-20). Τί ἤθελε ὁ Ἀβραάμ στὴν Αἴγυπτο; Πεῖνα συνέβαινε συχνά στὴν Παλαιστίνη καὶ οἱ πεινῶντες κατέβαιναν στὴν Αἴγυπτο, τὸν σιτοβολῶνα αὐτόν τῆς Ἀνατολῆς (Γεν. 12,10). Στὴν Αἴγυπτο ὅμως πού πῆγε ὁ Ἀβραάμ ζοῦσαν οἱ Φαραῶ, πού εἶχαν χαρέμια γυναικῶν. Ἔτσι λοιπὸν οἱ ἄρχοντες τοῦ Φαραῶ ἄρπαξαν καὶ τὴν Σάρρα, τὴν γυναίκα τοῦ Ἀβραάμ καὶ τὴν παρουσίασαν στὸν Φαραῶ. Μία στείρα γυναίκα εἶχε ὁ Ἀβραάμ καὶ τοῦ τὴν πῆραν καὶ αὐτὴ! Καὶ αὐτὸς ἔμεινε μόνον μὲ τὴν ἐπαγγελία τοῦ Θεοῦ, ὅτι θά τὸν κάνει ἔθνος μέγα. Ἀλλά κρατιόταν, πραγματικά, ὁ Ἀβραάμ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ, γιατί εἶχε δυνατὴ πίστη σ' Αὐτόν. Καὶ ὁ Θεός πάντα ὑπεράσπιζε τὸν πιστό Του δούλο, τὸν Ἀβραάμ. Καὶ τώρα, στὴν περίπτωση τοῦ Φαραῶ, ἐπενέβη ὁ Θεός καὶ τοῦ χτύπησε μὲ πληγές τὴν οἰκογένειά του, γιατί ἄρπαξε τὴν γυναίκα τοῦ πιστοῦ του δούλου. Καὶ ἀναγκάστηκε τελικὰ ὁ ἴδιος ὁ Φαραῶ νὰ παραδώσει τὴν Σάρα στὸν σύζυγό της Ἀβραάμ. (Γεν. 12,17-19). Ἀλλά θά συνεχίσουμε στό ἐπόμενο μας κήρυγμα.

Μέ πολλές εὐχές, † Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας

12. ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΛΩΤ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΗ ΓΕΝΕΑ (Γεν. 13,1-18)

1. Τά κυριακάτικα κηρύγματά μας, ἀδελφοί χριστιανοί, βρίσκονται στὸν Ἀβραάμ, τὸν πιστό αὐτό δοῦλο τοῦ Θεοῦ. Πραγματικά, ἦταν πολὺ πιστός δοῦλος τοῦ Θεοῦ ὁ Ἀβραάμ. Ἦταν παραδομένος ἀπόλυτα στὸν Θεό καὶ ἔκανε πάντοτε ὅ,τι Αὐτός τοῦ ἔλεγε! «Σήκω ἀπὸ ἐδῶ, Ἀβραάμ καὶ πήγαινε ἐκεῖ!» «Φύγε ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πήγαινε ἄλλου!» Καὶ ὁ Ἀβραάμ ὑπήκουε. Γι' αὐτό τὸν εἶπαν «ἀλήτης» τοῦ Θεοῦ! Τό «ἀλήτης» εἶναι ἀπὸ ἓνα παλαιό ρῆμα «ἀλῶμαι», πού σημαίνει περιπλανῶμαι. Ἔτσι περιπλανώμενος ἦταν καὶ ὁ Ἀβραάμ καὶ πήγαινε ὅπου τὸν καθοδηγοῦσε ὁ Θεός, πού τὸν εἶχε ἐκλέξει γιὰ τὸ μεγάλο σχέδιό Του.

Ἐναν τέτοιο ἤθελε ὁ Θεός γιὰ τὸ σχέδιο Του, ἓναν ὑπάκουο καὶ πιστό δοῦλο. Τέτοιοι ἤθελε ὁ Θεός νὰ εἶναι οἱ ἄνθρωποι τῆς καλῆς γενεᾶς, ἀπὸ τὴν ὁποία θὰ προερχόταν ὁ Μεσσίας. Εἶπαμε καὶ σέ προηγούμενο κήρυγμά μας ὅτι ὁ Θεός φρόντιζε πολὺ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς αὐτῆς, γιὰ νὰ παραμένουν πιστοὶ ἢ διαφορετικὰ τοὺς διέγραφε ἀπ' αὐτήν.

2. Ἔτσι θὰ ποῦμε στὸ σημερινό μας κήρυγμα ὅτι ὁ Θεός διέγραψε τὸν Λῶτ ἀπὸ τὴν γραμμὴ τῆς καλῆς αὐτῆς γενεᾶς. Ὁ Λῶτ, ἀγαπητοί μου, ἦταν ἀνιψιός τοῦ Ἀβραάμ, τὸ παιδί τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἦταν δὲ ὁ Λῶτ ὀρφανός, γιατί πέθανε ὁ πατέρας του Ἀρράν. Ὁ Ἀβραάμ ἀγαποῦσε τὸν ἀνιψιό του τὸν Λῶτ καὶ φρόντιζε γι' αὐτόν, γι' αὐτό καὶ τὸν πῆρε μαζί του στὴν πορεία του πρὸς τὴν Χαναάν (11,27-28. 12,4). Καὶ ὁ Λῶτ εὐλογήθηκε ἀπὸ τὸν Θεό γιὰ τὴν προσκόλλησή του στὸν πιστό δοῦλο τοῦ Θεοῦ, τὸν Ἀβραάμ. Ἔτσι μᾶς λέει ἡ Γένεση, τὸ βιβλίό πού μελετᾶμε, ὅτι καὶ ὁ Λῶτ, ὅπως καὶ ὁ θεῖος τοῦ Ἀβραάμ, ἀπέκτησε καὶ αὐτός πλοῦτο πολὺ, «πρόβατα καὶ βόδια καὶ σκηνές» (13,2.5). Ἀλλὰ ἡ πολλὴ περιουσία, ἀδελφοί μου χριστιανοί, γίνεται πολλές φορές αἰτία τσακωμῶν καὶ χωρισμῶν καὶ σ' αὐτὰ ἀκόμη τὰ συγγενικά πρόσωπα. Ἔτσι διαβάζουμε ἐδῶ στὴν Γένεση ὅτι, ἐπειδὴ τὰ ποιμνία τοῦ Ἀβραάμ καὶ τοῦ Λῶτ ἐγίναν πολλά, ἐγίναν πάρα πολλά, οἱ βοσκοὶ τους μάλωναν, γιατί δὲν μπορούσαν καὶ τὰ δύο ποιμνία νὰ βόσκουν στὸν ἴδιο τόπο (13,6.7). Στὴν φιλονικία αὐτὴ καὶ τὸν καυγά αὐτόν τὴν λύση ἔδωσε ὁ Ἀβραάμ, πού ἦταν ταπεινός. Γιατί λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος ὅτι τὴν λύση σέ μιὰ φιλονικία τὴν δίνει πάντα ὁ ταπεινότερος.¹ Ὁ Ἀβραάμ, χριστιανοί μου, εἶπε αὐτό τὸν ὑπέροχο λόγο, πού πρέπει νὰ γίνει κανόνας καὶ σύνθημα στὴν σχέση μεταξύ τῶν συγγενῶν. «Ἄς μὴν ὑπάρχει φιλονικία μεταξύ μας – εἶπε στὸν Λῶτ – γιατί εἴμαστε συγγενεῖς!» Εἶναι πραγματικά πολὺ ὠραῖος ὁ λόγος αὐτός τοῦ Ἀβραάμ στὸν ἀνιψιό του, γι' αὐτό καὶ θὰ τὸν ξαναπῶ, ἀλλὰ ὅπως ἀκριβῶς εἶναι γραμμένος στὸ κείμενο, γιὰ νὰ τὸν μάθετε ἀπ' ἔξω: «Μὴ ἔστω μάχη ἀνά μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, ὅτι ἄνθρωποι ἀδελφοί ἐσμεν ἡμεῖς» (13,8)!

3. Γιὰ νὰ παύσει λοιπὸν ἡ φιλονικία, ὁ Ἀβραάμ πρότεινε στὸν ἀνιψιό του τὸν Λῶτ νὰ ἐκλέξει πρῶτος αὐτός ὅποια περιοχὴ ἤθελε, γιὰ νὰ βόσκουν ἐκεῖ τὰ ποιμνιά του, καὶ ὁ Ἀβραάμ θὰ πάει στὴν περιοχὴ πού θὰ ἀπέμενε (13,9). Ὁ Λῶτ, ἀγαπητοί μου, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐντυπωσιαστεῖ καὶ νὰ καταντροπιαστεῖ ἀπὸ τὴν ταπεινὴ καὶ εὐγενικὴ αὐτὴ πρόταση τοῦ θείου

1. Βλ. Ἰωάν. Σιναΐτου Κλίμαξ, Λόγος ΚΕ', 3.

του Ἀβραάμ καί νά πει: «Ὅχι, ὄχι, θεῖε μου, ἐσύ νά ἐκλέξεις πρῶτος τήν περιοχή πού σου ἀρέσει καί ὄχι ἐγώ. Ἐγώ δέν θά ἤμουν ἐδῶ καί δέν θά εἶχα τόν πλοῦτο πού ἔχω, ἄν δέν μέ ἔπαιρνες κοντά σου ἐσύ ὁ θεῖος μου Ἀβραάμ!» Ἀντί λοιπόν νά μιλήσει ἔτσι ταπεινά καί εὐγενικά ὁ Λῶτ, δέχτηκε πρόθυμα τήν πρόταση τοῦ Ἀβραάμ νά διαλέξει πρῶτος. Ἐκανε ὅμως μεγάλο λάθος στήν ἐκλογή του. Γιατί διάλεξε μιᾶ περιοχή πού φαινόταν ὡραία στό μάτι καί εὐφορη στήν παραγωγή της, ἀλλά δέν σκέφτηκε ποιοί ἄνθρωποι κατοικοῦν στήν περιοχή αὐτή. Διάλεξε τήν περιοχή Σόδομα καί Γόμορρα (13,12-13). Ὅπως μάλιστα τό λέει καθαρά ἡ Γένεση, «οἱ ἄνθρωποι τῶν Σοδόμων ἦταν πολύ κακοί καί πολύ ἄμαρτωλοί» (12,13). Δέν τό ἔλαβε ὑπ' ὄψιν ὅμως αὐτό ὁ Λῶτ καί ἡ ἐκλογή του αὐτή ἔγινε αἰτία καταστροφῆς του. Ὅπως θά δοῦμε σέ ἄλλο κήρυγμά μας, διαλύθηκε ἡ οἰκογένειά του. Ἀλλά τό μεγαλύτερο κακό ἦταν ὅτι χωρίστηκε ἀπό τόν εὐλογημένο του θεῖο Ἀβραάμ καί μέ τήν ἐκλογή πού ἔκανε διαγράφηκε ἀπό τήν καλή γενεά τῶν ἀνθρώπων τοῦ Θεοῦ. Ἄς εἶναι, ἀγαπητοί μου, καί γιά ὅλους μας μάθημα τό πάθημα αὐτό τοῦ Λῶτ καί σέ ὅλα τά πράγματα ἄς ὑπολογίζουμε πρῶτα τό πνευματικό καί οἰκογενειακό μας συμφέρον καί ὄχι τίς ὑλικές ἀπολαβές καί ἡδονές. Καλύτερα νά εἶμαι φτωχός καί ἀπένταρος, ἀλλά ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, παρά νά κατοικήσω στά Σόδομα καί τά Γόμορρα!

Χωρίστηκε λοιπόν ὁ Λῶτ ἀπό τόν θεῖο του τόν Ἀβραάμ. Διάλεξε αὐτός πρῶτα τήν ὡραιότερη καί εὐφορώτερη περιοχή, τά Σόδομα καί τά Γόμορρα, καί γιά τόν Ἀβραάμ ἔμεινε ἡ βορειότερη περιοχή τῆς Παλαιστίνης. Σάν παραγκωνισμένος καί ἀδικημένος φαίνεται τώρα ὁ Ἀβραάμ ἀπό τόν ἀνιψιό του μάλιστα τόν Λῶτ πού εὐεργέτησε. Πρέπει νά ἦταν πολύ πονεμένος καί πικραμένος. Γι' αὐτό ἀκριβῶς ἐμφανίζεται τώρα πάλι ὁ Θεός στόν Ἀβραάμ καί τοῦ λέει παρήγορα λόγια. Τοῦ δίνει μεγαλύτερη καί πλουσιώτερη ἐπαγγελία ἀπό τήν πρώτη. Τοῦ ὑποσχέθηκε ὅτι μέχρι ἐκεῖ πού φτάνει τό μάτι του πρός βορρᾶ, νότο, ἀνατολή καί δύση, ὅλη αὐτή τήν γῆ πού βλέπει, θά τήν δώσει σ' αὐτόν καί τούς ἀπογόνους του (13,14-17). Σάν μόνιμη κατοικία του ὁ Ἀβραάμ ἔκανε τήν δρῦ (βελανιδιά) κάποιου παλαιοῦ Μαμβρῆ, πού ἦταν στήν πόλη Χεβρών. Καί γιά ἀνάμνηση τῆς νέας ἐπαγγελίας πού ἔδωσε ὁ Θεός σ' αὐτόν, ἀλλά καί γιά κατοχή τῆς γῆς πού πῆρε, ὁ Ἀβραάμ ἔστησε θυσιαστήριο στόν Θεό καί πρόσφερε θυσία σ' Αὐτόν (13,18).

4. Τό θέμα μας στό σημερινό κήρυγμα, ἀγαπητοί μου, ἦταν ἡ διαγραφή τοῦ Λῶτ ἀπό τήν καλή γενεά, στήν ὁποία τώρα παραμένει μόνο ὁ Ἀβραάμ. Μᾶς κάνει ἐντύπωση ἡ προσοχή τοῦ Θεοῦ ἀπό τήν ἀρχή γιά τήν ἐκλογή τῶν ἀνθρώπων τῆς καλῆς γενεᾶς. Διαγράφει τόν Κάιν, γιατί διαφθάρθηκε καί κρατάει τήν γενεά τοῦ Σήθ. Ἀλλά καί τήν γενεά αὐτή τήν παραμερίζει, γιατί διαφθάρθηκε καί αὐτή καί κρατάει μόνο τόν Νῶε, γιατί μόνο αὐτός βρέθηκε δίκαιος (6,9). Καί ἀπό τά παιδιά τοῦ Νῶε ἐκλέγει μόνο τόν Σήμ. Καί ἀπό τόν Σήμ κρατάει μόνο τόν Θάρα μέ τά μισά του παιδιά. Καί ἀπό αὐτούς κρατάει μόνο δύο φαμίλιες, τοῦ Ἀβραάμ καί τοῦ Λῶτ. Καί τώρα ἀπομακρύνεται ὁ Λῶτ καί μένει μόνο ὁ Ἀβραάμ. Σάν νά ἔχουμε καί ἐδῶ στήν ἐκλογή τοῦ Θεοῦ ἕναν φοβερό κατακλυσμό, ὅπως στόν κατακλυσμό τοῦ Νῶε! Μυστικό κατακλυσμό!

Μέ πολλές εὐχές, † Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
ΓΟΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ
ΙΕΡΕΜΙΑΣ

Ἐν Μεγαλοπόλει τῇ 2α Ἰανουαρίου 2010

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

Ἀγαπητοί μου Συμπρεσβύτεροι Πατέρες Ἱερεῖς
τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως,

Μέ τήν παροῦσα μου ἐπιστολή σας εὐχομαι ὀλόκαρδα τό νέο ἔτος 2010 νά εἶναι εὐλογημένο ἀπό τόν Ἰησοῦ Χριστό μας γιά τίς οἰκογένειές σας καί τίς ἐνορίες σας.

Εὐχομαι νά ζήσετε χρόνια πολλά μέ δυνατή ὑγεία, γιά νά λειτουργεῖτε σάν Ἱερεῖς τό Πανάγιο Θυσιαστήριο τοῦ Κυρίου μας.

Εὐχομαι τήν χρονιά αὐτή καί σεῖς καί ἐγώ νά συνειδητοποιήσουμε τί τιμή μᾶς ἔκανε ὁ Χριστός νά τελοῦμε τήν Θεία Λειτουργία καί ἄς φιλοτιμηθοῦμε λοιπόν νά τελοῦμε τό ἱερώτατο αὐτό ἔργο μας μέ ζῆλο καί καθαρότητα.

Ἄς μᾶς δώσει ἡ Παναγία Δέσποινα τήν Εὐχή Της, γιά νά βάλουμε ἐπιτέλους καί ἐμεῖς οἱ Κληρικοί μιά καλή ἀρχή μετανοίας. Τό μαῦρο ράσο μας εἶναι σύμβολο μετανοίας. Εἶναι τό ἔνδυμα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, πού τό κήρυγμά του ἦταν τό «Μετανοεῖτε». Γι' αὐτό ἐμεῖς οἱ Ἱερεῖς πρέπει νά ζοῦμε τήν μετάνοια καί νά τήν κηρύττουμε ἔπειτα στόν λαό μας.

Παρακαλῶ νά ἔχω τήν ἐπικοινωνία μαζί σας, γιατί αὐτό μᾶς φέρει τήν «κοινωνία», τόν συμπνευματισμό δηλαδή τῶν ψυχῶν μας καί τήν ἀλληλοβοήθεια γιά τήν λύση τῶν ποιμαντικῶν μας προβλημάτων. Ἐπιθυμῶ λοιπόν νά ἐνημερώνομαι γιά τά διάφορα ποιμαντικά προβλήματα τῆς ἐνορίας σας, ἀλλά καί γιά τά οἰκογενειακά σας προβλήματα θέλω νά φαίνομαι βοηθός, ὅπου μπορῶ.

Εὐχεσθε καί γιά μένα, σεβαστοί μου πατέρες. Τελικά μᾶς μένει ἡ προσευχή τοῦ ἑνός γιά τόν ἄλλον ὡς ἡ καλύτερη ἐπικοινωνία.

Καλή Χρονιά – Χρόνια πολλά!

Μέ πολλές εὐχές,

† Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
ΓΟΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ
ΙΕΡΕΜΙΑΣ

Ἐν Μεγαλοπόλει τῇ 2α Ἰανουαρίου 2010

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΤΟΥ

Τιμιώτατοι Ἄρχοντες τῶν Δήμων
τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως,
Χαίρετε καί υἱαίνεστε.

Κατά πρῶτον, μέ τήν εὐκαιρία τῆς εἰσόδου μας στό νέο ἔτος 2010, Σᾶς εὐχομαι ὀλόκαρδα πλούσια τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ στίς οἰκογένειές Σας καί τόν λαό Σας γιά τό καλό τοῦ τόπου μας καί τῆς πατρίδος μας γενικώτερα.

1. Ἦθελα ἀπό καιρό, ἐκλεκτοί μου Ἄρχοντες, νά Σᾶς ἀπευθύνω μία ἐπιστολή, γιά νά Σᾶς ἐκφράσω τά πολλά μου συγχαρητήρια γιά τούς κόπους Σας στίς ἐπαρχίες τῆς κυριότητάς Σας, τίς ὁποῖες ἔχετε καταστολίσει μέ ὁμορφα ἐπωφελῆ ἔργα. Ἔχω γνωρίσει τόν καθένα Σας προσωπικά καί ἔχω διαγνώσει τόν πόνο Σας γιά τά προβλήματα τῶν Δήμων Σας καί τόν πόθο Σας νά τά λύσετε – ὅπως καί τό πράττετε – μέ συμφέροντα ὑπέρ τοῦ λαοῦ τρόπο. Δείχνετε ὅτι τούς Δήμους μας τούς ἔχετε σάν μία ἄλλη οἰκογένειά Σας. Καί σάν νά μοῦ φαίνεται ὅτι καταδαπανᾶστε περισσότερο γιά τήν οἰκογένεια τῶν Δήμων Σας ἀπ' ὅ,τι γιά τήν προσωπική Σας οἰκογένεια. Σᾶς τιμᾶ αὐτό, γιατί «ἐξουσία» σημαίνει νά βγαίνει κανείς καί ἔξω ἀπό τήν οὐσία του, ἔξω ἀπό τά προσωπικά του συμφέροντα. Θά μοῦ ἐπιτρέψετε ὅμως νά πῶ, ὡς Ἐπίσκοπός Σας, ὅτι πάνω ἀπ' ὅλα προέχει ἡ προσωπική Σας οἰκογένεια, στήν ὁποία καί εὐχομαι πλούσια τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ.

2. Στήν ἐπιστολή μου αὐτή, καλοί μου Ἄρχοντες, θέλω νά Σᾶς γράψω καί γιά τόν ἑαυτό μου, λέγοντας τόν πόνο μου καί τίς ἀγωνίες μου. Ἄς μήν ξεχνᾶμε ὅτι καί Σεῖς καί ἐμεῖς οἱ Ἱερεῖς καί οἱ Ἀρχιερεῖς ἔχουμε τό ἴδιο ἀντικείμενο, ὑπηρετοῦμε τόν ἴδιο λαό.

Ἐγώ, ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ τόπου, ἀγαπητοί μου, μέ τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ, ἔχω ἀγαπήσει καί τίς δύο Ἐπαρχίες τῆς Μητροπόλεώς μου, καί τήν Γορτυνία καί τήν Μεγαλόπολη, καί νοιάζομαι πολύ γιά τήν ποιμαντική τους. Προπαντός καῖνε τήν ἀρχιερατική μου καρδιά δύο προβλήματα: Τό θέμα τῶν πολλῶν ἐφημεριακῶν κενῶν καί ἡ κατήχηση τοῦ λαοῦ. Ἀκοῦστε, ἀγαπητοί μου! Ἐγώ ὁ Ἐπίσκοπος, σάν ἀντιπρόσωπος τοῦ Χριστοῦ, πρέπει νά συνεχίζω τό ἔργο Του. Ὁ Ἰησοῦς Χριστός στήν γῆ ἔκανε αὐτά τά δύο: Πρῶτον, κήρυξε τόν ἅγιο λόγο Του, πού εἶναι στό Εὐαγγέλιο, καί δεύτερον, ἔχυσε τό ἅγιό Του Αἷμα στόν Γολγοθᾶ, αὐτό τό Αἷμα πού εἶναι μέσα στό Ἅγιο Ποτήριο. Τό ἔργο λοιπόν τό δικό μου εἶναι πρῶτον μέν νά κηρύττω τόν λόγο τοῦ Θεοῦ καί νά βάλω τό Ἅγιο Εὐαγγέλιο σέ

ὅλα τὰ σπίτια τῶν χριστιανῶν τῆς Μητροπόλεώς μου· καί δεύτερον, νά φροντίζω νά ἐκκλησιάζονται οἱ χριστιανοί καί νά κοινωνοῦν στήν Θεία Λειτουργία τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Τρία χρόνια τώρα στήν Μητρόπολη δέν νοιώθω ὅτι πέτυχα στό ἔργο αὐτό, πού εἶναι τό κύριο καί ἀποκλειστικό ἔργο μου. Νοιώθω σ' αὐτό ἀποτυχημένος Ἐπίσκοπος. Δέν εἶναι ἀνάγκη νά μοῦ λένε ἄλλοι γιά τήν ἀποτυχία μου, τήν λέγω ἐγώ ὁ ἴδιος. Τρία χρόνια τώρα στήν Μητρόπολη ἔπρεπε νά εἶχα ανάψει φωτιά ἀγάπης καί ἔρωτα γιά τόν Θεό. Ἐπρεπε νά κάνω τούς Γορτυνίους καί τούς Μεγαλοπολίτες νά μελετοῦν κάθε μέρα τόν λόγο τοῦ Θεοῦ, τό κατά Ἰωάννην Εὐαγγέλιο καί τόν προφήτη Ἡσαΐα. Καί ὅμως δέν πέτυχα τίποτε. Τό ὅτι ἔκανα χορωδίες καί χορευτικά, ἤ, ἂν κτίσω ἕνα Γηροκομεῖο, ὅπως τό ἐπιθυμῶ, αὐτά δέν εἶναι τό κύριο ἔργο μου. Αὐτά τά κοινωνικά ἔργα τά κάνετε καί Σεῖς, οἱ κ. Δήμαρχοι, καί μάλιστα τά κάνετε καλύτερα ἀπό ἡμᾶς. Τό ἔργο τοῦ Ἐπισκόπου εἶναι, μέ τό κήρυγμά του καί τό βίωμά του, νά κάνει συνειδητούς χριστιανούς, νά κάνει ἁγίους. Αὐτά σάν ἐξομολόγησή μου πρὸς Σᾶς. Βοηθήστε με, καλοί μου Ἄρχοντες, θίγοντας στόν λαό Σας καί πνευματικά θέματα, ὥστε νά τούς δημιουργηθεῖ ἐνδιαφέρον γιά τόν εὐαγγελισμό τους. Γιατί μέ πονάει πραγματικά πού βλέπω τόν λαό μας νά ἔχει ἐνδιαφέρον γιά πολιτικά, γιά ἐμπορικά, γιά οἰκονομικά, γιά ποδοσφαιρικά καί ἄλλα θέματα, ἀλλά νά μή νοιάζεται καθόλου, μά καθόλου νά μή νοιάζεται, νά μάθει τήν πίστη του. Τέλεια ἀδιαφορία ὁ λαός μας γιά τά θεολογικά θέματα!... Ἀρμόζει σ' αὐτόν ὁ λόγος τοῦ Μεγάλου Βασιλείου: «Τεχνολογοῦν καί δέν θεολογοῦν οἱ ἄνθρωποι!»

.....

Καλή Χρονιά – Χρόνια πολλά!

Μέ πολλές εὐχές, † Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἰερεμίας

Μεγαλόπολη, 30 Ιανουαρίου 2010

**ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ**

Ἀγαπητοί Συνάδελφοι,
Διδάσκαλοι καί Καθηγητές τῶν ἐπαρχιῶν Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως,
Χαίρετε καί υἰγιαίνετε!

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καί Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τῶν προστατῶν τῆς Παιδείας, σπεύδω, μέ πολλή ἀγάπη, τιμή καί σεβασμό πρὸς Σᾶς, νά Σᾶς ἐκφράσω ὡς Ποιμενάρχης τῶν δύο ἐπαρχιῶν Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως τίς θερμότερες εὐχές μου διά τήν υἰγεία Σας καί τήν πλούσια εὐλογία τοῦ Θεοῦ στήν οἰκογένειά Σας καί τούς μαθητές Σας.

Ὅσο καί ἂν εἶναι δύσκολο τό ἔργο Σας, διότι ἀσχολεῖσθε μέ τήν λεπτή ἀνθρώπινη ψυχή, καί μάλιστα τήν ψυχή τῶν νέων, καί ὅσο καί ἂν ἡ σημερινή κοινωνία μέ τά ποικίλα της ζένα πρὸς τό πνεῦμα ἐνδιαφέροντα δέν βοηθεῖ τό πνευματικό ἔργο τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ, ὅμως θέλω, ἀγαπητοί Συνάδελφοι, νά Σᾶς βεβαιώσω ὅτι εἶστε πετυχημένοι πνευματικοί πατέρες τῶν μαθητῶν Σας. Αὐτό τό διαπιστώνω ἀπό τούς καλούς λόγους τῶν μαθητῶν διά Σᾶς καί ἀπό τόν σεβασμό πού ἔχουν στό τίμιο Πρόσωπό Σας. Εὐχαριστῶ τόν Θεό, διότι σ' αὐτή τήν Ἱερή Μητρόπολη πού διακονῶ θεραπεύεται πολύ καλῶς ἡ παιδεία ἀπό ἀξιούς καί εὐσυνειδήτους λειτουργούς της.

Συνηθίζω κατά τήν ἐορτή τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν νά Σᾶς προσφέρω γραπτῶς μία σχετική μέ τό ἔργο Σας μελέτη μου. Ἐφέτος σᾶς προσφέρω μία παλαιά μου ὁμιλία περί τῶν πνευματικῶν πατέρων, τήν ὁποία ἐπιγράφω *Γέροντας καί Ἰπακοή*. Τήν προσφέρω ἀκριβῶς ὅπως ἐξεφωνήθη τότε, πρό 26 ἐτῶν, χωρίς καμμία προσθαφαίρεση. Ἡ ὁμιλία ἀναφέρεται κυρίως στόν ἐκκλησιαστικό πνευματικό πατέρα, πού στήν παράδοση καλεῖται *Γέροντας* (πρεσβύτερος, παπούλης), πῶς πρέπει νά εἶναι αὐτός καί πῶς νά διακονεῖ τίς ψυχές τῶν χριστιανῶν. Ἀλλά καί τό δικό Σας ἔργο ὡς ἐκπαιδευτικῶν, εἶναι παράλληλο μέ τό ἰδικό μας ὡς ἐκκλησιαστικῶν. Εἴμαστε καί οἱ δύο ἐργάτες τοῦ πνεύματος. Δέν εἶναι ἀσχετη λοιπόν ἡ ὁμιλία μου αὐτή περί τοῦ *Γέροντος* γιά τούς Καθηγητές καί Διδασκάλους.

Σᾶς εὐχομαι, καλοί μου Συνάδελφοι, νά ζήσετε πολλά-πολλά ἔτη μέ ἰσχυρή τήν υἰγεία Σας, γιά νά ἐργάζεστε μέ δύναμη στήν ὠραία ψυχή τῶν νέων μας, νά «λειτουργεῖτε» καλύτερα θά ἔλεγα στό ἱερό θυσιαστήριο τῆς καρδιάς τῶν παιδιῶν μας, καί νά ἀπολαύσετε τούς γλυκεῖς καρπούς τῶν κόπων Σας.

Μέ πολλές εὐχές καί βαθειά ἐκτίμηση
†Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας
Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΓΡΑΠΤΗ ΟΜΙΛΙΑ ΔΟΘΕΙΣΑ ΣΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Ο ΓΕΡΟΝΤΑΣ ΚΑΙ Η ΥΠΑΚΟΗ

[Όμιλία στο Πνευματικό Κέντρο του Ἱ. Ν. Ἀγ. Τριάδος – Πειραιῶς
τὴν 5 Φεβρουαρίου 1984 πρὸς τὰ μέλη τῆς Φοιτητικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Δράσεως (Φ.Ε.Δ.)
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς]

Α΄

Ἀγαπητοί μου φίλοι,

Θά παρουσιάσω μέ ὅση δυνατή μπορῶ ἀπλότητα τό βαθύ θέμα «Γέροντας καί ὑπακοή».

Καί οἱ λαϊκοί σάν μοναχοί

Ἐνταν ἀκοῦμε τέτοιο θέμα, ἡ σκέψη πολλῶν πηγαίνει σέ μοναστήρια, γιατί νομίζουν ὅτι ἐκεῖ μόνο εἶναι ἡ θέση τοῦ Γέροντα, τοῦ πνευματικοῦ καθοδηγοῦ δηλαδή, καί στούς μοναχοὺς μόνο ἀρμόζει ἡ ὑπακοή σ' αὐτόν. Ὅμως πρέπει νά ποῦμε ἀπό τὴν ἀρχή ὅτι ὅλοι οἱ χριστιανοί πρέπει νά ζοῦμε σάν μοναχοί. Ἐνα Εὐαγγέλιο ὑπάρχει πού καλοῦνται οἱ χριστιανοί νά τό ἐφαρμόσουν, ἄσχετα ἂν αὐτοί εἶναι κληρικοί ἢ λαϊκοί. «Ἀπατᾶστε πολύ, λέγει ὁ Χρυσόστομος, ἂν νομίζετε ὅτι ὑπάρχουν ἄλλα πράγματα πού ἀπαιτοῦνται ἀπό τοὺς κοσμικοὺς καί ἄλλα ἀπό τοὺς μοναχοὺς. Ὅλοι θά λογοδοτήσουν παρόμοια».¹ Ὁ Κύριος εἶπε στοὺς μαθητές Του: «Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν καί ἀράτω τόν σταυρόν αὐτοῦ καί ἀκολουθείτω μοι» (Μάρκ. 8,34). Αὐτό εἶναι ὅλος ὁ μοναχισμός: Ἡ ἀπάρνηση τοῦ ἑαυτοῦ, ἡ ἄρση τοῦ σταυροῦ τοῦ Κυρίου καί ἡ συνεχῆ πορεία μέ τόν Ἰησοῦ. Ἀλλά τόν λόγο αὐτό ὁ Χριστός δέν τόν εἶπε στοὺς μαθητές Του μόνο· τό σχετικό χωρίο λέγει: «Προσκαλεσάμενος τόν ὄχλον σύν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς: Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν...». Τόν λόγο γιά ἀπάρνηση τοῦ ἑαυτοῦ τόν εἶπε ὁ Χριστός καί στόν ὄχλο καί ὄχι μόνο στοὺς μαθητές Του. Ὁ μοναχός καί ὁ κοσμικός ὀφείλουν νά φθάσουν στά ἴδια ὕψη. Ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, σέ ἐπιστολή του πρὸς ἕνα βυζαντινὸ ἀξιωματοῦχο, παρουσιάζει τό πρόγραμμα τῆς μοναχικῆς ζωῆς καί λέγει: «Μή γάρ

1. Ὁμιλία στήν πρὸς Ἑβραίους 7,4 βλέπε καί ὁμιλ. 20 στήν πρὸς Ἐφεσίους.

νομίσης ἐπί μονάζοντος τά λεχθέντα, ἀλλά καί ἐπί λαϊκοῦ τά πάντα ἐπίσης» (P.G. 99, 1388).

Ὁ μοναχός ὑπόσχεται τρία πράγματα. Τήν ὑπακοή, τήν ἀκτημοσύνη καί τήν παρθενία. Ἀλλά οἱ τρεῖς αὐτές ἀρετές εἶναι γιά κάθε χριστιανό. Στήν προσευχή «Πάτερ ἡμῶν...», πού εἶναι ἀσφαλῶς γιά κάθε χριστιανό καί ὄχι μόνο γιά τόν μοναχό, εἶναι τό αἶτημα «Γενηθήτω τό θέλημά Σου»: αὐτό εἶναι εὐχή ὑπακοῆς. Παρακάτω στό «Πάτερ ἡμῶν...» ἔχουμε τό αἶτημα «Τόν ἄρτον ἡμῶν τόν ἐπιούσιον δός ἡμῖν σήμερον»: αὐτό εἶναι εὐχή ἀκτημοσύνης. Καί τό τελευταῖο αἶτημα τῆς Κυριακῆς προσευχῆς «Ρῦσαι ἡμᾶς ἀπό τοῦ πονηροῦ», εἶναι εὐχή παρθενίας. Νά λοιπόν! Τίς τρεῖς κύριες ἀρετές τοῦ μοναχισμοῦ, τήν ὑπακοή, τήν ἀκτημοσύνη καί τήν παρθενία, τίς εὐχονται καί οἱ λαϊκοί. Καί οἱ λαϊκοί πρέπει νά ζοῦν σάν μοναχοί. Ὁ Γέροντας, ἀπό τόν ὁποῖο πρέπει νά χειραγωγοῦνται οἱ ψυχές καί στόν ὁποῖο πρέπει νά ὑπακούουν, δέν εἶναι μόνο γιά τούς μοναχοί, ἀλλά καί γιά τούς λαϊκοί: θά ἔλεγα μάλιστα ὅτι εἶναι περισσότερο ἀναγκαῖος γιά τούς λαϊκοί, πού ἀντιμετωπίζουν περισσότερους πειρασμούς ζῶντες στόν κόσμο.

Ἀναγκαῖος ὁ Γέροντας γιά τήν συμβάσα πτώση

Ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό Γέροντα. Θά πῶ ὅμως τώρα μιά περίεργη κάπως ἰδέα. Ἀρχίζοντας ὁ Χρυσόστομος νά ἐρμηνεύει τό κατά Ματθαῖον Εὐαγγέλιο λέγει ὅτι θά ἔπρεπε νά εἶχαμε τόσο καθαρή ζωή, ὥστε νά εἶχαμε πολύ πλούσια τήν Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί νά μή μᾶς ἦταν ἀναγκαῖα ἡ Ἁγία Γραφή. Καί μέ τούς δικαίους τῆς πρώτης γενεᾶς τῶν ἀνθρώπων ὁ Θεός ἐπικοινωνοῦσε ὄχι μέ βιβλία, ἀλλά αὐτοπροσώπως, ἐπειδὴ εἶχαν καθαρή ψυχή. Ὅταν ὅμως, ἀργότερα, ὁ λαός βυθίστηκε στήν ἀμαρτία, τότε ὁ Θεός ἐπικοινωνοῦσε μαζί του μέ πλάκες καί γράμματα.² — Μέ βάση τήν πατερική αὐτή σκέψη λέγουμε ὅτι θά ἔπρεπε νά ἔχουμε τόσο καθαρή ζωή, ὥστε νά εἶχαμε πλούσια τήν Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύ-

2. «Ἐδὲ μὲν ἡμᾶς μηδὲ δεῖσθαι τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων βοηθείας, ἀλλ' οὕτω βίον παρέχεσθαι καθαρόν, ὡς τοῦ Πνεύματος τήν Χάρη ἀντὶ βιβλίων γίνεσθαι ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς καί καθάπερ ταῦτα διὰ μέλανος, οὕτω τὰς καρδίας τὰς ἡμετέρας διὰ Πνεύματος ἐγγεγράφθαι. Ἐπειδὴ δὲ ταύτην διακρίσαμεθα τήν Χάρη, φέρε κἂν τό τόν δεύτερον ἀσπασώμεθα πλοῦν. Ἐπειδὴ ὅτι τό πρότερον ἄμεινον ἦν, καί δι' ὧν εἶπε καί δι' ὧν ἐποίησεν ἐδήλωσεν ὁ Θεός. Καί γάρ τῷ Νῶε καί τῷ Ἀβραάμ καί τοῖς ἐγγόνις τοῖς ἐκείνου καί τῷ Ἰώβ καί τῷ Μωυσεῖ δέ οὐ διὰ γραμμάτων διελέγετο, ἀλλ' αὐτός δι' ἑαυτοῦ καθαρὰν εὐρίσκων αὐτῶν τήν διάνοιαν. Ἐπειδὴ δὲ εἰς αὐτόν τῆς κακίας ἐνέπεσε τόν πυθμένα ἅπας τῶν Ἑβραίων ὁ δῆμος, τότε λοιπόν γράμματα καί πλάκες καί ἡ διὰ τούτων ὑπόμνησις» (Εἰς τό κατά Ματθαῖον ὁμιλία Α). Τήν ἴδια ἰδέα λέγει ὁ ἱερός πατέρας καί στήν Β' ὁμιλ. στήν Γένεση.

ματος και νά μήν είχαμε ανάγκη από Γέροντα. Έτσι θά έρμηνεύσουμε κάπως τό φαινόμενο ότι μεγάλοι Πατέρες έμειναν μόνοι τους στήν έρημο, χωρίς Γέροντα. Προπρωτικά ό Άδάμ και ή Εύα δέν ήταν Γέροντας ό ένας στόν άλλο, αλλά είχαν πλούσια τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ και κατευθύνονταν απ' αὐτήν.

Άλλά έγινε ή θλιβερή πτώση. Σέ τί συνίσταται ή πτώση; Η πτώση ήτταν ή άνυπακοή στήν έντολή τοῦ Θεοῦ· αὐτό εἶναι όλο – κι όλο ή πτώση, πού στοίχισε τήν έξοδό μας από τόν Παράδεισο. Ο σκοπός τῆς ζωῆς μας, άδελφοί, εἶναι νά διορθώσουμε τό κακό τῆς πτώσης γιά νά εἰσαχθοῦμε στόν Παράδεισο. Τό κακό τῆς πτώσης ήτταν ή άνυπακοή· και ή ζωή μας λοιπόν τώρα στήν γῆ πρέπει νά εἶναι όλο ύπακοή και πορεία γιά τόν εὐτυχισμένο Κῆπο τῆς Έδέμ. Άλλά έχουμε ανάγκη χειραγωγοῦ, γιά νά ακολουθήσουμε τήν εὐθεΐα, τήν πρέπουσα όδό πού όδηγεῖ στόν χαμένο Παράδεισο· γιατί ή πτώση έφερε τήν τυφλότητα, τήν «αμαύρωση» τοῦ «κατ' εἰκόνα», πού λέγουν οἱ θεολόγοι, και έχουμε ανάγκη από ένα φωτισμένο χειραγωγό, πού ξέρει από τήν πείρα του τόν δρόμο πού όδηγεῖ στήν σωτηρία. Αὐτός εἶναι ό Γέροντας! Ο χειραγωγός μου γιά τόν Παράδεισο, πού μοῦ πιάνει μέ αγάπη τό χέρι και έγώ τοῦ δίνω μέ εμπιστοσύνη τό χέρι μου, τήν ύπακοή μου, δηλαδή, και ακολουθῶ τά βήματά του, τά όδηγοῦντα με εἰς σωτηρία.

Όλοι έχουμε ανάγκη από Γέροντα

Έχουμε ανάγκη χειραγωγοῦ. Οἱ Ἰσραηλιτες, πού έφυγαν από τήν Αἴγυπτο, πορευόμενοι στήν γῆ τῆς Έπαγγελίας, είχαν όδηγό τόν Μωυσῆ και άργότερα τόν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ. Τόν Λώτ και τήν οἰκογένειά του οἱ Άγγελοι τούς έβγαλαν από τήν άμαρτωλή χώρα τῶν Σοδόμων.³ Και εμεῖς έχουμε ανάγκη άγγέλου, ἰσαγγέλου, Γέροντος δηλαδή, πού θά όδηγεῖ από τήν χώρα τῆς άπωλείας στήν χώρα τῆς σωτηρίας. Ένα ἄσμα πού ψάλλουν οἱ πιστοί μας λέγει:

Έφυγα απ' τόν Φαραώ τῆς Αἰγύπτου τήν σκλαβιά
μ' άρχηγό τόν Μωυσῆ έφτασα ως τό Σινᾶ.

.....
Γέροντά μου σεβαστέ, Μωυσῆ μου νοητέ...

3. «Οἱ μέν ἐξ Αἰγύπτου ἐξεληθόντες, Μωϋσέα· οἱ δέ ἐκ Σοδόμων φυγόντες, Ἄγγελον τόν καθηγούντα ἐκέκτηντο· και οἱ μέν, τοῖς τά ψυχικά πάθη ἰωμένοις δι' ἐπιμελείας ἰατρῶν εὐόκασιν· οἱτινες εἰσιν οἱ ἐξ Αἰγύπτου ἐκπορευόμενοι· οἱ δέ, τοῖς τήν τοῦ δυστήνου σώματος ἀκαθαρσίαν ἐπιποθοῦσιν ἐκδύσασθαι· διό και Ἄγγελου, ἤγουν ἰσαγγέλου, ἔν' οὕτως εἶπω, τοῦ βοηθοῦντος ἐπιδέονται· κατά γάρ τήν σηπεδόνα τῶν τραυμάτων, τεχνίτου λῖαν και ἰατροῦ δεόμεθα». Κλίμαξ οσίου Ἰωάννου, λόγος Α' Περί τῆς τοῦ ματαίου βίου βιαίας ἀποταγῆς ιε'.

Ἡ ὀρθόδοξη πνευματικότητα ἀρχίζει ἀπό τόν Γέροντα. Αὐτό εἶναι τό μυστικό τῆς διαφορᾶς τῆς δικῆς μας πνευματικότητας ἀπό τήν δῆθεν πνευματικότητα τοῦ προτεσταντισμοῦ· ὁ ὀρθόδοξος χριστιανός ἔχει πνευματικό πατέρα, ἔχει Γέροντα. Ὁ προτεστάντης δέν θέλει χειραγωγία· πορεύεται μόνος του πρὸς τόν Θεό μέ τόν τρόπο πού νομίζει· γι' αὐτό καί ὅσοι προτεστάντες, τόσες ἐρμηνεῖες τῶν Ἁγίων Γραφῶν, τόσοι καί τρόποι πνευματικῆς ζωῆς.

Ἄς παρατηρήσουμε τά Βυζαντινά εἰκονίσματα. Μοιάζουν περίπου τό ἓνα μέ τό ἄλλο. Τί θέλει νά ἐκφράσει αὐτό; Αὐτό ἐκφράζει μιᾶ σπουδαία ἀλήθεια: Ὅτι ὁ ἓνας ἀντέγραψε – μιμήθηκε τόν Γέροντά του· κι ἐκεῖνος τόν δικό του Γέροντα καί ἔτσι παρουσιάζεται ἡ ὁμοιότητα τῶν εἰκόνων.

«Θέλεις νά μάθεις – λέγει κάπου ὁ Χρυσόστομος – ὅτι κι ἂν εἶσαι πολύ μέγας καί πολύ καταρτισμένος, κι ἂν ἔφτασες καί σ' αὐτά τά ὕψη τῆς ἀρετῆς, ἔχεις ἀνάγκη ἀπό ἓνα σύμβουλο, πού νά σέ διορθώνει καί νά σέ ἐλέγχει;» Καί ἀναφέρει ὁ ἱερός πατέρας μιᾶ ἱστορία ἀπό τήν Παλαιά Διαθήκη: Δέν ἦταν κανεῖς ἀνώτερος ἀπό τόν Μωυσῆ. Ἦταν ὁ πρῶτος ἀπό ὅλους τούς ἀνθρώπους, ὀνομάστηκε «φίλος τοῦ Θεοῦ», ἦταν πολύ μορφωμένος καί πολύ ἐνάρετος. «Ἐπαιδεύθη Μωυσῆς πάση σοφίᾳ Αἰγυπτίων», λέγει ἡ Γραφή (Πράξ. 7,22). Μέ πολλούς προφήτες μίλησε ὁ Θεός, ἀλλά μέ τούς ἄλλους μίλησε μέ αἰνίγματα καί ὄνειρα· μέ τόν Μωυσῆ ὅμως μίλησε πρόσωπο πρὸς πρόσωπο. Ὁ Μωυσῆς ἔκανε φοβερά θαύματα. Καί ὅμως! Αὐτός ὁ σοφός καί δυνατός στά λόγια καί στά ἔργα, αὐτός ὁ «φίλος τοῦ Θεοῦ», δέν ἐνόησε ἓνα πράγμα πού ἦταν νοητό σέ πολλούς ἀνθρώπους· πού τό κατάλαβε ὁ πεθερός του, ἓνας βάρβαρος καί μέ μικρές ἱκανότητες ἀνθρώπος. Ποιό πράγμα; «Ἀκοῦστε – λέγει ὁ ἅγιος πατέρας – γιά νά μάθετε ὅτι ὁ καθένας ἔχει ἀνάγκη ἀπό σύμβουλο, ἔστω κι' ἂν φτάσει στήν ἀρετή τοῦ Μωυσῆ, καί ὅτι πράγματα πού ξεφεύγουν τήν προσοχή μεγάλων καί θαυμαστῶν ἀνθρώπων, δέν ξεφεύγουν μερικές φορές τήν προσοχή μικρῶν καί εὐτελῶν ἀνθρώπων». Ὁ Μωυσῆς στήν ἔρημο ἔκρινε ὅλες τίς διαφορές τοῦ λαοῦ, πού ὁ ἀριθμός του ἔφτανε τίς ἑξακόσιες χιλιάδες. Καί καθόταν λοιπόν ὁ μέγας Μωυσῆς καί ἀσχολοῦνταν μέ τό κοπιαστικό αὐτό ἔργο ἀπό τό πρωί μέχρι τό βράδυ. Τό εἶδε αὐτό ὁ πεθερός του, ὁ Ἰθὼρ, ἀνθρώπος μέ μικρές ἱκανότητες καί ἀσεβής (γιατί ἦταν εἰδωλόλατρες) καί συμβούλεψε τόν μέγα Μωυσῆ. Τόν συμβούλεψε νά διορίσει στόν λαό ἄνδρες πού νά προΐστανται χιλίων ἀνθρώπων (χιλιάρχους), ἄλλους πού νά προΐστανται πεντακοσίων ἀνθρώπων (πεντακοσιάρχους), ἄλλους πού νά προΐστανται ἑκατό ἀνδρῶν (ἐκατοντάρχους) καί ἄλλους, τέλος, πού νά προΐστανται δέκα ἀνδρῶν (δεκάρχους)· αὐτοί νά λύνουν – τοῦ εἶπε – τίς διαφορές τοῦ λαοῦ καί νά ἀναφέρουν σέ σένα τά μεγάλα μόνο καί σοβαρά θέματα. Καί ὁ Μωυσῆς,

λέγει ο Χρυσόστομος, «άν και έγιναν από αυτόν μεγάλα σημεία, όμως έννοήσας ότι έχει ανθρώπινη φύση, από τήν όποία ξεφεύγουν πολλές φορές πολλά, δέχτηκε μέ προθυμία τήν συμβουλή» (Βλ. όμιλία Ίω. Χρυσοστόμου «Περί έλέγχου». Είς Άπαντα Άγιών Πατέρων τ. 33, 118Α έξ. Για τό άγιογραφικό παράδειγμα βλ. ΄Εξοδ. 18,13 έξ.).

Νά, λοιπόν, παράδειγμα από τήν άγία Γραφή πού δείχνει ότι έχουμε ανάγκη καθοδηγοῦ και συμβούλου. Όποιος άρνεϊται νά έχει Γέροντα δείχνει τήν ύπερηφάνειά του· φανερώνει ότι έχει πεποιθήση, ότι θαρρεύει στον έαυτό του, ότι δέν παραδέχεται τήν άμαρτωλότητα και άδυναμία τής ανθρώπινης φύσης του· αλλά αυτό δέν είναι ανάκληση τής πτώσης· αυτό είναι παραμονή στην πτώση. Αντίθετα, αυτός πού έχει Γέροντα και ύπακούει σ' αυτόν, δείχνει τό ταπεινό του φρόνημα και μέ τήν ύπακοή του ανακαλεϊ, όπως είπαμε, τό κακό τής πτώσης, πού συνίσταται στην άνυπακοή.

Θεολογική τοποθέτηση του Γέροντα

Θά ήθελα νά δώσω κάποια άπλη Θεολογική και λειτουργική τοποθέτηση τής θέσης του Γέροντα: Ό Υϊός του Θεοῦ από τον οὐρανό ήρθε ανάμεσά μας· αλλά πέρασε από τήν Παναγία πρώτα. ΄Ετσι και έμεις, στην πορεία μας προς τήν Βασιλεία των Οὐρανών, θά πρέπει νά περάσουμε από τήν Παναγία. Ό,τι όμως, λέγεται για τήν Παναγία λέγεται και για τήν Έκκλησία. Υπάρχει μιá μυστική θεολογική σύνδεση και ταύτιση, θά έλεγα, Θεοτόκου και Έκκλησίας.⁴ Νά περάσουμε από τήν Παναγία σημαίνει νά περάσουμε από τήν Έκκλησία. Η Έκκλησία έχει τους πατέρες, τους άββάδες και τους γεροντάδες· από αυτούς πρέπει νά περάσουμε πορευόμενοι προς τον Θεό μας.

Όπως ό ιερέας προσφέρει στον Θεό τά δώρα κατά τήν θεία Λειτουργία, έτσι

4. Η ώραία αυτή θέση φαίνεται σε όμιλίες των Πατέρων και στην ιερή μας ύμνωδία· δέν είναι ή άρμόζουσα ευκαιρία έδω νά παραθέσουμε μαρτυρίες· ή Παναγία μας ύμνεϊται στην όρθόδοξη λατρεία μας ως «τής Έκκλησίας ό ασάλευτος πύργος» και αποδίδονται σ' Αὐτήν εκφράσεις και προσωνυμίες πού αποδίδονται και στην Έκκλησία (για παράδειγμα: «Αὐλή λογικῶν προβάτων», «Όλκας των θελότων σωθῆναι», «΄Εμφυχρος Παράδεισος έν μέσω εχων τον Κύριον», «Πόλις του Παμβασιλέως περι ής λελάληνται δεδοξασμένα και αξιάκουστα», «Χρυσοπλοκώτατος πύργος και δωδεκάτειχος πόλις», «Κιβωτός σωτηρίας» κ.ά.). Σπουδαία θεολογική εργασία στο θέμα αυτό είναι τό βιβλίο του ALOIS MÜLLER, ECCLESIA - MARIA (Die Einheit Marias und der Kirche). Στην ιερή μας ύμνωδία παρατηρεϊται επίσης και ή ταύτιση τής Έκκλησίας και τής Θεοτόκου μέ τον Σταυρό. Αξίζει ύστερα από σχετική έρευνα και μελέτη νά γραφεϊ ένα τέτοιο βιβλίο από τον λειτουργικό μας πλοῦτο.

καί ὁ Γέροντας, αὐτός προσφέρει τήν ψυχή στόν Θεό τελώντας τήν ὠραία αὐτή ποιμαντική ἱερουργία.⁵

Ὁ Γέροντας νυμφαγωγός εἰς Χριστόν

Ὁ Γέροντας σάν νά ἔχει τήν θέση τοῦ κουμπάρου στόν γάμο. Ὁ κουμπάρος εἶναι ὁ νυμφαγωγός τῶν δύο προσώπων, αὐτός πού ἐγγυᾶται στήν Ἐκκλησία τήν ἀγάπη τους καί προχωρεῖ ἔπειτα ἡ Ἐκκλησία στήν τέλεση τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου. Καί δέν ἐπεμβαίνει πλέον ὁ κουμπάρος στό ἀνδρόγυνο, ἀλλά στέκεται παράμερα παρακολουθώντας μόνο μή διαταραχθεῖ ἡ ὠραία τους σχέση καί ψυχρανθεῖ ἡ ἀγάπη τους· κι ἂν συμβεῖ τοῦτο, τότε πρέπει νά εἰδοποιήσει τήν Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἐπεμβαίνει νά ξανασυνδέσει τόν χαλαρωθέντα δεσμό, ἔχοντας ὡς συνεργό της τόν κουμπάρο.

Κάπως ἔτσι εἶναι καί ἡ θέση τοῦ Γέροντα στήν ψυχή. Ὁ Γέροντας εἶναι ὁ νυμφαγωγός τῆς ψυχῆς πρὸς τόν Χριστό. «Χαῖρε πιστούς Κυρίῳ ἀρμόζουσα», λέγει ὁ Ὑμνωδός στήν Παναγία (στό Τ τῶν Χαιρετισμῶν). Ἀλλά, εἶπαμε, ὅ,τι λέγεται γιά τήν Παναγία λέγεται καί γιά τήν Ἐκκλησία. Αὐτό μπορεῖ νά εἰπωθεῖ γιά τόν ἱερέα, γιά τόν Γέροντα. Πόσο ὠραῖο εἶναι ἐκεῖνο πού λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος στούς Κορινθίους: «Σᾶς ἀρραβώνιασα μέ ἕναν ἄνδρα!» («Ἡρμოსάμην ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρί» Β΄ Κορ. 11,2).⁶ Σκοπός τοῦ Γέροντα εἶναι νά συνδέσει τήν ψυχή μέ τόν Κύριο – ὄχι μέ τόν ἑαυτό του – καί νά στέκεται ἔπειτα αὐτός ὡς παράνυμφος, ἐπεμβαίνοντας ὅταν βλέπει νά χαλαρώνει ὁ ἱερός αὐτός δεσμός, γιά νά τόν συσφίξει πάλι καί νά τόν στερεώσει.

Ἀνακεφαλαίωση

Ἀνακεφαλαιώνοντας τά παραπάνω λέγουμε ὅτι ἡ ὀρθόδοξη πνευματικότητα ἀρχίζει ἀπό τόν Ἀββᾶ, ἀπό τόν Γέροντα. Μέ τήν ὑπακοή στόν Γέροντα διορθώνεται τό κακό τῆς πτώσης, πού εἶναι ἡ ἀνυπακοή, καί προφυλάσσεται ὁ πιστός

5. «Κύκλω τῆς τραπέζης σου ὡς στελέχη βλέπων τά ἔκγονά σου, χαῖρε, εὐφραίνου προσάγων ταῦτα τῷ Χριστῷ, ποιμενάρχα». (Αναβαθμός Βαρέος Ἦχου).

6. Ἐνα τροπάριο στήν ἁγία Θέκλα λέγει: «Μνηστευθεῖσαν Θαμύριδι, ὁ νυμφαγωγός σε Παῦλος ἡρμόσατο, τῷ Νυμφίῳ ὡς ἀμώμητον τῷ ἐπουρανίῳ Θέκλα πάνσοφε». (ΚΔ΄ Σεπτεμβρ. ἀ' τροπάριο δ' ὠδῆς).

ἀπό νέα πτώση. Ξέρετε γιατί συνέβη ἡ θλιβερή πτώση; Γιατί ὁ πειρασμός βρῆκε τὴν Εὐα μόνη! Δέν θά τὴν «πάθαινε» ἡ Εὐα, ἂν ἦταν μαζί μέ τόν Ἀδάμ, ἢ, ἂν ἔφευγε γρήγορα ἀπό τό φίδι καί πήγαινε στόν Ἀδάμ νά τοῦ καταγγεῖλει ὅσα βλάσφημα τῆς εἶπε αὐτό. Ἔτσι καί ἡ ψυχὴ· ὅταν κρατιέται καλά ἀπό τόν Γέροντα δέν εἶναι εὐκόλη ἡ πτώση τῆς. Καί εἶναι κράτημα, εἶναι στήριγμα δυνατό γι' αὐτήν, ἂν τρέχει καί ἀναφέρει στόν Γέροντά τῆς τίς πανοῦργες ἐπιθέσεις τοῦ πειρασμοῦ. Καί ὅπως τό μικρό παιδί, πού τό πειράζουν τά ἄλλα παιδιά, ἀπειλεῖ μέ τό «θά τό πῶ στόν πατέρα μου», ἔτσι πρέπει νά λέγει θαρρετά καί ἡ ψυχὴ στόν πειρασμό πού τῆς ἐπιτίθεται: «Θά τό πῶ στόν πάτερ μου», «θά τό πῶ στόν Γέροντά μου»! – Στό χωρίο τοῦ Παύλου πού ἀνέφερα, ὅπου λέγει στοὺς Κορινθίους «Σᾶς ἀρραβώνιασα μέ ἕναν ἄνδρα», λέγει παρακάτω ὁ Ἀπόστολος: «Φοβᾶμαι! Μήπως, ὅπως τό φίδι ἐξαπάτησε μέ τὴν πανουργία του τὴν Εὐα, ἔτσι πλανηθοῦν καί τά δικά σας νοήματα».

Στὴν ἀγία Γραφή καί τά ἅγια Συναξάρια μας βλέπουμε οἱ ἅγιοί μας νά ἀρχίζουν τὴν πνευματικὴ τους πορεία μέ Γέροντα, μέ καθοδηγό. Ἔτσι ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ εἶχε τόν Μωυσῆ· ὁ Βαρούχ τόν Ἱερεμία· ὁ Παῦλος τόν Ἀνανία· ὁ Τιμόθεος τόν Παῦλο καί ἡ ὁσία Μαρία ἡ Αἴγυπτία τόν Ζωσιμᾶ. Τό ἴδιο συμβαίνει σέ ὅλη τὴν ἀναρίθμητη στρατιὰ τῶν ἁγίων μας. Στὴν γραμμὴ αὐτὴ τῶν ἁγίων μας πρέπει νά βαδίσουμε καί ἡμεῖς καί ὄχι νά χαράξουμε ἄλλον τρόπο πνευματικῆς πορείας προτεστατίζοντα· πρέπει νά ἔχουμε Γέροντα.

Β'

Ἡ ὑψηλὴ θέση τοῦ Γέροντα

Γέροντας εἶναι ὁ πνευματικὸς πατέρας· λέγεται Γέροντας, ὅπως καί ὁ ἱερέας λέγεται «Πρεσβύτερος». Στὴν ἀρχὴ ὁ πρεσβύτερος ἱερέας ἦταν καί στὴν ἡλικία πρεσβύτερος. Ἀλλά «γῆρας τίμιον οὐ τό πολυχρόνιον, οὐδέ ἀριθμῶ ἐτῶν μεμέτρηται» (Σοφ. Σολ. 4,8)· ἔτσι καί ἕνα νεαρό ἢ νεαρά πού ἀφιερώνονται στόν Θεό τόν λέμε «καλόΓΕΡΟ» καί «καλοΓΡΙΑ». Ὁ Γέροντας, «Στάρετς» στά Ρωστικά, δέν εἶναι ἀνάγκη νά εἶναι ἡλικιωμένος, ἀλλά νά ἔχει τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ νά καθοδηγεῖ ἄλλους.

Ἡ Ἐκκλησία τό θέμα τοῦ Γέροντα, τοῦ ἐξομολόγου, τό ἔχει σέ περιποιοῦσα τιμὴ. Καί ἐξηγεῖται βέβαια αὐτό ἀπό τό ὅτι Γέροντας κυρίως, πνευματικὸς πατέρας δηλαδή σέ μιὰ Μητρόπολη εἶναι ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Μητρόπολης αὐτῆς.

Ἀλλά ἐπειδὴ δὲν ἐπαρκεῖ ὁ Ἐπίσκοπος νὰ ἐξομολογήσει ὄλο τό πληθος τοῦ λαοῦ του, παραχωρεῖ τήν πνευματική πατρότητά του καί σέ ὀρισμένους ἐκ τῶν ἱερέων του, πού διακρίνονται γιά τήν πνευματικότητά τους· γι' αὐτό καί οἱ ἐξομολόγοι ἱερεῖς λέγονται «πνευματικοί».

Ἡ ὑψηλή θέση τοῦ Γέροντα στήν Ἐκκλησία φαίνεται καί ἀπό τό ὅτι ἡ ἐκλογή του εἶναι ὑπέρ-ἐνοριακή, θά ἔλεγα· δὲν δεσμεύεται ἀπό τά ὄρια μιᾶς ἐνορίας. Γιά νὰ κάνει κανεῖς μιᾶ βάπτιση, ἕνα γάμο πρέπει νὰ παρουσιαστεῖ στήν ἐνορία του· γιά τό θέμα ὅμως τῆς ἐξομολόγησής, τῆς πνευματικῆς καθοδήγησής, δὲν ἰσχύει αὐτό.⁷ Σ' αὐτό τό θέμα ἰσχύει τό ρῆμα «ἀναπαύομαι». Προτιμᾷ κανεῖς τόν Γέροντα στόν ὁποῖο ἀναπαύεται ἡ ψυχὴ του καί ἄς βρῖσκεται αὐτός πολύ μακριά του.⁸ – Ὁ Γέροντας μέ τήν πλήρη ἔννοιά του, ὁ Στάρετς τῶν Ρώσων, δὲν ἀναδεικνύεται προβαλλόμενος ἢ ἐπιβαλλόμενος στόν λαό ἀπό ἕναν ἀνώτερο ἀξιωματοῦχο, ἀλλά ἀναδεικνύεται στόν λαό ἀπό τήν ἀρετὴ του· τό Ἅγιο Πνεῦμα μιλώντας κατ' εὐθείαν στίς καρδιές τῶν χριστιανῶν ἀποκαλύπτει ὅτι ἕνα πρόσωπο ἔχει εὐλογηθεῖ ἀπό τόν Θεό μέ τήν χάρη νὰ καθοδηγεῖ τούς ἄλλους καί νὰ θεραπεύει τά ψυχικά τους νοσήματα.

Ὁ Γέροντας, μέ τήν ἔννοια τοῦ Στάρετς καί ὄχι ἀπλῶς τοῦ ἐξομολόγου, συνηθέστατα εἶναι ἱερομόναχος, ἀλλά καί κάποιος ἔγγαμος ἱερέας μιᾶς ἐνορίας ἢ ἀκόμα, λέγουν τά Συναξάρια μας, καί κάποιος ἀπλός μοναχός ἢ μοναχή.⁹ Ἄν ὁ

7. Καί ὅμως, ἂν θελήσουμε νὰ ἐξετάσουμε βαθιά τό θέμα, θά ἐννοήσουμε ὅτι καί γιά τόν πνευματικό του ὁ πιστός πρέπει νὰ καταφεύγει στήν ἐνορία του. Δυστυχῶς ὁ λαός μας, καί εὐσεβεῖς ἀκόμα, δὲν ἔχουν ἐνοριακή συνείδηση, ἀπό λανθασμένη ἀσφαλῶς καθοδήγησὴ πού τούς δόθηκε· θά πρέπει νὰ βοηθήσουμε τόν πιστό μας λαό νὰ καταλάβει τί σημαίνει αὐτό πού λέγεται «ἐνορία». Θά πρέπει ὅμως νὰ ποῦμε ὅτι γιά νὰ ἀγαπήσει ὁ λαός τήν ἐνορία του καί νὰ μὴν καταφεύγει ἄλλοῦ γιά τήν πνευματική του τροφοδοσία, πρέπει οἱ ἱερεῖς τῆς ἐνορίας νὰ τόν ἐλκύουν μέ τήν ἀρετὴ τους καί τήν ποιμαντική τους φροντίδα καί νὰ μὴν τόν ἀπωθοῦν.

8. Μερικές φορές – γιά νὰ μὴν ποῦμε πολλές φορές – κάτω ἀπό τό «ἀναπαύομαι» κρύπτεται τό ἴδιο ἀμαρτωλό θέλημα· καί συμβαίνει λοιπόν ὁ ἀσταθής νὰ φεύγει ἀπό τόν ἕνα Γέροντα καί νὰ πορεύεται στόν ἄλλο καί ἀπό ἐκεῖνον σέ ἄλλον μέ τήν σημαία τοῦ «ἀναπαύομαι» καί ἔτσι νὰ κάνει «πνευματικό τουρισμό»!

9. Ἀπό τό βιβλίον τοῦ Π. Εὐδοκίμου Ἡ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ, Ἔκδοσις Ρηγοπούλου σ. 370, παραθέτουμε: Μιά γυναῖκα «χαρισματοῦχος», θεοφώτιστη, παίρνει τόν τίτλο «ἀμμάς» ἢ «πνευματικὴ μήτηρ». Συνήθως οἱ γυναῖκες αὐτές εἶναι οἱ μητέρες τοῦ μοναστηριοῦ τους, ὅπως ὁ Παχώμιος ἦταν ὁ πατέρας τοῦ ἰδικοῦ του. Οἱ ἄνθρωποι ἀπ' ἔξω ἔρχονται νὰ τίς εὔρουν, γιά νὰ ζητήσουν συμβουλή (ἁγία Εὐφροσύνη, ἁγία Εἰρήνη). Κατά τό 1210 ἕνας ἀββᾶς, ὁ Ἡσαΐας, συνθέτει ἕνα βιβλίον ἀπό ἀποφθέγματα μητέρων μέ τό ὄνομα «Μητερικόν» (μεταφρασμένο στά ρωσικά ἀπό τόν Θεοφάνη τόν Ἐγκλειστο, Μόσχα 1891), ἀνάλογο πρὸς τό «Πατερικόν». Ἐκτός ἀπό τήν μυστηριακὴ ἐξουσία καί τό κήρυγμα στήν Ἐκκλησία (πού ἀνήκουν ἀποκλειστικά στό ἐπίσκοπικό ἀξίωμα), οἱ μητέρες εἶχαν τά ἴδια προνόμια καί τίς ἴδιες ὑποχρεώσεις ὅπως καί οἱ πατέρες ἀπέναντι στοὺς μοναχοὺς.

Γέροντας δέν εἶναι ἱερέας – ἐξομολόγος, ἀφοῦ ἀκούσει τά ἁμαρτήματα καί προβλήματα τῶν ἀνθρώπων καί δώσει τίς κατάλληλες συμβουλές, τούς στέλνει σέ ἕναν ἐξομολόγο γιά τήν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν τους.

Προσόνητα τοῦ Γέροντα

Θά ἔρθω τώρα σέ μιά ἄλλη σοβαρή παράγραφο τοῦ θέματος: Πῶς πρέπει νά εἶναι ὁ Γέροντας; Κάποτε ὁ Γέροντας Σιλουανός, μοναχός στό Ρωσικό μοναστήρι τοῦ ἁγίου Ὁρους, μιλώντας γιά τόν πατέρα του εἶπε γι' αὐτόν: «Τέτοιο Γέροντα ἤθελα νά ἔχω»!

Πῶς ἦταν ὁ πατέρας του; Μιά φορά, σέ ἐποχή θερισμοῦ, ὅταν ἀκόμα ὁ Σιλουανός ἦταν λαϊκός, Συμεών τό ὄνομα, ὅλη ἡ οἰκογένεια δούλευε στό χωράφι: ἦταν ἡ σειρά τοῦ Συμεών νά ἐτοιμάσει τό γεῦμα. Ξέχασε ὅμως πῶς ἦταν Παρασκευή καί ἔβρασε χοιρινό κρέας κι ἔφαγαν ὅλοι. Πέρασε μισό ἔτος. Τόν χειμῶνα, μιά γιορτή, ὁ πατέρας λέγει στόν Συμεών μ' ἕνα γλυκό χαμόγελο:

– Θυμαῖσαι, παιδί μου, πού μοῦ ἔβρασες χοιρινό κρέας στό χωράφι; Ἦταν Παρασκευή, ξέρεις, καί τό ἔτρωγα σάν νά ἦταν πτῶμα.

– Καί γιατί δέν μοῦ τό εἶπες τότε;

– Δέν ἤθελα νά σέ συγχύσω, παιδί μου.

«Νά, τέτοιο Γέροντα ἤθελα νά ἔχω», ἔλεγε ὁ πατήρ Σιλουανός: «ποτέ δέν θύμωνε καί ἦταν πάντοτε μετρημένος καί ἤσυχος. Σκεφθεῖτε, ἔκανε ὑπομονή μισό χρόνο καί βρῆκε τήν κατάλληλη στιγμή, ὥστε νά μέ διορθώσει καί νά μή μέ συγχύσει».¹⁰

α) Ἐπιείκεια

Ὁ Γέροντας, κατά πρῶτον, πρέπει νά εἶναι ἐπιεικής καί διακριτικός. Ποτέ σκληρότητα καί ἀκριτη τακτική στά πνευματικά του τέκνα. Μιά τέτοια τακτική, πού πολύ πιθανόν νά προέρχεται καί ἀπό ζῆλο, ἀλλά «οὐ κατ' ἐπίγνωσιν» (Ρωμ. 10,2), κάνει ζημιά, πολύ μεγάλη ζημιά: δολοφονεῖ τίς ψυχές. Καί τέτοιες δολοφονίες, ἄς τό ὁμολογήσουμε ταπεινά, ἔχουν γίνει ἀπό Γεροντάδες...

Θά ἀναφέρουμε ἐδῶ ἕνα ὠραῖο, ἕνα χτυπητό σχετικό παράδειγμα ἀπό τά ἔργα τῶν ἀθανάτων πατέρων μας: Ἕνας Γέροντας δέχτηκε μιά μέρα ἕνα νεαρό καί

10. Βλέπε: Ἀρχιμ. Σωφρονίου, ὁ Γέροντας Σιλουανός σ. 10.11 (β' ἐκδοσις).

εὐσεβῆ μοναχό. Ἦρθε ὁ μοναχὸς στὸν Γέροντα νὰ τοῦ ἐκμυστηρευθεῖ τοὺς πειρασμούς του, πού ἰδιαίτερα αὐτὴ τὴν περίοδο τοῦ ἦταν δυνατοὶ καὶ τὸν ἀπογοήτευαν, καὶ νὰ τοῦ ζητήσῃ τὴν θεραπεία. Στὶς συμβουλές τοῦ Γέροντα ὁ μοναχὸς ἔλπιζε νὰ βρεῖ παρηγοριὰ στὸν πόνο του καὶ φάρμακο στὶς πληγές του. Ἀλλὰ ὁ Γέροντας, ὅταν ἀκούσε τοὺς λογισμούς τοῦ μοναχοῦ, τοῦ εἶπε πικρά λόγια: «Ἐλεεινέ – τοῦ εἶπε – εἶσαι ἀνάξιος νὰ φέρεις τὸ ὄνομα τοῦ μοναχοῦ, ἀφοῦ αἰσθάνεσαι τέτοιες ἐπιθυμίες!». Οἱ παρατηρήσεις αὐτές τοῦ Γέροντα πλήγωσαν κατάκαρδα τὸν μοναχό. Βγῆκε ἀπὸ τὸ κελλί βυθισμένος στὴν πιό σκοτεινὴ ἀπελπισία. Καὶ στὴν ἀπελπισία του αὐτὴ καὶ τὴν θανάσιμη λύπη του δὲν σκεπτόταν πιά νὰ θεραπεύσῃ τὸ κακό, ἀλλὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὸ πάθος πού τὸν πείραζε. Ἦταν ἀποροφημένος ἀπὸ αὐτὴ τὴν σκέψη, ὅταν συνάντησε τὸν Ἀββᾶ Ἀπολλῶ, τὸν ἀγιώτερο ἀπὸ ὅλους τοὺς Γεροντάδες. Στὸ πρόσωπο τοῦ νέου ὁ Γέροντας διακρίνει τὴν σφοδρότητα τῆς πάλης, πού διαδραματιζόταν στὰ βάθη τῆς ψυχῆς του. Μὲ γλυκύτητα τὸν ρωτᾷ γιὰ τὴν αἰτία τῆς μεγάλης του ταραχῆς. Ὁ νέος δὲν μπόρεσε νὰ ἀρθρώσῃ οὔτε λέξη. Τέλος, τὰ ὁμολογεῖ ὅλα. Ἀφοῦ, κατὰ τὴν γνώμη τοῦ Γέροντα πού συμβουλευτήκε, εἶναι ἀνάξιος νὰ εἶναι μοναχὸς καὶ δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος νὰ χαλιναγωγῆσῃ τίς σαρκικὲς ὁρμές, θὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν μοναστικὴ ζωὴ καὶ θὰ παραδοθεῖ στὸν κόσμο.

Ὁ Ἀπολλῶς τότε ἀρχίζει νὰ τὸν παρηγορεῖ μὲ λόγια στοργικά, λέγοντας μάλιστα καὶ γιὰ δικούς του πειρασμούς καὶ ἀγῶνες. Τοῦ συνιστᾷ νὰ μὴν παραδοθεῖ στὴν ἀπελπισία, οὔτε νὰ ἐκπλήσσεται ἀπὸ τὴν σφοδρότητα τοῦ πειρασμοῦ. Τοῦ παρουσιάζει τὸ ἔλεος καὶ τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ. Καὶ στὴν συνέχεια ζητᾷ ἀπὸ τὸν νέο προθεσμία μιᾶς μόνο ἡμέρας παρακαλώντας τὸν νὰ ἐπιστρέψῃ στὸ κελλί του, ἐνῶ αὐτὸς κατευθύνεται ἐσπευσμένα στὸ μοναστήρι τοῦ αὐστηροῦ Γέροντα. Καθὼς πλησίαζε, προσευχήθηκε μὲ δάκρυα: «Κύριε, Σὺ μόνο βλέπεις μὲ τὸ συμπαθὲς βλέμμα τίς δυνάμεις τοῦ καθενός μας καὶ τὴν ἀδυναμία τῆς φύσεώς μας... Σέ παρακαλῶ, ρίξε τὸν πειρασμό τοῦ νέου στὴν ψυχὴ τοῦ Γέροντα, γιὰ νὰ μάθει τοῦλάχιστον τώρα στὸ γῆρας του νὰ εἶναι συμπαθὴς στὶς ἀδυναμίες τῶν πονεμένων καὶ συγκαταβατικὸς στὸ εὐόλισθο τῆς νεότητος»!

Πραγματικά, ὕστερα ἀπὸ λίγο ὁ ἄσπλαχνος καὶ ἀδιάκριτος Γέροντας προσβλήθηκε ἀπὸ σφοδρὸς σαρκικούς πειρασμούς. Ἀλλὰ ὁ συνετὸς Ἀπολλῶς μεταξύ τῶν ἄλλων τοῦ εἶπε: «Ὁ Θεὸς ἐπέτρεψε νὰ κτυπηθεῖς ἔτσι, ὥστε νὰ μάθεις ἀπὸ τὴν πείρα νὰ εἶσαι συμπαθὴς στὶς ἀδυναμίες τῶν ἄλλων καὶ συγκαταβατικὸς στοὺς νεώτερους ἀδερφούς. Δέχτηκες ἓνα νέο μοναχό, χτυπημένο ἀπὸ τὸν πονηρό καὶ ἀντὶ νὰ τοῦ γλυκάνεις τὸν πόνο μὲ τὴν παρηγοριὰ σου, τὸν παρέδωσες μὲ τὴν θανάσιμη ἀπελπισία στὰ χέρια τοῦ ἐχθροῦ, γιατί ὅσο ἐξηρτᾷτο ἀπὸ σένα θὰ κα-

ταβροχθίζόταν από τόν πονηρό. Μάθε λοιπόν από τήν δική σου περίπτωση νά συμπαθεῖς τούς χτυπημένους από τόν πειρασμό καί νά μήν τούς ρίχνεις ποτέ στήν ὀλέθρια ἀπόγνωση»¹¹.

Ὁ Γέροντας, ξαναλέμε, πρέπει νά ἔχει ἐπιείκεια καί διακριτικότητα.

β) Αὐστηρότητα

Ὁ διακριτικός Γέροντας δέν θά εἶναι μόνο ἐπιεικής ἐκεῖ πού πρέπει, ἀλλά καί αὐστηρός, ἐκεῖ πάλι πού πρέπει. Λέγοντας αὐστηρός ἐννοῶ ὅτι θά σπρώχνει τά τέκνα του πρὸς σωτηρία, ὅταν τά βλέπει ραθυμοῦντα, γιά νά τά νευρώσει καί νά τά τονώσει σέ σταθερή πιά πνευματική πορεία, θά τούς βάλει δέ καί ἐπιτίμια, τά ὁποῖα ἔχουν παιδαγωγικό μόνο χαρακτήρα.

Ἄς θυμηθοῦμε ἐδῶ ἓνα σχετικό περιστατικό ἀπό τήν Ἁγία Γραφή: Οἱ δύο θεῖοι Ἐπισκέπτες εἶπαν στόν Λῶτ νά πάρει τήν οἰκογένειά του καί νά φύγει ἀπό τά Σόδομα, γιά νά μήν καταστραφοῦν καί αὐτοί μέ τίς ἁμαρτίες τῆς ἁμαρτωλῆς πόλης. Ἀλλά δέν ἤθελε νά φύγει ὁ Λῶτ ἀπό τά Σόδομα, τήν εὐφορη αὐτή περιοχή, τήν ὁποία προτίμησε σέ βάρος τοῦ θεοῦ του Ἀβραάμ καί ἀπό τήν ὁποῖα εἶχε πλουτήσει. Καί οἱ ἄγγελοι μεταχειρίστηκαν βία γιά νά τούς σώσουν· τό κείμενο λέγει: «Ἐκράτησαν οἱ ἄγγελοι τῆς χειρός αὐτοῦ καί τῆς χειρός τῆς γυναικός αὐτοῦ καί τῶν χειρῶν τῶν δύο θυγατέρων αὐτοῦ... καί ἐξήγαγον αὐτούς ἔξω» (Γεν. 19,16.17).¹²

Ἔτσι χρειάζεται νά εἶναι καί ὁ πνευματικός πατέρας στά τέκνα του, ὅταν τά βλέπει ράθυμα: Νά τά σπρώχνει στήν ὁδὸ τῆς σωτηρίας: Τό «σπρώξιμο» αὐτό ἀντιστοιχεῖ μέ ἔλεγχο τῆς ἁμαρτωλῆς – τῆς ράθυμης κατάστασης, μέ ἐπιτίμια γιά τίς πτώσεις καί προγραμματισμό νέας, ἐντονης πνευματικῆς ζωῆς. Ὁ ἔλεγχος τοῦ Γέροντα στά τέκνα του, ὅταν τά βλέπει νά μήν πορεύονται καλά πνευματικῶς, ἀποδεικνύει τήν ἀγωνία του γιά τήν σωτηρία τους καί τήν ἀγάπη του γι' αὐτά. Ἐνας ἀδιάφορος Γέροντας, σέ τέτοιες περιπτώσεις, περιορίζεται σέ ἀπλῆ μόνο συμβουλή καί παραλείπει τόν ἔλεγχο καί τά ἐπιτίμια· ἀλλά αὐτός δέν εἶναι Γέροντας, δέν εἶναι πατήρ. Ἡ αὐστηρότητα τοῦ Γέροντα, ἐκεῖ πού πρέπει, δέν εἶναι ἀντίθετη πρὸς τήν ἀγάπη, ἀλλά μᾶλλον ἄλλη ὄψη αὐτῆς.

11. Ἰωάννου Κασσιανοῦ «*Διαλέξεις Πατέρων*» (βλ. Ἦλ. Μαστρογιαννοπούλου «*Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καί ὁ ἄνθρωπος*» Ἔκδ. β' σ. 281.2).

12. Ἡ φράση τῆς εὐχῆς πρὸς τόν ἄγγελο «Ἄγιε ἄγγελε... κράτησον τῆς ἀθλίας καί παρειμένης χειρός μου καί ὁδήγησόν με εἰς ὁδόν σωτηρίας» προέρχεται ἀπ' αὐτό ἀκριβῶς τό ἀγιογραφικό περιστατικό.

γ) Διακριτικότητα

Θά πρέπει ὅμως ἐδῶ νά ποῦμε ὅτι ὁ καλός Γέροντας πρέπει νά γνωρίζει νά χρησιμοποιεῖ λελογισμένο ἔπαινο καί νά διεγείρει ἔτσι τήν φιλοτιμία καί τό ἀγωνιστικό φρόνημα τῶν τέκνων του, ἐμπνέοντας σ' αὐτά τήν αὐτοτιμωρία καί τήν αὐτοδιόρθωση. Σ' αὐτόν τόν Γέροντα παραμένουν ἐλάχιστα περιθώρια γιά ἔλεγχο καί τιμωρία.

Καί ἀκόμα πρέπει νά ποῦμε αὐτό πού λέγει ὁ ἅγιος Βασίλειος, ὅτι ὁ πνευματικός πατέρας πρέπει νά εἶναι ἀνεκτικός ἰδιαίτερα στούς ἀρχαρίους, πού πέφτουν ἀπό ἀπειρία, καί ὅταν τούς ἐπιβάλλει ἐπιτίμια, νά τούς τά ἐπιβάλλει «ἐν πάσῃ εὐσπλαγγνία καί συμμετρία» (Ὅροι κατὰ πλάτος 43). Ὁ Χρυσόστομος τονίζει ὅτι ἡ ἐπιβολή τῶν ἐπιτιμιῶν δέν ἀρκεῖ νά εἶναι σύμμετρος πρός τό παράπτωμα, ἀλλά καί πρός τήν «προαίρεσιν» τοῦ ἁμαρτάνοντος (Ἰω. Χρυσόστομος, *Περί Ἰερωσύνης* 2,4). Ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἐφιστᾷ τήν προσοχή στόν ποιμένα νά μή χρησιμοποιεῖ τά ἴδια μέσα θεραπείας γιά ὅλους, γιατί ὑπάρχουν διάφοροι ψυχολογικοί τύποι, καί, ὅπως λέγει, «τούς μὲν ἔπαινος ὤνησε, τούς δέ ψόγος, ἀμφοτέρα δέ μετὰ καιροῦ», σέ κατάλληλη δηλαδή περίσταση (Λόγος 2, 31. P.G. 35, 440 A). Τέλος, ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος λέγει ὅτι ἡ ποινή, πού θά ἐπιβάλλει ὁ Γέροντας στά τέκνα του, πρέπει νά εἶναι ἀνάλογη πρός τήν ἀντοχή τους καί συνεπῶς ὁ πιο ἀδύνατος πρέπει νά τιμωρεῖται «κουφοτέρως» ἀπό τόν ἰσχυρότερο (*Πρός τόν ποιμένα*, 10). Ἀλλά ἡ διάκριση θά πεῖ στόν Γέροντα πού πρέπει νά εἶναι αὐστηρός καί πού ἐπιεικής. «Ποικίλον δεῖ εἶναι τόν ἱερέα τοῦ Θεοῦ», λέγει κάπου ὁ Χρυσόστομος.

Γ'

Ἡ ἀξία τῆς ὑπακοῆς Μαρτύριο – ἐλευθερία – ἀνάσταση

Ἔρχομαι τώρα στήν ἀντίστοιχη πρός τήν παραπάνω παράγραφο: Πῶς πρέπει νά εἶναι τά τέκνα πρός τόν Γέροντα; Πρέπει νά εἶναι ὑπάκουα.

Εἴπαμε ὅτι τό κακό τῆς πτώσης ἔγκειται στήν ἀνυπακοή. Ἡ ὑπακοή λοιπόν εἶναι πορεία πρός τήν προπρωτική, τήν ἐδεμική κατάσταση.

Ἡ μεγαλύτερη θυσία στόν Θεό πού μπορεῖ νά κάνει ἕνας πιστός εἶναι ἡ ὑπακοή στόν Γέροντά του. Καί θά ἐξηγήσω τό «Γιατί». Ἡ καλύτερη προσφορά στόν

Θεό εἶναι νά προσφέρω τό μεγαλύτερο, τό καλύτερο πού ἔχω· καί τό μεγαλύτερο δῶρο τοῦ Θεοῦ στόν ἄνθρωπο εἶναι ἡ ἐλευθερία. Αὐτή τήν ἐλευθερία, πού δέν τῆς κάναμε καλή χρήση καί μᾶς παρέσυρε στήν θλιβερή πτώση, μέ τόν φόβο μάλιστα ὅτι θά μᾶς παρασύρει σέ συνεχεῖς πτώσεις, αὐτή τήν ἐλευθερία προσφέρουμε στόν Γέροντα καί ὑποτασσόμαστε μέ ὑπακοή σ' αὐτόν.

Εἶναι δέ ἡ ὑπακοή σέ Γέροντα καί ἡ ἄσκηση γενικά, εἶναι ἡ συνέχεια τοῦ μαρτυρίου τῆς Ἐκκλησίας τῶν τριῶν πρώτων αἰώνων. «Οἱ χριστιανοί πάντοτε μαρτυροῦν», λέγει κάπου ὁ Χρυσόστομος. Ὅταν ἔπαυσαν οἱ διωγμοί, ἡ Ἐκκλησία βρῆκε ἄλλον τρόπο μαρτυρίου: Τήν ἄσκηση· καί ἡ ἄσκηση τῆς ὑπακοῆς εἶναι μαρτύριο. «Μαρτύριον ἡ ὑπακοή», λέγουν τά Γεροντικά ἀποφθέγματα.¹³ Εἶναι «μνηῆμα θελήσεως», λέγει γι' αὐτήν ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος (Λόγος δ', γ').

Ἀλλά θά πῶ τώρα τό ἀντίθετο καί θά ἀποδείξω πῶς συμβιβάζεται μέ τό προηγούμενο: Δέν εἶναι καταδούλωση ἡ ὑπακοή· εἶναι ἐλευθερία. Δέν εἶναι «μνηῆμα», δηλαδή ταφή· εἶναι ἀνάσταση.

Ὡς ἐξῆς περιγράφει ὁ Ντοστογιέφσκυ, μέ τό στόμα τοῦ στάρετς Ζωσιμᾶ, στούς Ἀδελφούς Καραμάζωφ, τήν ἐλευθερία τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς του: «Ζοῦν μόνο γιά νά ζηλεύουν ὁ ἕνας τόν ἄλλο, γιά χλιδή κι ἐπίδειξη. Θεωροῦν τόσο ἀπαράιτητα τά γεύματα, τ' ἀμάξια, τ' ἀξιώματα καί τούς δούλους, γιά νά τούς ὑπερετοῦν, πού εἶναι ἔτοιμοι νά θυσιάσουν γιά ὅλ' αὐτά ἀκόμα καί τήν ζωή τους, τήν τιμή τους, τ' ἀνθρώπινα αἰσθήματά τους. Φτάνουν μάλιστα νά καταλήξουν καί στήν αὐτοκτονία, ὅταν δέν μποροῦν νά κορέσουν τίς ἐπιθυμίες τους. Τό ἴδιο κάνουν κι ὅσοι δέν εἶναι πλούσιοι. Γιατί οἱ φτωχοί τό ρίχνουν στό κρασί, γιά νά ξεχάσουν τό ἀνικανοποίητο καί τήν ζήλεια τους. Μά σύντομα θά πιοῦν αἷμα ἀντί γιά κρασί. Καί σᾶς ρωτῶ: Εἶναι ἐλεύθερος ἕνας τέτοιος ἄνθρωπος;» (Ἀδελφοί Καραμάζωφ, Μέρ. Β' βιβλ. ΣΤ' κ. 3). Αὐτό δέν εἶναι ἐλευθερία· αὐτό εἶναι δουλεία στά πάθη. Ὅποιος ὅμως ὑπακούει σέ Γέροντα, πού εἶναι ὁ νοητός Μωυσῆς, ὁ ὁποῖος τόν βγάζει ἀπό τήν Αἴγυπτο τῶν παθῶν, ἐλευθερώνεται ἀπό τά πάθη, δέν κυριαρχεῖται ἀπό αὐτά, τά πατάει, τά βάζει σέ μνηῆμα, καί αὐτός ἐγείρεται ἀναστημένος ἀπό τήν σπηλιά τους, ὅπου ἦταν πρῶτα θαμμένος. Ἡ ὑπακοή στόν Γέροντα εἶναι ἀνυπακοή στόν διάβολο, εἶναι ταφή τῶν παθῶν καί ἀνάσταση ἀρετῶν. Γι' αὐτό,

13. Ἡ νέκρωση τοῦ ἰδίου θελήματος ἀποτελεῖ τήν νέα μορφή σταυροῦ καί μαρτυρίου κατά τήν περίοδο τῆς εἰρήνης: «Ἐν καιρῷ βαθείας καί τελείας εἰρήνης οὐδέν ἕτερον ἐπληροφόρηθημεν εἶναι σταυρόν καί θάνατον, εἰ μή τήν παντελεῖ τοῦ ἰδίου θελήματος νέκρωσιν» (Συμεών ὁ νέος Θεολόγος Κατ. 20). Ἡ ὀλοκληρωτική ἀπάρνηση τοῦ οἰκείου θελήματος, βασιζόμενη στήν ταπείνωση, λογίζεται ὑπό τοῦ Κυρίου ὡς «μαρτύριο» (Συμεών ὁ νέος Θεολόγος Ἰμν. 55).

ἐνῶ ὁ Ἰωάννης τῆς Κλίμακος λέγει ὅτι ἡ ὑπακοή εἶναι «μνημα θελήσεως», ἀμέσως παρακάτω λέγει ὅτι αὐτή εἶναι «ἔργασις ταπεινώσεως».

Στούς Ἀδελφούς Καραμάζωφ ὁ Ντοστογιέφσκυ μιλάει πάλι γιά τόν μοναχό Ἀλιόσα, πού πῆγε καί βρῆκε τόν στάρετς Ζωσιμᾶ κι ἀφοσιώθηκε σ' αὐτόν, μένοντας μαζί του στό ἴδιο κελλί. Ἰπέταξε τήν θέλησή του στήν θέληση τοῦ Γέροντά του. Ἔγινε δούλος του, γιά ν' ἀποκτήσει τήν ἀπόλυτη ἐλευθερία, τήν ἐλευθερία ἀπό τόν ἑαυτό του (Μερ. Α' βιβλ. 1 κ. 5).

Ἄν τώρα ἡ ὑπακοή στόν Γέροντα φαίνεται «μαρτύριο», αὐτό συμβαίνει στόν ἀρχάριο, πού ζεῖ ἀκόμα στά πάθη του καί πόθησε μέν νά ζήσει τήν ζωή τοῦ Πνεύματος, δέν τοῦ εἶναι ὅμως εὐκόλη, στήν ἀρχή τοῦλάχιστον, ἡ ἀπαλλαγή ἀπό τά «ἀγαπητά» του πάθη, πού καλεῖται τώρα νά τά σφάζει στό βωμό τῆς ὑπακοῆς. Ὄταν ὅμως σιγά-σιγά παίρνει τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ ἡ ψυχὴ του καί γνωρίζει τήν νέα ζωή πόσο γλυκειά εἶναι, τότε ἀλλάζουν τά «γοῦστα» του – ἄς τό πῶ ἔτσι – καί ἐκεῖνο πού φαινόταν δύσκολο στήν ἀρχή, τώρα ἔγινε εὐκόλο· καί ὄχι μόνον εὐκόλο, ἀλλά καί ἐπιθυμητό.¹⁴

Ἰπακοή σέ ὅλα;

Στόν Γέροντα λοιπόν ὀφείλουν ὑπακοή τά πνευματικά τέκνα.

Ἰπακοή σέ ὅλα; Ναί, σέ ὅλα! Πρότυπο ὑπακοῆς εἶναι ὁ Χριστός, πού ἔγινε «ὑπῆκοος» στό θέλημα τοῦ οὐρανοῦ Πατέρα Του «μέχρι θανάτου, θανάτου δέ σταυροῦ» (Φιλιπ. 2,8). Καί αὐτός πού ὑπακούει τελείως στόν πνευματικό του πατέρα, στόν Γέροντά του, μιμεῖται τήν ὑπακοή τοῦ Χριστοῦ. Μιμεῖται τήν ὑπακοή τοῦ Ἀβραάμ, γιατί ὑπακούει στήν φωνή: «Ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς τοῦ θελήματός σου καί δεῦρο εἰς τήν γῆν τῆς ὑπακοῆς» (βλ. Γεν. 12, 1).¹⁵ – Ὁ ἀπόστολος Τιμόθεος, ἂν

14. «Ἀρχή μέν νεκρώσεως καί μέλους σώματος καί ψυχῆς θελήματος πόνος· μεσότης δέ, ποτέ μέν πόνος, ποτέ δέ ἀπονία· τέλος δέ, ἀκίνησῖα λοιπόν καί ἀναισθησῖα πόνου» (Κλιμαξ Ἰωάννου, περί ὑπακοῆς ε').

Μιά ψυχὴ στήν ἀρχή, πού ἔνοιωθε ἐμπαθῆς, ἔλεγε στόν Χριστό: «Ὅλα γιά τό “ἐγώ” μου καί τίποτε δικό Σου». Ἀργότερα ὅμως προόδευσε λίγο πνευματικά καί εἶπε: «Τά πῖο πολλὰ γιά τό “ἐγώ” μου καί λίγα δικά Σου». Προόδευσε ἀκόμη περισσότερο καί εἶπε: «Μισά γιά τό “ἐγώ” μου καί μισά δικά Σου». Ἀργότερα εἶπε: «Λιγώτερα γιά τό “ἐγώ” μου καί τά πῖο πολλὰ δικά Σου». Καί, τέλος, ἔφτασε νά πεῖ: «Τίποτα γιά τό “ἐγώ” μου καί ὅλα δικά Σου».

15. Ὁ ἅγιος Συμεών, ὁ νέος θεολόγος, κατά τόν βιογράφο του, ὑπετάγη ἐντελῶς στόν Γέροντά του θεωρώντας τόν ἑαυτό του ὡς δούλο του. Ἦταν ἔτοιμος νά ὑπακούσει εὐχαρίστως σ' αὐτόν καί νά πέσει πρόθυμα ἀκόμα καί σέ πυρακτωμένη κάμινο ἢ στό βάθος τῆς θάλασσας. Ἐξεπλήρωνε πρόθυμα ὅλες τίς διακονίες πού τοῦ ἀνάθετε, ἀκόμα καί τίς πῖο κοπιώδεις καί ἐξευτελιστικές, χωρίς ταυτόχρονα νά

καί ἦταν ἀσθενής, ὅμως δέν ἔπινε ὡς φάρμακο λίγο κρασί, ἀλλά ἔπινε ὄλο νερό· περίμενε καί σ' αὐτό ἀκόμα τήν ἐντολή τοῦ Γέροντά του (βλ. Α' Τιμ. 5,23)!¹⁶

Καί γιά τά καλά ἔργα πρέπει νά ρωτᾶμε τόν Γέροντα· ἄς μνημονεύσουμε ἐδῶ τόν ἅγιο Κοσμᾶ τόν Αἰτωλό. Εἶχε ἐπιθυμία νά κηρύξει τό Εὐαγγέλιο· δέν τόλμησε ὅμως νά ἐκτελέσει τήν ἅγια αὐτή ἐπιθυμία του, ἄν δέν ἔπαιρνε πρῶτα, ὅπως μᾶς βεβαιώνει ἡ βιογραφία του, τήν εὐχή τῶν Γεροντάδων. Ὁ Διάβολος λέγεται «πλεονέκτης» (βλ. Β' Κορ. 2,11). Γιατί; Γιατί μᾶς πολεμάει καί ἐκ δεξιῶν, καί μέ τά καλά ἔργα δηλαδή. Δέν μᾶς λέει μόνο, π.χ., νά καταλύσουμε τήν νηστεία, ἀλλά καί νά τηρήσουμε αὐστηρή νηστεία, γιά νά μᾶς ρίξει στήν ὑπερηφάνεια· γι' αὐτό ἡ ἀσφάλεια εἶναι νά ρωτᾶμε σέ ὄλα τόν Γέροντα.

Κι ἄν ἀκόμα ὁ Γέροντας εἶναι ἀτελής καί δέν δίνει καλές συμβουλές στά τέκνα του, ὅμως αὐτά πρέπει νά τόν ὑπακούουν καί ὁ Θεός θά εὐλογήσει πλούσια τήν ἀρετή αὐτῆς τῆς ὑπακοῆς τους· καί θά κερδήσουν, λοιπόν, ἔτσι πολλή ὠφέλεια ἀπό τόν ἀτελεῖ ἔστω Γέροντά τους. Ἔχει καί ἐδῶ ἐφαρμογή ὁ θεόπνευστος λόγος «Τοῖς ἀγαπῶσι τόν Θεόν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν» (Ρωμ. 8,28). Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός δέν εἶχε ἰκανό Γέροντα· ἀλλά αὐτό δέν τόν ἐβλαψε καθόλου. Τόν ἀνέδειξε μάλιστα ἡ τέλεια ὑπακοή του σ' αὐτόν.¹⁷

παραμελεῖ τίς νηστεῖες καί τίς ἀγρυπνίες του, γιατί εἶχε ἐπίγνωση τί σημαίνει νά παραδοθεῖ σέ ὑποταγή ἄνευ ὄρων. Σοφός ὅμως καθὼς ἦταν ὁ Γέροντάς του τόν διέταξε μερικές φορές νά κάμει τά ἀντίθετα πρὸς τά παραπάνω, πού ἐκτελοῦσε πρόθυμα, πιέζοντας αὐτόν νά φάει ἢ νά κοιμηθεῖ. Μολονότι αὐτό λυποῦσε πολύ τόν Συμεών, ὑπέμενε τά πάντα, γιατί ἀναγνώριζε τήν σοφία καί τήν διάκριση τοῦ Γέροντα, ὁ ὁποῖος ἄλλοτε μέν χρησιμοποιοῦντας τήν ταπείνωση καί τούς κόπους, ἄλλοτε δέ τήν τιμῆ καί τήν ἀνάπαυση «ἀμφοτέρωθεν μισθούς αὐτῶ προξενεῖ τῷ θελήματι αὐτοῦ ἀντιπίπτων» (Κλίμαξ P.G. 88, 680 A). Ὁ μαθητής λοιπόν παραδίδει τήν θέλησή του στόν πνευματικό πατέρα, γιατί ἀναγνώριζε σ' αὐτόν τό προβάδισμα στήν σοφία καί τήν διάκριση. Ἀρίστη ἔχει ἐδῶ ἐφαρμογή ὁ ὠραῖος περὶ ὑπακοῆς ὀρισμός τοῦ Ἰωάννου τῆς Κλίμακος: «Ἐπακοή ἐστίν ἀπόθεσις διακρίσεως ἐν πλούτῳ διακρίσεως» (Κλίμαξ 4, P.G. α 88, 724 B. – Βλέπε Βενιζέλου Χριστοφορίδου, Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΠΑΤΡΟΤΗΣ ΚΑΤΑ ΣΥΜΕΩΝ ΤΟΝ ΝΕΟΝ ΘΕΟΛΟΓΟΝ σ. 132).

16. «Ἄκουσον τί φησιν ὁ Παῦλος· «οἶνω ὀλίγω χρῶν διά τόν στόμαχόν σου καί τάς πυκνάς σου ἀσθενείας». Εἰ δέ ὁ ἅγιος ἐκεῖνος καί νόσω κατεχόμενος καί ἐπαλλήλους ἀρρωστίας ὑπομένων, οὐ μετελάμβανεν οἴνου, ἕως ἐπέτρεψεν ὁ διδάσκαλος, τίνα ἄν σχοίημεν συγγνώμην ἡμεῖς ἐν ὑγείᾳ μεθύοντες;» (Ἰωάννου Χρυσοστόμου εἰς τό κατά Ματθαῖον ὁμιλ. ΝΖ').

17. «Εἶναι ἐνδεχόμενον ὁ ἡγούμενος νά εἶναι πράγματι ἀνάξιος, νά διάγῃ βίον ἄσωτον καί ἐν γένει νά διαχειρίζεται κακῶς τά τῆς μονῆς. Δύναται τις ἄραγε εἰς τήν περίπτωσιν ταύτην νά μή ὑπακούῃ, νά ἐπαναστατήσῃ κατ' αὐτοῦ καί νά συνασπισθῇ μετά τῶν κατηγορούντων καί λοιδορούντων αὐτόν; Ἡ ἀπάντησις ἐν προκειμένῳ εἶναι ἀρνητική. Ὅποιαδήποτε καί ἐάν εἶναι ἡ διαγωγή τοῦ πνευματικοῦ πατρός δέν ἐπιτρέπεται ἀντίδρασις ἢ ἐξέγερσις ἐναντίον του, ἀκόμη καί εἰς τήν περίπτωσιν κατά τήν ὁποίαν ὁ υἱός θά ἴδῃ αὐτόν “πορνεύοντα”. Ὅφείλει νά ὑπομείνει αὐτόν μέχρι τέλους χωρίς νά περιεργάζεται τήν ζωὴν του. Δύναται μάλιστα καί ἐκ τοιούτου πατρός νά ὠφελῆθῃ, ἐφ' ὅσον βιάζει ἑαυτόν νά ἐνθυμηταί

Αίτια για τό κακό τῆς ἀνυπακοῆς

Θά ἀναφέρω μιά γενική περίπτωση διατάραξης τῆς ωραίας σχέσης τῆς ὑπακοῆς. Ἡ ὑπακοή εἶναι μιά χρυσή ἀλυσίδα πού μᾶς δένει μέ τόν Θεό, τήν Ἁγία Τριάδα. Ὡς ἐξῆς ἐννοῶ τήν ἀλυσίδα αὐτή: Ὁ πιστός ὑπακούει στόν Γέροντά του· ἐκεῖνος ὑπακούει στόν Ἐπίσκοπο· ὁ Ἐπίσκοπος στήν Ἐκκλησία· ἡ Ἐκκλησία στόν Χριστό· καί ὁ Χριστός σάν ἄνθρωπος στόν Θεό Πατέρα (βλ. Α΄ Κορ. 3,22.23). Ὅταν ὅμως ὁ Γέροντας, ἀπό ἐγωισμό, δέν ὑπακούει στόν Ἐπίσκοπό του, σπάει τόν κρίκο τῆς χρυσῆς ἀλυσίδας τῆς ὑπακοῆς· θά εἶναι δέ ἀστεῖο ὁ Γέροντας αὐτός νά ἀπαιτεῖ ὑπακοή ἀπό τά πνευματικά του τέκνα. Καί αὐτά πάλι, ὅταν βλέπουν τόν Γέροντά τους ἀνυπότακτο στόν δικό του Γέροντα, δέν ἔχουν διάθεση ὑπακοῆς σ' αὐτόν, πού τά διδάσκει ἀνυπακοή μέ τό παράδειγμά του.

Ἦχι «κάστα» ὁ Γέροντας μέ τά τέκνα του πρός ζημία τῆς Ἐκκλησίας

Στό τέλος τῆς ὁμιλίας αὐτῆς θά ἀναφερθῶ σέ παρατηρούμενο λάθος μερικῶν Γεροντάδων καί τῶν πνευματικῶν τους τέκνων μαζί. Θά ὑποδείξω τό λάθος αὐτό μιλώντας ἀπό τήν Ἁγία Γραφή γιά ἓνα καλό, πολύ καλό Γέροντα, πού θέλησαν μερικά τέκνα του νά τόν παρασύρουν στό λάθος αὐτό, χωρίς βέβαια νά τό πετύχουν, ἐνῶ ἄλλα καλά τέκνα του ἐνόησαν τήν ὀρθή θέση τοῦ Γέροντα αὐτοῦ καί ἀκολούθησαν τήν γραμμή του.

Ὡς Γέροντα ἐννοῶ τόν Πρόδρομο καί Βαπτιστή Ἰωάννη. Εἶχε κύκλο μαθητῶν καί ἔδειξε στους μαθητές του τόν Κύριο λέγοντας: «Ἴδε ὁ Ἀμνός τοῦ Θεοῦ». Αὐτή εἶναι ἡ θέση τοῦ Γέροντα· νά δείχνει τόν Χριστό καί πρὸς Αὐτόν νά κατευθύνει τά τέκνα του.

Δύο ἀπό τούς μαθητές τοῦ Ἰωάννου, ὁ Ἰωάννης καί ὁ Ἀνδρέας, ἔφυγαν ἀπό τόν διδάσκαλό τους καί ἀκολούθησαν τόν Χριστό, γινόμενοι οἱ πρῶτοι μαθητές Του. Ἀρνήθηκαν τόν Γέροντά τους; Ἦχι! Τό πόσο ὁ μαθητής Ἰωάννης τιμοῦσε τόν Γέροντά του φαίνεται ἀπό τό Εὐαγγέλιό του. Θέλοντας νά μιλήσει γιά τήν μεσσιανικότητα τοῦ Ἰησοῦ ἀρχίζει μέ τήν μαρτυρία τοῦ Γέροντά του, τοῦ Προ-

μόνον τά ὑπ' αὐτοῦ καλῶς πραττόμενα, νά θεωρῆ δέ τά κακῶς ἐνεργούμενα ὡς ἴδια ἀμαρτήματα “ἔχων ὡς ἅγιον ἐκεῖνον καί ἐπικαλούμενος τήν εὐχὴν αὐτοῦ”» (Ἀπό τό βιβλίον τοῦ Βεν. Χριστοφορίδου Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΠΑΤΡΟΤΗΣ ΚΑΤΑ ΣΥΜΕΩΝ ΤΟΝ ΝΕΟΝ ΘΕΟΛΟΓΟΝ σ. 132).

δρόμου Ἰωάννου, ἐγκωμιάζοντάς τον μάλιστα πολύ: «Ἐγένετο», λέγει, «ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρά Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περί τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ». Τιμάει πολύ τόν Γέροντά του, ἀλλά παρά τήν μεγάλη φήμη του, δέν τόν θεοποιεῖ. Πρῶτα ὁ Χριστός καί ἔπειτα ὁ Γέροντας, πού ἡ ἀξία του ἐγκείται στό ὅτι μᾶς καθοδηγεῖ στόν Χριστό. Ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης μιλώντας γιά τόν Γέροντά του λέγει καθαρά: «Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τό φῶς»· ἦρθε μόνο «ἵνα μαρτυρήσῃ περί τοῦ φωτός», τοῦ Χριστοῦ δηλαδή (βλ. Ἰω. 1, 6-8).

Μερικοί ὅμως ἀπό τούς μαθητές τοῦ Ἰωάννου πῆγαν στόν δάσκαλό τους καί τοῦ εἶπαν μέ ἀνησυχία καί ζηλοτυπία: «Ραββί, ὅς ἦν μετά σου πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σύ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει καί πάντες ἔρχονται πρός αὐτόν» (Ἰω. 3,26). Καταπικράθηκαν, γιατί ἀρχίζει νά χάνει ὀπαδούς ὁ Γέροντάς τους καί τούς κερδίζει ὁ Χριστός! Ὁ Γέροντάς τους, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής, τούς ἀπάντησε πολύ ὠραῖα· τούς εἶπε, μεταξύ ἄλλων, ὅτι αὐτός δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ὁ «φίλος τοῦ νυμφίου», τοῦ Χριστοῦ δηλαδή, ὁ νυμφαγωγός πού συνδέει τούς ἄλλους μαζί του (βλ. Ἰω. 3,27-29). Μᾶς κάνει ὅμως ἐντύπωση ἡ κακή τοποθέτηση τῶν μερικῶν αὐτῶν μαθητῶν του· καί νά σκεφθοῦμε ὅτι, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ἡ περικοπή Ματθ. 9,14-15, ἀργότερα αὐτοί οἱ μαθητές συμμάχησαν μέ τούς Φαρισαίους καί κατηγόρησαν τόν Ἰησοῦν, γιατί δέν ἐπιβάλλει στους μαθητές Του νά νηστεύουν. Καί τότε ὁ Ἰησοῦς τούς ἀπάντησε μέ τόν λόγο τοῦ διδασκάλου τους ὅτι Αὐτός εἶναι ὁ Νυμφίος καί ἐφ' ὅσον οἱ μαθητές Του εἶναι μετά τοῦ Νυμφίου δέν ὀφείλουν νά νηστεύουν.

Οἱ μαθητές αὐτοί τοῦ Ἰωάννου νόμισαν ὅτι ὁ διδάσκαλός τους προορισμό ἔχει νά ἰδρύσει ὀργάνωση πού νά μείνει πάντα ὀργάνωση· δέν εἶδαν τήν Ἐκκλησία, πού ἦρθε νά ἰδρύσει ὁ Χριστός. Ἔτσι πικραίνονταν, ὅταν ἔβλεπαν νά κερδίζει ὁ Χριστός, ἡ Ἐκκλησία δηλαδή, καί νά χάνει ἡ ὀργάνωσή τους, ὅπως τό νόμιζαν αὐτοί.

Ἀπό τό παραπάνω ἀγιογραφικό παράδειγμα ὑποδεικνύεται τό λάθος στό ὁποῖο μπορεῖ νά ὀδηγηθοῦν μερικοί Γέροντες μέ τά πνευματικά τους τέκνα μαζί.

Ὁ καλός Γέροντας πρέπει νά βοηθεῖ τά τέκνα του νά τοποθετηθοῦν σέ σωστή ἐκκλησιολογική βάση· νά τούς μιλάει γιά τήν Ἐκκλησία καί γιά τήν ὑψηλή θέση τοῦ Ἐπισκόπου σ' αὐτή· καί μαζί μέ τήν ομάδα τῶν τέκνων του νά προσφέρονται ὅλοι μαζί γιά ἐργασία στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ μέ ὑποταγή πρός τόν Ἐπίσκοπο, πού πρέπει νά τόν θεωροῦν ὡς τόν μεγάλο Γέροντά τους.

Ὁ Γέροντας, ὁ ἱερέας παριστάνεται μέ ἄγγελο.¹⁸ Ἐνθυμούμενοι τήν περί ἀγγέ-

18. Ἔτσι π.χ. στό Μαλαχ. 2,7 λέγεται: «Χεῖλη ἱερέως φυλάζεται γινῶσιν καί νόμον ἐκζητήσουσιν

λου σχετική δέηση στήν θεία μας Λειτουργία ἅς κλείσουμε τόν λόγο περί Γέροντος μέ τήν προσευχή: *Γέροντα εἰρήνης, πιστόν ὁδηγόν, φύλακα τῶν ψυχῶν καί τῶν σωματίων*¹⁹ *ἡμῶν παρά τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα. Παράσχου Κύριε!*

ἐκ στόματος αὐτοῦ, διότι ἄγγελος Κυρίου παντοκράτορός ἐστιν». Καί ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος στόν λόγο του πρὸς Ποιμένα (ση΄) λέγει: «Συnergόν ὡσπερ τῶν ἀσωμάτων καί νοερῶν Δυνάμεων ἑαυτὸν ἀποδείκνυσιν, ὁ τῆ ἐκ Θεοῦ δοθείση αὐτῷ καθαρότητι τόν ρύπον ἀποσμύχων τῶν ἐτέρων... Τοῦτο γάρ τό ἔργον καί μόνον τῶν θείων ἐστὶ λειτουργῶν».

19. Ὁ Γέροντας φροντίζει καί γιὰ τήν σωματική υγεία τῶν τέκνων του. Ἐτσι βλέπουμε ὁ ἀπόστολος Παῦλος νά φροντίζει γιὰ τήν σωματική υγεία τοῦ Τιμοθέου (βλ. Α΄ Τιμ. 5,23) καί ὁ Χρυσόστομος λέγει σ' αὐτό: «Τί γάρ ἐκείνου φιλοστοργότερον γέγονεν, ὅς ἐκ τοσούτου διαστήματος ὦν καί τοσούτοις κυκλούμενος πράγμασιν, ὑπέρ τῆς υγείας τοῦ στομάχου τοῦ μαθητοῦ τσαύτην ἐποιεῖτο πρόνοιαν καί μετὰ ἀκριβείας ἐπέστελλεν ὑπέρ τῆς τοῦ νοσήματος διορθώσεως;» (Ὁμιλία πρὸς Ἀνδριάντας Α'). Καί γιὰ τόν ἴδιο Ἀπόστολο, πού ἐνδιαφερόταν καί γιὰ τήν υγεία τῶν πνευματικῶν του τέκνων, λέγει ἄλλοῦ ὁ Χρυσόστομος: «Καθάπερ τις στρατηγός ἢ ἄριστος ἰατρός, αὐτός σκευοφόρος, αὐτός ὑπασπιστής, αὐτός ὑπερασπιστής, αὐτός προστάτης, αὐτός πάντα γενόμενος τῷ στρατοπέδῳ· καί οὐκ ἐν τοῖς πνευματικοῖς μόνον, ἀλλά καί ἐν τοῖς σαρκικοῖς πολλήν τήν πρόνοιαν ἐπεδείκνυτο, πολλήν τήν σπουδήν» (Εἰς τόν Ἀπόστολον Παῦλον ὁμιλ. Γ').

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ 2010
ΚΑΛΑΝΤΑ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ

Ἀρχιμηνιά κι ἀρχιχρονιά
κι εὐχόμεσθε ἀπ' τήν καρδιά
τούτη ἡ χρονιά πού μπαίνει
νά ᾖ τρισευλογημένη!

Φίλοι καλοί καί διαλεκτοί,
τῆς Μεγαλόπολης βλαστοί,
νά ᾗχετε χαρά κι ὑγεία
τοῦ Χριστοῦ τήν εὐλογία.

Καλή χρονιά καί εὐτυχή
μ' ἀγάπη, εἰρήνη στήν ψυχή
εὐχομαι νά ἔχετε ὅλοι
στήν ὠραία τούτη πόλη.

Τήν Νεολαία τήν χρυσή,
πού ἔχει χάρη περισσή,
ὁ Χριστός νά τήν φωτίζει,
πρόοδο νά τῆς χαρίζει.

Τούς γέροντες τούς σεβαστούς,
σέ ὅλους μας ἀγαπητούς,
νά σκεπάζει ἡ Παναγία,
νά τούς εἶναι βακτηρία.

Τόν Κλῆρο μας τόν διαλεκτό,
τόν σεβαστό κι ἀγαπητό,
Ἄϊ Νικόλας νά φωτίζει,
Θεία Χάρη νά δωρίζει.

Τούς Ἄρχοντες τούς ἐκλεκτούς,
γιά ὅλους τούς καλούς σκοπούς,
ὁ Χριστός νά δυναμώνει,
νά Τόν ἔχουν στό τιμόνι.

Στοῦ χρόνου τούτου τήν ἀρχή,
εὐχομαι μέσ' ἀπ' τήν ψυχή,
στούς ἀρρώστους θεραπεία,
σ' ὅλους σας «καλή ὑγεία».

Καί σ' ὅσους νοιώθουν μοναξιά
κι ἔχουν προβλήματα πολλά,
νά ᾖ οἱ Ἅγιοι προστάτες,
σ' ὅλους σας συμπαραστάτες.

Στήν Μάνα μας τήν Παναγιά,
πού ἔχουμε παρηγοριά,
εὐχηθεῖτε καί γιά μένα,
πού μέ ἔχει ἐδῶ Ποιμένα.

Νά ᾖ τά χρόνια σας πολλά,
μ' ὅλου τοῦ κόσμου τά καλά
μέσ στήν οικογένειά σας,
νά χαρεῖτε τά παιδιά σας!

ΚΑΛΑΝΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΑΣ

Μές στοῦ Γενάρη τήν καρδιά
ἦρθαμε ἀπό μακριά,
πέρα ἀπό τήν Δημητσάνα,
νά βρεθοῦμε ὅλοι ἀντάμα.

Νά ποῦμε μέσα ἀπ' τήν καρδιά:
«Νά ᾖ τά ἔτη σας πολλά,
μ' ὁμορφιά, δημιουργία,
καί τήν θεία εὐλογία!».

Φίλοι καλοί καί διαλεκτοί,
τῆς Δημητσάνας σεῖς βλαστοί,
νά ᾗχετε χαρά κι ὑγεία
νά σᾶς σκέπει ἡ Παναγία!

Κι ὁ Πατριάρχης ὁ τρανός,
τοῦ τόπου σας πιστός φρουρός,
νά προσέχει τά παιδιά σας,
νά φυλάει τήν ἀφεντιά σας.

Εἶστε ἀπό τόπο θαυμαστό,
στήν ἱστορία ξακουστό,
τῶν πατέρων ἡ θυσία,
στήν ζωή σας δίνει ἀξία.

Μὴν λησμονᾶτε τό χωριό
εἶναι πλανεύτρα Ἀθήνα ἐδῶ!
Ἔχει πλούτη, μεγαλεῖα,
μά δέν εἶναι Γορτυνία.

Στόν τόπο τόν προγονικό
κυλᾶ τό γάργαρο νερό·
τό ποτάμι ὅλο τρέχει,
ὁμορφιά καί χάρη ἔχει.

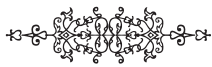
Ἔτσι κυλάει κι ἡ ζωή
ἀπό τό βράδυ ὡς τό πρωΐ,
πέρα ἐκεῖ στήν Ἀρκαδία
πού ναι ἀρχόντισσα κυρία!

Στά τέκνα σας τά ἐκλεκτά
δῶστε τρανή κληρονομία
τοῦ χωριοῦ τήν ἱστορία,
πού τήν γράφουν τά βιβλία.

Φέρτε τά νέα τά παιδιά
στά ἐρημωμένα τά χωριά,
νά τά ξαναζωντανέψουν
στά σοκάκια τους νά παίξουν.

Εὐχή μας τούτη τή χρονιά
νά ζωντανέψουν τά χωριά,
νά χαρεῖ ἡ Γορτυνία,
ἡ ἱστορική ἐπαρχία.

Σ' ὅλους ἐσᾶς, φίλοι ἐκλεκτοί,
εὐχομαι μέσα ἀπ' τήν ψυχή
τά παιδιά σας νά χαρεῖτε,
νά γενεῖ ὅ,τι ποθεῖτε.

ΚΑΛΑΝΤΑ ΒΥΤΙΝΑΣ

Ἀρχιμηνιά κι ἀρχιχρονιά
χρόνια πολλά, χρόνια καλά,
Βυτιναῖοι, Βυτιναῖες,
Γέροντες, Νέοι καί Νέες.

Στολίδι ἔχετε ἀκριβό
τό ξακουστό σας τό χωριό,
τήν ὠραία τήν Βυτίνα,
πού ζηλεύει κι ἡ Ἀθήνα!

Τόν τόπο σας τόν γραφικό,
τόν ὁμορφο καί διαλεκτό,
νά φυλάγει ἡ Παναγία,
νά ἔχετε χαρά κι υγεία.

Σάν τά ἐλάτια τά ψηλά,
πού ναι στά γύρω τά βουνά,
νά ἔστε σεῖς στερεωμένοι
καί νά ζεῖτε ἀγαπημένοι.

Τήν Νεολαία τήν χρυσή,
πού ἔχει χάρη περισσή,
ὁ Χριστός νά τήν φωτίζει,
πρόοδο νά τῆς χαρίζει.

Τούς γέροντες τούς σεβαστούς,
σέ ὅλους μας ἀγαπητούς,
ὁ Ἅγιος Τρύφωνας νά σκέπει,
τά κακά νά ἀποτρέπει.

Ἔχει ἡ Βυτίνα θησαυρό,
τόν παπα-Νίκο τόν καλό,
τόν εὐλαβικό Παπᾶ της,
πού ναι ἡ παρηγοριά της.

Στόν ὄρθρο, στόν ἑσπερινό,
χτυπάει καμπάνα στό χωριό,
κάλεσμα στήν Ἐκκλησία,
νά ῥθει σ' ὅλους εὐλογία.

Καί Χρυσοστόμου ἐκλεκτοῦ,
Ἀρχιμανδρίτου σεβαστοῦ,
Ἱεροκήρυκα μέ ἀξία
εἶν' ἐδῶ ἢ κατοικία.

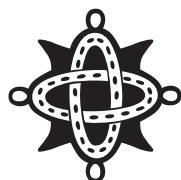
Πολλές οἱ δόξες κι οἱ τιμές,
περίσσιες χάρες κι ὁμορφιές
ἔχουν κάνει τήν Βυτίνα
Ἀρκαδίας τήν βιτρίνα!

Στοῦ τόπου αὐτοῦ τήν προκοπή,
σφραγίδα βάζει δυνατή
ὁ ἀξίος ὁ Δήμαρχός του
καί ὁ ἐκλεκτός λαός του.

Καλοί μου φίλοι, ἀγαπητοί,
σᾶς στέλνω ἐγκάρδια εὐχή:
Τούτη ἡ χρονιά πού μπαίνει
νά ᾿ναι τρισευλογημένη!

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΓΟΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ ΙΕΡΕΜΙΑΣ

◆ Πληροφοροῦμε τούς ἀγαπητούς ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ μας ὅτι οἱ ἐρμηνευτικές ἐργασίες μας, τά πανεπιστημιακά μαθήματα καί τά μαθήματα τῆς Γραμματικῆς τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώσσας στό ἐξῆς θά καταχωροῦνται κατά καιρούς στό ἐβδομαδιαῖο περιοδικό μας τοῦ Διαδικτύου (www.imgortmeg.gr), διότι θέλουμε τό παρόν περιοδικό νά εἶναι καθαρά ΑΠΛΗ ΚΑΤΗΧΗΣΗ. Ὅμοίως καί οἱ συναξαριστικές διηγήσεις τοῦ μηνός θά γράφονται μόνο στήν ΑΠΛΗ ΚΑΤΗΧΗΣΗ, γιατί ἀρμόζουν κυρίως στό περιοδικό αὐτό καί ὄχι στό περιοδικό τοῦ Διαδικτύου.

ΑΠΛΗ ΚΑΤΗΧΗΣΗ
Μηνιαία Ἐκδοση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως
Ἰανουάριος 2010 – Τεύχος 37
Ἰδιοκτήτης
Ἱερά Μητρόπολις Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως
Δημητσάνα 220 07 Κ.Τ. 8294
Ἐκδότης-Συντάκτης
Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καί Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας
Διευθυντής
Ἀρχμ. Ἰάκωβος Κανάκης
220 07 Δημητσάνα - Τηλ. 27950-31217
Ἰπεύθυνος Τυπογραφείου:
Ἀρχμ. Γρηγόριος Κιούσης

